

CALCUTTA :

PRINTED AT THE BAPTIST MISSION PRESS, FOR THE BIBLE TRANSLATION SOCIETY, AND THE AMERICAN AND FOREIGN BIBLE SOCIETY.

विशाययस्य भविष्यदाक्यानि ।

१ प्रथमोऽध्यायः ।

१ यज्ञदायापयु विश्वविषयस्य विस्मयनं ५ पापिनां दण्डः १०
निष्ठाधर्मास्य भर्त्सनं १६ पापात् परावर्त्तितुं विनयनं २१
लोकानां पापकथनं २४ साधोर्वितर्करस्य असाधोरहित-
भोगकरस्य च कथनम् ।

१ द्रिष्टव्य उच्यते योयम् आहस्य भूमिपा इमे ।

राजधान्यां यिज्ञदाया यदा कुर्वन्ति ब्राह्मणं ।

तदा यिज्ञयितो नास्मा आमोषाख्यस्य यः सुतः ।

सोऽधोदं दर्शनं प्राप्नो यिज्ञदायिदब्राह्मणौ ॥

२ हे आकाश इन्द्राय तस्य हे पृथ्वि तस्य संश्रुषु ।

परैश्चो वातपत्यानि पाशयामि विभर्त्सि च ।

किन्तु मदीयमादेशं ते समाना न मेनिरे ।

३ सौरभिः परिजानाति स्वामिन्तु स्वकीयकं ।

रासमः स्वप्रभो ईशं जानाति भाष्यमाजनं ।

किन्तु मां न विजानाति इत्यायेषीयसमातिः ।

तथा मदीयलोकाश्च न कुर्वन्ति विजिह्वा ।

४ हा ह्य पापिष्ठसन्माना अन्धर्माभारयैजिताः ।

कुक्षिर्बिम्बश्च सन्मार्गत्यागिमानुष्वयं व्रजाः ।

युष्माभिः सकलैर्लोकैः पर्यत्याजि परेश्वरः ।

इत्याद्यैश्च भवैर्यत् न मोक्षयन्ममकारुं च ।

तथा स एव युष्माभिः स्त्रीषपद्यादकारि च ॥

५ धूयमन्वच कुचापि प्रवृत्ताः संभविष्यथ ।

तथा भूत्वापि युष्माभिः कलुषं प्रकरिष्यते ।

उत्तमाष्टौ समस्तौ च समजाश्चत वेदना ।

अभवद् दुर्गलक्षैव समस्तमेव मानसं ।

६ आपादतस्ततः शीघ्रं यावत् स्वारथ्यं न कुर्वन्ति ।

त्रिरा सन्ध्या मवीनश्च क्षतं संपरिविद्यते ।

तत्र पीद्येत बध्येत तैश्चैव च खड्गयते ।

७ जगत्पि समस्तानि समदृष्टान्त वज्रिणा ।

युष्मज्जनपदो यः स उच्छिन्नत्वं समागतः ।

सर्वा भूमिः समर्थं यः प्राप्नुयान विदेहिभिः ।

विदेहिभि विनष्टैव सा भूदच्छिद्यतां मता ।

८ द्राघाद्येकैश्च कूटोव चिकोपयेचकूटिस्त ।

पुरीव वपुश्चकूटं वा व्यग्रा सीधोवचकूटका ।

९ श्रेष्ठं नास्तीत्यभिप्रेक्ष्यते तेन्यथैव परेश्वरः ।

तदा सिद्धौ चमोराभाश्च चमनिन्वाप्त सुखतां ॥

१० चे सिद्धोन्मोदयिष्या वाक्यं द्रष्टुं पारमेस्वरं ।

१ चत्वारः । विप्रविषय मविषयानि ।

अमोरीया न ईशस्य विधाने धनं मानसं ।

११ प्रभूतवस्त्रिदानेषु युष्माभिः संकल्पेषु च ।

प्रयोजनं ममास्ते किम् इत्याह परमेश्वरः ।

मेषाङ्गत्या च पूर्णोऽस्मि मेदैः पृष्टपञ्चोरपि ।

दृष्टमेषविश्रुच्छागरकैस्तुष्टिर्ममास्ति न ।

१२ मदङ्गने पदान् चेष्टुं मां साक्षात् कर्तुमेव च ।

युष्माकं सन्निधावेतत् केन संपरिचाषितम् ।

१३ नैवेद्यानि मदासन्नं नानयेत मुधा पुनः ।

सौगन्ध्यजनको धूपो मया पूर्वम् अर्पितः ।

सभाहृतिरमावास्या विश्रामवास्तरो व्रतम् ।

कार्यत्यागदिनश्चेति सोढुं प्रकोम्बहं वहि ।

१४ युष्माकं मासिकं पर्व उत्सवो यस्य वार्षिकः ।

अर्पयते सदैवेतौ मामकीनन्तु मानसम् ।

तदहं भारबोधेन वोढुं आनो भवामि च ।

१५ कृताञ्जलिषु युष्मासु ह्लादयिष्यामि लोचने ।

नाहं श्रोष्यामि युष्माभिः प्रार्थितान्यपि भूरिशः ।

यतो युष्माकराः सन्ति परिपूर्णा हि शोणितैः ॥

१६ यूयं निजान् परिहास्य भवत सुपरिष्कृताः ।

मम गोचरतः पापं कर्म दूरे निधाय च ।

असत्कर्माणि संत्यज्य त्रिवचनं साधु कर्म हि ।

१० उपकुरुत संवेद्य न्यायेनोपद्रुतान् जनान् ।

पितृहीना विचार्यन्तां पतिहीनास्तथा स्त्रियः ।

१० परेशः कथयत्येतत् कुरुध्वं यूथमागमं ।

उत्तरं प्रतिवाक्यञ्च संवदामो वयं मिथः ।

तेन वो लोहितं पापं हिमशुभ्रं भविष्यति ।

सिन्दूरवच मेषाणां लोमवत् शौक्लयमेव्यति ।

१६ यूथं यदीच्छवः स्यात् निदेशपालकास्तथा ।

तर्हि देशोद्भवं द्रव्यं भोक्तव्यं सर्वमुत्तमम् ।

२० किन्तु यूथं यदि स्यात् मन्यमान्याश्च न कश्चित् ।

अनाज्ञारादिणस्तर्हि खड्गभुक्ता भविष्यथ ।

एताः कथाः परेशस्य स्वीयवक्त्रादिनिःसृताः ॥

२१ विश्वास्या नगरी कीदृक् स्त्रैरिणी समजायत

पूर्णा न्याय्यविचारेण तस्यां धर्मोऽवसत् पुरा ।

किन्त्विदानीं वसन्त्यत्र ये नरा बधकारिणः ।

२२ तद्वक्ष्यं मलसंयुक्तं तद्द्राक्षा जलमिश्रिता ।

२३ अनाज्ञारादिणोऽध्यक्षा भवन्ति चौरबन्धवः ।

तेषामेकैकशो लोक उत्कीर्णो परिप्रीयते ।

तद्योपदौकनं प्राप्तुं चेष्टन्ते सकला जनाः ।

विचारं नहि कुर्वन्ति पितृहीननृपाश्च ते ।

विधवाणां विचारेऽपि न तेषां भवति गोचरे ॥

- २४ अतः सेनाधिपो यः स वदेत् प्रभुपरेश्वरः ।
 इत्यायेलीश्वरो यः स कथयेत् सर्वशक्तिमान् ।
 अहं स्वकीयशत्रुभ्यः प्रदास्याम्युचितं फलं ।
 परिपन्थिमनुष्येभ्यो मया दण्डः प्रदास्यते ।
- २५ अहं त्वयि पुनर्वारम् अर्पयित्वा निजं करं ।
 क्षारैः परिष्कारिष्यामि त्वदीयं सकलं मलं ।
 तत्तो दूरीकरिष्यामि सकलानि मलानि ते ।
- २६ पुनश्च पूर्ववत् तुभ्यं प्रदास्यामि विचारकान् ।
 तथा प्रथमवत् तुभ्यं सम्प्रदास्यामि मन्त्रिणः ।
 तेन धर्मपुरीति त्वं विश्वास्थनगरीति च ।
 नास्मा पुनश्च सम्यक् त्वं प्रविस्थाता भविष्यसि ।
- २७ सियोन् दुरं विचारेण मुक्तिं प्रति प्रयास्यति ।
 तस्य परावृत्ता धम्येणोद्धारमुपयान्ति च ।
- २८ युगपत् नाशमेव्यन्ति पापिनोऽधार्मिकाश्च ये ।
 विनश्यन्ति च ते लोका ये त्यजन्ति परेश्वरम् ।
- २९ अधोष्टद्रुममेलोमं युष्माभि र्ब्रह्मते जपा ।
 समनोनीत उद्यानि विवर्षास्य भविष्यथ ।
- ३० यतः शुष्कदक्षा रक्षाः पादपादव सर्वथा ।
 निर्जलोद्यानतुल्याश्च यूयमेव भविष्यथ ।
- ३१ सदृशः कोष्ठपट्टेन भविष्यति यस्मै जगत् ।

वर्त्मस्फुलिङ्गस्तुल्यश्च तस्य कार्यं भविष्यति ।
 उभौ तेनैव युगपत् ज्वलितौ प्रभविष्यतः ।
 न निर्व्वापयितुं कोपि मानवः परिश्रम्यति ॥

२ द्वितीयेऽध्यायः ।

- १ स्त्रीष्टराज्यस्य कथनं ६ परमेश्वरस्यागस्त्य दोषनिर्णय
 तदीयमचिन्तकारणात् तस्मात् हेतुं विनयच ।
- १ आमोषाख्यस्य यः पुनो चित्रविषयाभिधानक
 अधोदं दर्शनं प्राप्तो चित्रदायितृशासनौ ॥
- २ ईदृशी चरमे काले घटना संभविष्यति ।
 स्थापिष्यन्ते ऽवसायेषु परेऽष्टदशपर्वताः ।
 उच्युक्ता भविष्यन्ति तेऽष्टपर्वतादपि ।
 स्रोतोक्तं तं जनाः सर्वे प्रधाविष्यन्ति देवजाः ।
- ३ गच्छन्तो बह्वजातोऽद्या वदिष्यन्ति कथामिमां ।
 प्रागच्छन्तं वयं याम परमेश्वरपर्वतं ।
 अथाहं प्राकूर्चईशस्य वयं गच्छाम मन्दिरं ।
 स एव पदवीं स्वीयाम् अस्मान् प्रविशयिष्यति ।
 तेनैव वर्त्मना मस्य करिष्यामो गतिं कथम् ।
 यतएव व्यवस्था च सियोनो निर्गमिष्यति ।
 यिरूशालम् नगर्याश्च वचनं परमेष्ठितुः ।
- ४ तथान्यनीदृज्जातानां स विचारं करिष्यति ।

१ अथवाचः । यिर्वाचयन् न विद्वद्वाचयि ।

भूविष्टमानवस्यैव करिणिर्भक्षयिष्यते ।

ततो भङ्गा निजाधीक्षे करिष्यन्ति कस्यापि च ।

करिष्यन्ति च दात्राणि ब्रह्माणि परिभक्ष्य ते ।

न चासौन् प्रहरिष्यन्ति विद्वद्ं परदेजिनाम् ।

संविच्छिद्यन्ति ते लोका पुन न सान्धराचिकं ।

५ गच्छामो याकूयो वंशाः परेऽद्वीतितो वषं ॥

६ याकूव् वंशीयलोकां त्वमवशीं परित्यक्तवान् ।

यतस्ते मानवाः पूर्वाः पूर्वदेवस्य जायथा ।

पिसेष्टीयजनैश्चक्षा नवकाद्यादि सन्ति ते ।

नियमस्य प्रकुर्वन्ति विदेजिवंशजैः सह ।

७ सुवर्षैश्चापि दुर्गर्षैः पूर्वलोकांश्च मोहतः ।

तेषां नृणाञ्च सम्भन्तेः परिसंख्या न विद्यते ।

सदेवोवाग्निभिः पूर्वोरचसंख्या न विद्यते ।

८ देवतामूर्त्तिनिर्देशाः पूर्वाक्षा दक्षनिर्दिताः ।

अर्थाद् दक्षाष्टुलीयदृष्टानि प्रथमन्ति ते ।

९ अतो नोचमनुष्यां क्षान् संनतान् प्रकरिष्यति ।

चोदिष्टास्ते करिष्यन्ते महान्तो ये च मानुषाः ।

ते मानुषा स्त्वथा नैव क्षमिष्यन्ते कदाचन ॥

१० भयदत्त्वात् परेऽस्य भविष्यदेजसस्यथा ।

गिरिं प्रविश्य धूलायां नमस्तत्पार्श्वं प्रतीपय ।

- ११ नरस्य गर्भिता वृष्टिरतिस्वर्वा भविष्यति ।
 नश्वरस्य मनुष्यस्य गर्भः स्वर्वा भविष्यति ।
 उच्यंस्वति दिने तस्मिन् केवलः परमेश्वरः ।
- १२ सेनाध्यक्षपरेष्वस्य दिनं यत् परमं महत् ।
 उच्यवस्तु विद्वद्भ्यः समस्तोक्तवस्तुनः ।
 विपरीतमुपस्थाता तेन तद्भ्यः न संसृते ।
- १३ खिवानेनेरवां ब्रूयाम् उच्योद्भवां विद्वद्भ्यः ।
 वाचागच्छोक्तव्याणां सर्वेषां विपरीतकं ।
- १४ प्रोक्तानाञ्च सर्वेषां त्रैलोक्यानां विपरीतकं ।
 सर्वेषामुपलब्धानामुच्यानां विपरीतकं ।
- १५ सर्वेषामपि दुर्गोष्णामुच्यानां विपरीतकं ।
 प्राचीराष्टाञ्च सर्वेषां वृढानां विपरीतकं ।
- १६ तार्क्षीणि क्षितपोतानां सर्वेषां विपरीतकं ।
 मनोहारकचिदाणां सर्वेषां विपरीतकं ।
 उपस्थितिं हि तस्यैव दिवसस्य भविष्यति ।
- १७ तेनोच्यति मनुष्यस्य मता सम्यग् भविष्यति ।
 नश्वरस्य मनुष्यस्य गर्भः स्वर्वा भविष्यति ।
 उच्यंस्वति दिने तस्मिन् केवलः परमेश्वरः ।
- १८ भविष्यति तदा क्षुप्तः सर्वथा प्रतिमागच्छः ।
 १९ आहन्तुं ब्रह्मणा पृथ्वीं यदोत्थाता परेश्वरः ।

तदा लोकाः परेशस्य महिष्यसेजसः स्तथा ।

भयानकत्वान्तस्त्रैव पर्वतानां गुहासु च ।

भूमे गर्भेषु सर्वेषु करिष्यन्ति प्रवेशनं ।

२० आहन्तुं शङ्कया पृथ्वीं यदोत्थाता परेश्वरः ।

२१ तदा मनुष्याः पूजार्थं स्तब्धैः परिनिर्णिताः ।

प्रतिमाः स्तर्षुरौषाणाम् उपाख्येरक्षिन्तस्तथा ।

निष्ठिय परमेशस्य महिष्यसेजसः स्तथा ।

भयानकत्वात् तस्त्रैव पर्वतानां गुहासु च ।

पर्वतानां विदोर्षले करिष्यन्ति प्रवेशनं ।

२२ अतएव स्वनासाये प्राणान् संधारयन्ति ये ।

तेषु सर्वमनुष्येषु भाविश्वसीः कदाचन ।

यतो हेतोर्न कस्यापि मध्ये गच्छः स जायते ॥

२ अतीतोऽध्यायः ।

१ पापे लोकानां दुःखं १२ प्रधानजनैरुपद्रवः १३ लोकांश्च
चतुष्टयं दृश्यते ।

१ पश्य प्रभुस्य सैन्यानामधिपः परमेश्वरः ।

यिद्विषयस्य विद्वदाभ्यां यद्विज्ञाप्यवसम्भनं ।

तोयस्य यद्विषद् भक्ष्यं सर्वं दूरीकरिष्यति ।

२ बलिनं योधिन्स्रैव विचारकारिणं तथा ।

भविष्यदादिनस्रैव गुणिनं प्राप्नुमेव च ।

३ पञ्चाशतोऽधिपस्रैव मानिनं मन्त्रिणमथ ।

- वशीकरणविशेषं कर्षासु निपुणताया ।
 एतान् सर्वान् मनुष्यान् परेषो दूरयिष्यति ।
 ७ तेषामुपरि राजानं करिष्ये वासकानहं ।
 तेषामुपरि राजानं शिशुसहः करिष्यति ।
 ५ करिष्यन्ति जनाः सर्वे परस्परमुपद्रवम् ।
 उपद्रोष्यति सर्वोपि स्वस्वात्मनिवासिषु ।
 कलहं प्रकरिष्यन्ति बाला बह्विहङ्गतः ।
 ग्रहहारं करिष्यन्ति महत्सु नीचमानुषाः ।
 ६ अतः केचिद्विष्यन्ति भ्रातरं पितृवंशजं ।
 एहि ते विद्यते वलं त्वमस्माकं नृपो भव ।
 इदं राज्यं त्वमस्माकं नष्टदेष्टुं प्ररथ च ।
 ७ किन्तु तस्मिन् दिने तेन प्रपतेद् वद्विष्यते ।
 अहं नहि भवामीह चिकित्साकर्षकारकः ।
 यतो मम गृहे खाद्यं क्लृप्तं नास्ति किञ्चन ।
 आधिपत्यं नृणां कर्तुं नहि मां त्वं नियोजय ।
 ८ कम्पिष्यति विद्वद्वाक्यं विद्वदा निपतिष्यति ।
 यतो महत्त्वबोधेन कोपयितुं परेन्नितुः ।
 तेषां कर्षाणि जिह्वा च दंष्ट्रा प्रातिकूलिनी ।
 ९ प्रमाणयति तेषाञ्च विद्वद् तन्मुखाकृतिः ।
 यत्नैः सिद्धोभवत् पापं न प्रगोष्य प्रकाशते ।

- अतस्तेषां निजसङ्गो सन्नापः संवन्धिष्यते ।
 अतः स्वकीयदुःखानि स्वयं संकल्पयन्ति ते ।
 १० यूयं वदत धर्मिष्ठान् युष्मत्प्रेमं भविष्यति ।
 तैस्तु स्वस्वक्रियोद्भूतफलमेव प्रभोक्ष्यते ।
 ११ धिक् पापिनस्तु यत्तेषामशुभं संचटिष्यते ।
 भोक्ष्यते तैः फलं मर्तैः स्वहस्तकृतकर्माणाम् ।
 १२ ये मानवा मदीयास्तान् वाखा उपद्रवन्ति च ।
 आधिपत्यञ्च कुर्वन्ति तेषामुपरि बोधितः ।
 हे मल्लोका जना ये स्तु युष्माकमयगामिनः ।
 भ्रमयन्ति च ते युष्मान् वर्त्म वो नाशयन्ति च ॥
 १३ परमेशो विचारार्थं समुत्थानं करिष्यति ।
 विचारे मानवैः सार्द्धं समुत्तिष्ठति स स्वयम् ।
 १४ परेश्वरः स्वलोकाणां प्राचीनमानवैः सह ।
 सार्द्धमध्यचलोक्तैश्च विचारमेव वक्ष्यति ।
 द्राक्षाह्वयि मंदोया च युष्माभिः परिगणिता ।
 दीनानां लुष्टितं वस्तु युष्माकं सदनं ऽस्मि च ।
 १५ सैन्याध्यक्षः प्रभु युष्मान् इदं वक्ति परेश्वरः ।
 दह्यन्ते मम यलोका दीनवज्रञ्च घृथ्यते ।
 युष्माभिस्तु युष्माकं कोऽभिप्रायोभिविद्यते ॥
 १६ परमेशः पुन ब्रूते विद्योतः कन्धका इन्द्राः ।

- साहस्राराः प्रगच्छन्ति तथा संस्कीतवचसः ।
 नेत्रैः कटाक्षं कुर्वन्ति व्यङ्गं कृत्वा चलन्ति च ।
 पादेषु शिञ्जितं शब्दं प्रकुर्वन्त्यः प्रयान्ति च ।
 १७ अतः प्रभुः शिरसासां कर्त्ता खलतिसंयुतं ।
 तासां गुह्यप्रदेशश्च परेशो नग्नयिष्यति ।
 १८ प्रभुः स्तस्मिन् दिने तासां भूषणानि गृहीष्यति ।
 १९ नूपुरं जालिवस्त्रञ्च चन्द्रहारकमेव च ।
 कङ्कणं कर्णभूषाञ्च शिरः प्रच्छादनन्तथा ।
 २० गृह्णन्त्यश्च शिरोवस्त्रं कटिस्तुचन्तथैव च ।
 २१ सुगन्धिभाजनञ्चैव केयूरमङ्गुरीयकं ।
 २२ नासास्पर्शाङ्गुलं चित्रं मेखलाकादसमुटाः ।
 २३ आतसं सूक्ष्मवस्त्रञ्च उष्णीषमुत्तरोयकं ।
 इत्यादीनि समस्तानि मोचयन् स गृहीष्यति ।
 २४ विनिमय्य सुगन्धिं स दुर्गन्धं दास्यति क्षतं ।
 उत्तमं कटिवन्धञ्च रज्जुदानं करिष्यति ।
 सुन्दरं केशविन्धासं खलतिं परिदास्यति ।
 वस्त्रबन्धं पराहत्य ब्राह्मणबन्धं प्रदास्यति ।
 चारुरूपं पराहत्य कलहं सम्प्रदास्यति ।
 २५ खड्गाघातैः पतियन्ति युष्माकं सकला नराः ।
 संग्रामे निपतियन्ति युष्माकं बलिनो नराः ।

२६ अनाथोभूय सा भूमौ नगरी निपतियति ।

तस्या दारि विलापश्च क्रन्दनश्च भविष्यति ॥

४ अध्यायः ।

विपत्काशे खीडस्य राक्षसानयस्यानकथनं ।

१ पुरुषैकं तदा धृत्वा वक्ष्यन्ति सप्त योषितः ।

खादिष्यामो वयं स्वान्नं धरिष्यामो निजांशुकं ।

स्वनाम्नास्मान् प्रविख्याप्यापमानं नो विदूरय ।

२ तदा परेशितुः शाखा रूपतेजस्विनी भवेत् ।

इत्यायेल् वंशजा लोकाः संजोविष्यन्ति ये तदा ।

तेषां कृते फलं देशे भविष्यत्युत्तमोत्तमं ।

३ सियोनि ये च तिष्ठन्ति यिरूशालमि ये जनाः ।

यिरूशालम् पुरस्थानां येषां नाम लिखिष्यते ।

पवित्रनामविख्याता भविष्यन्ति हि ते नराः ।

४ परेशिता विचारेण प्रभावाज् ज्वलनस्य च ।

सियोनः कन्यकागाचात् मलेश्वपद्मतेषु च ।

यिरूशालम् नगर्यास्य शोषिते दूरिते सति ।

५ सियोन् शैलस्य सर्वत्र पवित्रे तस्य संसदि ।

दिवा मेघश्च धूमश्च रात्रावग्निश्च चक्ष्यति ।

तेनैवाच्छादनं सर्वतैजसेषु भविष्यति ।

६ तदेव द्रव्यरूपश्च तच्छाया योऽप्रवारिणी ।

सञ्जातो दुहितश्चैव रक्षस्य निदानतः ।

भविताच्छादनं तद्वि संशयश्च भविष्यति ।

५ पञ्चमाध्यायः ।

१ परमेस्वरस्य द्वाद्याक्षणेः कथनं ८ सोमस्य दण्डः १
मोनिर्मा दण्डः १८ दुष्टसोमार्जा दण्डः २०
सोमार्जा दण्डः २५ रमेर्मा दण्डवती कथनम् ।

१ साम्प्रतं प्रियमुद्दिष्य तस्य द्वाद्याक्षाव प्रति
प्रगाथामि खरेषाहम् एकं प्रेमीचनीतकम् ।

फलसुप्तस्य ब्रैलस्याधित्यकायां प्रियस्य मे ।

२ द्वाद्याक्षेचमभूदेकं स तत्र वारणीं व्यधात् ।

प्रक्षरांस्य वहिष्कृत्य सुद्राक्षां पर्यरोपयत् ।

मृदमुषं विनिर्माय कुक्षं तत्र चखान च ।

द्वाद्याफलमपैचिष्ट पफासाद्यातकं फलम् ।

३ हे यिष्मालमोलोका यिद्धदीयास्य सर्व्वत्रः ।

वचम्यहं विमयं कृत्वा दूयं सर्व्वेपि मामधि ।

द्वाद्याक्षेचं मदीयस्याधि कुक्षं विवेचनाम् ।

४ द्वाद्याक्षेचस्य कार्याणि मया यादृक् कृतानि हि

तस्मादप्यधिकं कर्तुं ब्रूमीनि किमहं पुनः ।

मम द्वाद्याप्रतीक्षायां पफासाद्यातकं कुतः ।

इदानीं गोक्षणीक्षेचं प्रति यादृक्प्रति मम ।

- कर्तुं संजायते कुम्भान् तदहं विनिवेदये ।
मया कष्टकवारणो भगवाणो भोजयते हि तत् ।
तन्माचीरे च संभोगे तद्वैदर्भयिष्यते ।
- ६ करिष्यामि च तत् शून्यम् अथातमपरिष्कृतं ।
जनियते च तत्रैव शून्यस्यकोटिपादयः ।
मेघमात्रापविष्यामि च तत्र वर्धितुं प्रसन्नं ।
- ७ इत्यादिचोपनिषदो यः वेदोऽपि भिन्नोऽपि सः ।
गोप्तनीयेचकरोहि जायते परमेष्ठिनः ।
यिह्मदादेवजा सोऽहं उवाच तस्य सोऽहम् ।
अपैक्षत विचारं स किन्तु जातउपद्रवः ।
अपैक्षत च धर्मं स किन्तु हाहा समागतम् ।
- ८ देवस्य मध्यतो यावद् दूयं तिष्ठथ केवचं ।
अन्येषां वसतिस्थानं यावच्च नैव तिष्ठति ।
तावत् क्षेत्रेण क्षेत्राणां गृहाणाञ्च गृहेः सह ।
संयोगकारियुक्ताकं सन्तापः संघट्टियते ।
- ९ इत्यब्रवीन् मम ओषे सैन्याध्यक्षः परेश्वरः ।
नितान्तं संविगच्छन्ति भवनाणि कष्टानि च ।
सुमहत्सदनाणाञ्च शून्यत्वं संभविष्यति ।
- १० द्राक्षाया द्रव्यग्रेषु वाचैकं भविता फलं ।
दद्यादकेषु बीजेषु भवितैकादकं फलं ॥

- ११ ये सुरायामनन्वेष्टुम् उत्तिष्ठन्ति प्रगे ज
 द्राक्षारसस्य तापाय चावद् बलविभावरि ।
 तिष्ठन्नुपविशन्तश्च तेषां तापो भविष्यति ।
- १२ आयोजयन्ति ते भोष्ये वसुकीं नवसप्तमया ।
 वंशीश्च नवसप्तैव गोस्तनीरसमेव च ।
 किन्तु तैः परमेशस्य कर्म समन्यते नहि ।
 विविच्यते न तै लोकेष्टस्य हस्तस्य कर्म च ।
- १३ अतएव मदीया ये लोकास्ते ऽज्ञानकारणात्
 बन्धोभूय गमिष्यन्ति वस्तुमन्यच नाटति ।
 कुलीनमानवास्तेषां भविष्यन्ति बुभुक्षिताः ।
 पिपासिता भविष्यन्ति तेषां सर्वे पृथग्जनाः ।
- १४ बद्धयित्वा निजं कुचं परलोकोऽप्रमाणतः ।
 स्वकीयमाननं पश्चात् परिविस्तारयिष्यति ।
 तस्य लोका महान्तस्य नीचाः कलहिनो जनाः
 आनन्दकारिस्त्रोकाश्च तत् प्रवेक्ष्यन्ति सर्वशः ।
- १५ नीचा नता भविष्यन्ति महालोका अधोमुखाः
 १६ दृष्टिर्नता भविष्यन्ति नृणां गर्भयुतां तदा ।
 सैन्याध्यक्षपरेष्वस्तु प्रोक्षन्ति विचारतः ।
 तथा पवित्र ईशस्य धर्मो मान्यो भविष्यति ।
- १७ तदानीं मेघसन्दोहो निर्जिघ्रेष चरिष्यति ।

विदेशिनो ब्रह्मान् स्त्रीयान् पतितस्तु तु भूमिषु ।

उन्नतानां मनुष्याणां करिष्यन्ति सुचारकान् ।

१८ आकर्षन्ति हि ये दम्पुमधर्मारूपरज्जुभिः ।

तथा ब्राह्मिं मनुष्या ये ब्रकटक्षूररज्जुभिः ।

तेषामेव मनुष्याणां सुसन्तापो भविष्यति ।

१९ स तूष्णं कुरुतां कर्म प्रपश्यामो वयं यथा ।

इच्छायेल्लधर्मरूपस्य कर्म मन्त्रणजं तथा ।

समुपस्थाय संसिद्धोद् विजानीमो वयं यथा ।

इति तैरुच्यते तस्मात् शोधं कार्यं करोतु सः ॥

२० अभद्रं वस्तु ये भद्रं प्रवदन्तीह मानवाः ।

तथा भद्रमभद्रं ये प्रवदन्ति च मानवाः ।

आलोकमन्धकारं ये तम आलोकमेव च ।

मिष्टं तिक्तञ्च जानन्ति तिक्तान्तु मिष्टमेव च ।

तेषामेव मनुष्याणां सन्तापः संभविष्यति ।

२१ क्षात्रिनः स्वस्त्रदृष्ट्या ये सम्भवन्तीह मानवाः ।

दर्शिनः परिणामस्य ये जनाः स्वस्त्रबुद्धितः ।

तेषामपि मनुष्याणां सन्तापः संभविष्यति ।

२२ गोक्षनीरसपाने ये भवन्ति पटवो नराः ।

आसादने सुरायाश्च निपुणाः सम्भवन्ति ये ।

२३ उत्क्रांशं संपरिमृष्टञ्च मानुषं सापराधकं ।

निरागसं प्रकुर्वन्ति धर्मश्च्युतश्च धार्मिकम् ।

तेषामपि मनुष्याणां सम्तापः सम्भविष्यति ।

२४ जिज्ञा चर्षति नास्त्रानि यथा वज्रिस्त्रहपिणी ।

शुष्कदण्डानि दहन्ते यथा च वज्रिहेतिभिः ।

तथैव तेषां मूलश्च भविता जीर्णकाष्ठवत् ।

उद्गीय तेषां पुष्पाणि परिचास्यन्ति धूलोवत् ।

यतो हेतोः परेशो यः पृतनानां महाधिपः ।

तद्व्यवस्थां मनुष्यास्तं परिकुर्वन्ति तुच्छिकां ।

इत्यायेल्धर्मरूपस्य वाक्यावज्ञाश्च कुर्वते ॥

२५ अतः स्वीयमनुष्याणां विपरीतं परेशितुः ।

अमर्षस्यातिषण्णालो निश्चितं सम्भविष्यति ।

स तेषां प्रतिकूलश्च हस्तौ विस्तारयिष्यति ।

तथा तान् मानुषान् इत्थं स्वयं पर्याहनिष्यति ।

तेनैव पर्यताः सर्वे भविष्यन्ति प्रकम्पिताः ।

तेषाञ्च कुनपा मार्गे भविष्यन्ति च गूथवत् ।

तथापि तस्य कोपस्य निवृत्तिर्न भविष्यति ।

किन्तु तस्य पुन हस्तौ विस्तृतौ सम्भविष्यतः ।

२६ दूरदेशिहते तेन ध्वज उन्नेताश्चिष्यते ।

आभ्रमिसीमलोकेभ्य आङ्गानं परिदास्यते ।

तेनैव ते द्रुतं गत्वा समेष्यन्ति जनां द्रुतम् ।

- २० पश्य ते दुर्ध्वला नैव भविष्यन्ति च केपि हि ।
 तेषां न सुखस्रगं भावि तद्वा च न भविष्यति ।
 नैव तेषां मनुष्याणां निद्रा च संभविष्यति ।
 न च तेषां मनुष्याणां कटिबन्धो विमोक्ष्यते ।
 २८ न चर्मापादुकानाञ्च सूत्रमुक्तिर्भविष्यति ।
 तथा तेषां श्वरास्त्रीक्ष्णाः सगुण्यानि धनंषि च ।
 भविष्यन्ति तुरङ्गानां खुरा हीरकसन्निभाः ।
 २९ गणित्यन्ते रथाङ्गानि तेषान् घूर्णवातवत् ।
 भवेच्च गर्जनं तेषां सिंहोर्गर्जनसन्निभं ।
 यथा मृगेन्द्रयूथानां परिगर्जन्ति श्रावकाः ।
 गर्जन्तस्तु तथा धृत्वा पशून् नेयन्ति मानवाः ।
 ३० न च श्रच्छन्ति तान् केपि मनुष्याः परिरञ्जितुं ।
 तस्मिन् दिने मनुष्याणां तेषाञ्च प्रतिकूलतः ।
 अकूपारो यथा गर्जेद् गर्जिष्यन्ति तथैव ते ।
 तेनैव ते जनाः सर्वे वीक्षित्यन्ते वसुन्धरां ।
 किन्तु दुःखं तमिच्छन् भविष्यति हि केवलम् ।
 आलोको घोरमेवेन भविष्यति तमोमयः ॥

६ अध्यायः ।

१ विश्वविषयस्य दर्शनं १ कठिनलोकाणां समीपं प्रति तस्य प्रवेशं ११ चरित्रलोकाणां रक्षणम् ।

१ उषियन्पति र्धस्मिन् वर्षे मृत्युमवाप्नुवान् ।

- तस्मिन् वर्षे समुत्पुङ्गे प्रोक्षे सिंहासने तथा ।
 निजं प्रभुं समासीनं परिवीक्षितवानहम् ।
 अभवत् परिपूर्णञ्च मन्दिरं तस्य तेजसा ।
- २ तदन्तिके समातिष्ठत् दूतानां सिरफांगणः ।
 तेषामेकैक आसीच्च षट्षट्पक्षधरस्तदा ।
 तेषां पक्षद्वयेनैव मुखमाच्छादयेन् निजम् ।
 तथा द्वाभ्याञ्च पक्षाभ्यां पादावाच्छादयेन्निजौ ।
 अपराभ्यान्तु पक्षाभ्यां द्वाभ्यां समुद्धयेत् च ।
- ३ तदा संभूय तैः प्रोक्तं सैन्याध्यक्षः परेश्वरः ।
 पवित्रस्य पवित्रस्य पवित्रस्येति नामभिः ।
 तथा तदीयतेजोभिः परिपूर्णा वसुन्धरा ।
- ४ तेषामेतस्य वाक्यस्य महतः प्रोक्षशब्दतः ।
 मन्दिरद्वारमूलानि सकलानि चकम्पिरे ।
 तथैवमन्दिरं धूमैः परिपूर्णमभूत्तदा ।
- ५ ततो मया परिप्रोक्तं विनाशं गतवानहम् ।
 यतोहमपवित्रोष्ठो ऽमेष्ठोष्ठैः सह वासवान् ।
 मदीयनयनद्वन्द्वं राजानं परिदृष्टवत् ।
 अर्थतः पर्यपश्यत् तत्सैन्याध्यक्षपरेश्वरम् ॥
- ६ अनन्तरं सिरफ् नामा यज्ञोद्यवेदिमध्यतः ।
 ज्वलदङ्गारमादाय प्रोद्धीय मामुपागमत् ।

- ७ ततस्तं मम तुष्टे स स्पर्शयित्वा ब्रवीदिदम् ।
 पश्चात्कारस्य तद्वक्त्रपरिस्पर्शनतः कृणात् ।
 अधर्षो यस्त्वदीयः स स्वयं दूरीकृतो भवेत् ।
 तथैव तावकीनं यत् पातकं तदमुच्यते ।
- ८ ततोऽहं कं प्रहेष्यामि को वा यास्यति मत्कृते ।
 इत्येतद्भाषमानस्य परेशस्य श्रुतं वचः ।
 मया तदा परिप्रेक्ष्य पश्चाद्दमस्त्युपस्थितः ।
 इदानीं परमेष्ठेन प्रेषणोपस्त्वया कृतम् ।
- ९ तेनोक्तं त्वमुपब्रज्य लोकानेतानिदं वद ।
 कर्णेः श्राव्यथ यूयं वै किन्तु यूयं न भोक्त्यथ ।
 नेत्रैर्द्रक्ष्यथ यूयस्य परिज्ञातुं न शक्यथ ।
- १० ते मानुषा यथा नैव परिपश्यन्ति लोचनैः ।
 कर्णे र्यथा न शृण्वन्ति न बुध्यन्ते च मानसैः ।
 व्यावर्त्तयन्तु चित्तानि समये तेषु कुत्रचित् ।
 मत्तस्ते मनुजाः स्वस्था यथा नैव भवन्ति च ।
 तथा तेषां मनुष्याणां क्रियन्ते सुखबुद्धयः ।
 बधिरोभूतकर्षास्तु जातास्तु मुद्गिता इव ॥
- ११ अनन्तरं मया प्रोक्तं हे प्रभो परमेश्वर ।
 दिगानामोद्भूतां भावि संस्थानं कति सोऽब्रुवत् ।
 यावत् वसतिः शून्यानि पुराण्येतानि सर्व्वतः ।

गृहाणि नरभूतानि शस्यहीनाश्च भूमयः ।

१२ न भवेयुः परेशश्च नृजातिं नहि दूरयेत् ।

देशमध्ये च मर्त्यानां नानाद्यत्वं भविष्यति ।

ईदृशानां दिगानां हि स्थितिस्तावत् भविष्यति ।

१३ नोवृत्तो दशमांशश्च भविष्यति यदि स्थितिः ।

तथापि तस्य सन्नाशो घटिष्यते पुनः पुनः ।

किन्तु यदद् अलोम् एषा वृक्षयोऽम्बुयोरपि ।

तयो मूलं सदा तिष्ठेत् तददेतन्नृणामपि ।

मूलरूपः पवित्रश्च वंशएकश्च स्थास्यति ॥

० चतुर्थाध्यायः ।

१ चाचमं प्रति विश्वविषय सामान्यकथनं १० चाचमं
चाचम्यधिकप्रकाशनं १० चक्षुरोपशोके भविष्यद्वा
ग्रन्थः ।

१ विश्वदेवेन्द्रराजस्य च उच्यते यौचकः ।

पुत्रस्य चोद्यमकश्चिन् राजस्यं सति कुर्मति ।

अरामदेविरिषीन् राजा रिमन्निष्यच्छेकहः ।

इच्छायेन् भूपतिरेतौ कश्चैनेऽवमानतौ ।

सेनाभिर्वैद्यं कर्तुं नगरं निरुद्धाकर्म ।

किन्तु तौ भूपति न स्यः अमानेतुं यमो तदा ।

२ अराम इन्द्राणीन् चास्ते उच्यते अरामताः ।

इदं कथा परिज्ञाता दान्तरूपीयान्तराः ।

- तदा तस्य मनसस्तस्य लोकावामपि मानसं ।
 वायुना कल्पितो वन्यस्यकल्पे विटपी यथा ।
 २ इत्यस्मादत्रवीदित्यं विश्वविद्यालयं परेश्वरः ।
 त्वं शार्ङ्गाभूतपुत्रसे पुष्करिण्यास्तटोपरि ।
 रजकचेचमीर्गे च साक्षात् विधातुमाहसं ।
 प्रगच्छतं युवामेतां कथास्तु संप्रवक्ष्यामि ।
 इदानीं त्वं स्मिरो भूया भूया च सावधानकः ।
 ३ धूम्रमय्याविमे उक्ते एतयोरपभागतः ।
 अर्थात् रिषीन् कुमारान् रिमल्लिखत्य पुत्रतः ।
 महाकोपविशिष्टाश्च मा भयं क्रियतां त्वया ।
 तथा त्वं मानसे नैव भूयास्तु चीनसाहसः ।
 ४ चरामीवा इन्द्रयिमे लोका रिमल्लिखात्मजः ।
 ५ अस्मिन्ममामेते समकुर्वन् कुमन्त्रणां ।
 ६ आवातां निन्दित्वादिभन् आक्रम्य लेशवाम तम् ।
 वक्तव्येषु वक्तव्ये संशयान् विभज्य च ।
 तथा वीर्यं लक्ष्मणाय वक्तव्यं विव च ।
 एतेष्वपि लक्ष्मणे लक्ष्मणे लक्ष्मणे लक्ष्मणे च ।
 ७ लक्ष्मणे लक्ष्मणे लक्ष्मणे लक्ष्मणे लक्ष्मणे ।
 ८ लक्ष्मणे लक्ष्मणे लक्ष्मणे लक्ष्मणे लक्ष्मणे ।
 तथैव मन्त्रणा वा न सिद्धिं प्राप्नोति कुत्रचित् ।

८ दक्षेयकं नगरं स्थापेत् शराम्देवस्य मस्तकं ।
 तथा रिखीन् महीपालो दक्षेयकमस्तकं यदि ।
 भोमिरोष् नगरं चेत् स्याद् इन्द्रधिमस्य मस्तकम् ।
 तथा रिमल्लियः पुत्रः भोमिरोष्ः शिरो भवेत् ।

९ तथापि पञ्च षष्ठीनां वर्षाणामेव मध्यतः ।
 समुच्छिन्ना भविष्यन्ति लोका इन्द्रधिमोऽखिलाः ।
 नहि स्थास्यति तेषाञ्च जातिरेका कदाचन ।
 किन्तु धूयं न विश्वासं मयि कुर्यात् कर्हिचित् ।
 तर्हि स्त्रिराः सुसंस्नातुं न शक्यथ कदाचन ॥

- १० आहवे कथयामास पुनश्च परमेश्वरः ।
 ११ खं प्रभुं परमेष्ठं तं चिह्नं किञ्चन प्रार्थय ।
 तं प्रार्थयन् नीचलो ज्ञाने वायूर्द्धस्तस्थिते ।
 १२ किन्वाहम् कथयामास संप्रार्थ्य लक्षणं मया ।
 परीक्षा परमेष्ठस्य नैव कारिष्यते क्वचित् ।
 १३ तेनैव स जनादेहं चे दास्यद्द्वन्द्वसम्भव ।
 इदानीं मानसं धत्त धूयं व्ययच्छति नृणां ।
 अक्षयां संमान्य संवयं निजेष्टञ्च करोषि हि ।
 १४ धुपान्धं परमेष्ठेन दीयतां चिह्नमेकम् ।
 पञ्च वर्जवती कन्या तनयं प्रसविष्यति ।
 इक्ष्वाणुषेत् तदीयञ्च नामधेयं करिष्यति ।

१५ पश्चात् स बाधुकार्याणाम् अबाधूनाञ्च कर्माणां ।

स्वीकृतास्वीकृतत्वाभ्यां ज्ञानवानभवत् स्वयम् ।

दध्नश्च मधुगन्धेन भक्षणं प्रकरिष्यते ।

१६ यतो देशोयराजभ्यां याभ्यां क्षेत्रमवाप्स्यसि ।

तद्बालकस्य दुष्कर्मास्वीकारज्ञानसाभतः ।

तथा तस्यैव सत्कर्मास्वीकारज्ञानसाभतः ।

पूर्वमेव हि देशः स उच्छिन्नं प्रयास्यति ॥

१७ इप्रविमो विप्रदातः पृथक्कृतभूतकासतः ।

विपत्तिं चादृष्टी नैव कदाचिदपि प्राप्नुवत् ।

विपत्तिस्तादृष्टी तस्य अशून्यमेदिनोर्पातं ।

परेष्विता समानीय तुभ्यं गृह्य स्वापिच ।

तदीयपिहर्षमेवो निश्चितं घटयिष्यते ।

१८ तदा निश्चोद्यन्त्याश्च ज्ञेयदेशोद्यमच्छिन्ना ।

अशून्योदेशश्च प्रणिश्वस्यं स दास्यति ।

१९ तेनैव ते समागत्य शून्यसंनिष्ठाभिमिषु ।

निश्चोद्यन्त्याश्च छिद्रेषु तथैव निविष्टे वने ।

समस्तसुम्भराद्याश्च करिष्यन्तुपवेष्टनं ।

२० तदा परान् नदीपारे क्षिताशून्योद्यमश्चता ।

परकीयस्वरूपेण चुरेण परमेष्ठिनः ।

उत्तमाङ्गस्य पादस्य लोभां चौरं करिष्यति ।

तथा निपातनश्चैव धम्मूषां प्रकरिष्यति ।

२१ तदानीमपरश्चैव क्षयमेव चटिष्यते ।

द्युतीं गौरभौ मेघौ कश्चिन् येन् वासवेत्तदा ।

तर्हि तेषां स दुग्धेभ्य उतपन्नं भोक्ष्यते दधि ।

२२ एवं देवस्य मध्ये ये प्रेषां स्थास्यन्ति केचन ।

ते जना नवनीतानि प्रभोक्ष्यन्ते मधूनि च ।

२३ तथा येषु च वप्रेषु मुद्रासहस्रमूषिकाः ।

सहस्रं परिविद्यन्ते गोक्षणीनामिका सताः ।

तस्मिन् दिने तु तत्क्षेत्रं भावि आकूलकष्टकं ।

२४ मानवास्तु च यास्यन्ति गृहीत्वा च धनुःशरौ ।

यास्यते निखिलोनीवृत् यतः आकूलकष्टकैः ।

२५ आकूलकष्टकाद् यच्च भोति नोसीत् कदाचन ।

कुहासैः खनितास्ते च सकला उपपर्वताः ।

वृषाणां चरणं भावि मेघाणां दलनन्तथा ॥

८ अध्यायः ।

१ चन्द्रोदयोदौरिवायेसो मन्त्रिणदु दण्डः ॥ विज्ञाया मन्त्रिण
दण्डः २ दण्डानिवायानं ११ साधुदण्डां साधनायाः कथा
१२ देवार्चनां दुःखं ।

१ गृहीत्वा वृषपाशां विज्ञातयोऽस्ततस्त्रया ।

तस्य मध्ये कथारता लिख्यन्तां च यथाक्रमं ।

महेर्भास्यहास्यसर्थात् सोऽप्यतां सरितं तथा ।

- तथा द्रुतञ्च वस्तूनि लोठितानि दृष्टाञ्च च ।
 इत्येतत् परमेष्ठेन पर्यगादि च मां प्रति ।
 २ तदाहञ्च प्रमाणाद्यै विश्वाण्यस्तद्विषां भवं ।
 उरियथाजकञ्चैव चिचिरिचिद्युतं तथा ।
 सिद्धरियं प्रति कस्य समीपं प्रसमाङ्गयम् ।
 ३ पस्यान्मदीयभार्या या मया सा समुपागता ।
 तदानीं गर्भिणी भूत्वा संप्राप्तोष्ट ममात्मजम् ।
 तदा कथितवान् मङ्गं इदं वक्ष्ये परेश्वरः ।
 तस्य नाम महर्षाख्यस् हासवस् त्वं कुरु साम्प्रतम् ।
 ४ यतो हे मे पित र्हे मे मातरेतत् प्रभाषणं ।
 बालेनोच्चारितं शीघ्रं त्रिचनस्य च पूर्वतः ।
 दम्बोषकोधनञ्चैव त्रैमिरोणस्य लोठनं ।
 अश्रुरीयस्य भूपस्य नेष्यते वायतोद्यतः ॥
 ५ ततः परं पुन मीं स उक्तवान् परमेश्वरः ।
 ६ पश्य लोका इमे सर्वे श्रीलोहो मन्दगामि यत् ।
 लोतस्तत् परिसंत्यज्य रिसीनं रिम्लियस्य च ।
 तनयं प्रति कुर्वन्ति परमानन्दमोदृषं ।
 ७ अतो महाबलञ्चैव महाजवसमन्वितम् ।
 फरात्सरित्यथोरूपम् अश्रुरीयधरार्पितं ।
 सैन्यानि च तदीयानि तानेव मानुषानधि ।

आनेत्यति परेणः सा स्त्रीति यावति यातवैः ।

सर्व्यासमेव लोमानामुपर्युक्तमिदं ।

८ सोमलित्वा च छद्वा च विद्वदामध्यदेशतः ।

परिगत्य गच्छं देशं यावत् उत्प्रास्यति स सा ।

इमानूथेस्त्वं जलं तेषां नद्याः पचस्वरूपकं ।

त्वदीयकृतज्ञदेशस्य विस्तारो व्याप्यते स्वधं ॥

९ हे सर्वमानवा धूयं संविभोत इवत्कलाः ।

हे दूरदेशिनी लोकाश्च चित्तं निधत्त च ।

कुरुध्वं साध्वसं धूयं कृत्वा च कटिवन्धनम् ।

साध्वसं संविधद्वा विधाय कटिवन्धनं ।

१० धुष्माभिर्मन्त्रणा कार्य्या भविता निष्पन्ना तु सा ।

तथैव मन्त्रणा कार्य्या किन्तु सा नहि सेत्स्यति ।

यतः स ईश्वरो ऽस्माभिः सहितः परिविद्यते ॥

११ ततः परं परेणेन समादायि करो मम ।

यथा च तन्मनुष्याणां वर्त्मना न ब्रजाम्यहम् ।

उपादिशन् स एतस्मिन् एतदाक्यमभाषत ।

१२ एते तु मानवाः सर्वे राजद्रोहं वदन्ति यत् ।

न तं धूयं प्रभासध्वं राजद्रोहं कदाचन ।

तेषां भोत्या न भेतव्यं ब्रह्मणीयञ्च न कश्चित् ।

१३ पविष्यति मन्यध्वं सेनाध्यक्षः परेश्वरः ।

स एव संश्रयो भावी युष्माकं भव्यशब्दयोः ।

१४ पवित्र आश्रयस्यापि स युष्माकं भविष्यति ।

किन्तु स्वस्वजनपायासो बाधकः प्रसारसाध्या ।

स एव भविता नूनम् इच्छायेत्सीयवंशयोः ।

प्रति संभवितोन्माये यिरुशाखब् निवासिनः ।

तथा यन्त्रस्वरूपस्य भविष्यति स तान् प्रति ।

१५ तत्र तेषां मनुष्याणां स्वस्वजन्तो बहवो जनाः ।

अवश्यं संपतियन्ति गमिष्यन्ति च भग्नताम् ।

तथोन्मायेषु संबद्धा धारिष्यन्ते च मानुषाः ।

१६ एतत्साक्षित्वाक्यस्य बन्धनं त्वं विधेहि च ।

मत्प्रियव्यूहमध्ये तामाज्ञां मुद्राङ्कितां कुरु ।

१७ पराङ्मुखः परेशो यो याकूबो ऽभिजनं प्रति ।

तत्कृते पदवोच्चाहं निरीक्षित्ये हि साम्प्रतम् ।

तथा तस्यैव कारित्वे मया तु संप्रतीक्षणम् ।

१८ पश्चाद्दहमीश्वरेणैव दत्ताः सन्ततयो मम ।

सैन्याध्यक्षपरेशेन सियोन्द्वाभृन्निवासिना ।

इच्छायेत्सीयचिह्नानि चिन्ताणि खल्लणानि ते ॥

१९ गुणिमायाविनो ये च लोकाः कर्णे वदन्ति ये ।

तेषां समीपे लोकानां दूयमन्विच्छताधुना ।

इति वाक्ये मनुष्यैस्तै र्युग्मभ्यं कथिते सति ।

मृतं किं मृतमिव नो जना मन्वेदयन्ति धौ ।

जीवितान्तं क्वते किं ते सकला एव मानवाः ।

मृता ये मानवाः शेषामन्वेद्यन्ति समीपतः ।

२० आश्वासय कथायां मृतान्तां हि ते जनाः ।

यद्येतद्गुणसारेण कथयन्ति न ते नराः ।

तर्हि तेषां मनुष्याणां मध्ये दीप्तिर्न विद्यते ।

२१ किन्तु देशस्य मध्येन परिव्रज्य जना भुवम् ।

दुःखिता कुधिताश्चैव भविष्यन्ति सुनिश्चितं ।

तथा बुभुक्षिता भूत्वा प्रोक्तप्रास्य निजं निजम् ।

राजानमभिगच्छन्ते स्वं स्वमीश्वर्यं ते नराः ।

२२ एवमूर्द्धमधोभूर्धमिं निरीक्षिष्यन्ति ते नराः ।

किन्तु केवलदुःखस्य तमिस्रस्य भविष्यति ।

क्षेत्रोभयद्वारत्वस्य नृणां तेषां भविष्यति ।

भवितारो मनुष्यास्ते ऽभिमानेन प्रताडिताः ॥

८ नवमोऽध्यायः ।

१ विपत्काळे लोडका जनिः कर्षाणि मानवानां सुखानां
वर्धनं च दद्यादेषो भविष्यत्यर्थः २२ तेषां व्याजवत् उपद्रा-
विनां कृते इत्यर्थः ।

१ आसीत् जनपदः पूर्वम् अतीव दुःखवांस्तु यः ।

तत्र किञ्चित् पुनर्वारं संस्थाप्यति तमो न हि ।

यथा पुरा सिवूलूनं नृपाश्चिमप्यनीनमत् ।

- तथैव शेषकाले च अलङ्घिः सन्निधौ स्थिते ।
 यद्दृग्नाख्यनदीतीरे स्थितानां परदेभिनाम् ।
 स गालीलाख्यदेशस्य प्रोन्नतं संविधास्यति ।
 २ तेनैव मानवाः ये ये पर्यध्यात्मन् तमिच्छन्ते ।
 ते जने र्दृढहास्यलोकः परिदर्शय्यते तदा ।
 अवसन् ये जना देशे मृत्युच्छायास्वरूपके ।
 तेषामुपरि लोकानाम् आलोकः संप्रकाशिता ।
 ३ ऐधयित्वा च देशं त्वं तान् समानन्दयिष्यसि ।
 तेनैव त्वत्समचं तु शस्यकर्त्तव्यकालवत् ।
 ह्लादिष्यन्ते मनुष्यास्ते नन्दिष्यन्ति च ते तथा ।
 यथा लोढितवस्तूनां विभागसमये भवेत् ।
 ४ यतस्त्वं मिदियानीयजयस्य दिवसे यथा ।
 तथा तस्य युगं भारं स्कन्धस्य वहामेव च ।
 तस्योपद्रवकर्तृणां दण्डमप्यवभक्ष्यसि ।
 ५ एवं तुमुलसंपाप्ते सज्जीभृता च वाहिनी ।
 तस्याः सज्जा च रक्तेषु लुठितं वसनं तथा ।
 वैश्वानरस्य काष्ठानि भूत्वा दग्धीभविष्यते ।
 ६ एवमस्मत्कृते कश्चित् बालकः संजनिष्यते ।
 अस्मभ्यं तनयैकस्य परिदायिष्यते तदा ।
 तस्य स्कन्धे खिलसैर्वाधिपत्यम् अर्पयिष्यते

तन्नामधेयमाश्रयं मन्त्री च बलवांस्तथा ।
 दंशरो ऽनन्तकालीनः पिता चापि भविष्यति ।
 तथैव प्राजितरूपस्य भूपतिश्च भविष्यति ।

७ नास्ति तस्याधिपत्यस्य शुभसदृशस्य श्रेयता ।
 सिंहासनस्य दायूदो राजत्वस्य च स प्रभुः ।
 भूत्वा विचारतो न्यायाद् ददानोमपि सर्वदा ।
 करिष्यति सदैव स्थापनश्च निरूपणम् ।
 अपरश्च परेशो यः सैन्यानामधिपस्य यः ।
 तदोयोद्योगतः सर्वम् यतत् सिद्धं भविष्यति ॥

८ प्रातिकूल्यादिमां वार्त्तां याकूवः प्राहिणोत् प्रभुः
 दस्त्रायेष्टः समीपश्च सा शीघ्रं समुपस्थिता ।

९ एते च सकला लोका दृक्प्रथिमन्त्रोमिरोक्षयोः ।
 निवासिनः स्वगर्भेषु गर्भिताः प्रादवन् इति ।

१० दृष्टकानि तु सर्वाणि पतितानीति निश्चितम् ।

किन्तु तद्विषयपाषाणै र्यन्त्रिण्यो ऽप्यभिरेव तत् ।

उद्युम्नरज्जुमो ऽप्येहि तन्त्रिण्योऽपि भवेत् ।

किन्त्येवम् नास्ति तस्य प्रतिहास्यामहे वचं ।

सर्वे ते मनुजा इत्यं परिज्ञायन्ति निश्चितम् ।

११ यतो नाथो विहीनो ये वैरिणस्तान् परेश्वरः ।

समुत्थापयिता दृष्टं तस्यैव प्रतिकूलतः ।

तदीयान् सकलान् प्रभून् च सुसज्जीकरिष्यति ।

तेनैव पूर्वदिक्स्थौ र्यादन्तर्गौररामिभिः ।

पश्चिमस्यैः पिच्छेष्टीचैरिच्छावेल् संघट्टिष्यते ।

१२ इत्थं सत्यपि नो तस्य क्रोधवार्त्ता भविष्यति ।

किन्तु तदीयस्यैव दौ सुविशीर्यै भविष्यतः ॥

१३ व्याघोटिष्यन्ति नो शोकाः प्रहारकारिष्विधौ ।

सैन्याधिपपरेष्वस्य नान्येपिष्यन्ति मागवाः ।

अतएवैकदा त्वयै संज्ञेयस्यति परेश्वरः ।

इच्छायेलः शिरः पुच्छं ब्राह्मणं पञ्चवानि च ।

१४ वृद्धा मान्याश्च ये शोकाश्चर्यं तस्य मयस्कं ।

अतश्चित्रिष्यकाश्च साङ्गुलं भाविवादिनः ।

१५ यत एवां मनुष्याणां ये शोका मार्गदर्शकाः ।

तएव मान् मनुष्यान् हि भ्रमयन्ति पुनः पुनः ।

यतश्चेषां मनुष्याणां शोकास्ते मार्गमापि न ।

गमिष्यन्ति विनाशं ते मागवाः सकला भुवं ।

१६ तेषां युवकस्यै र्भेदान्निद्विष्यति परेश्वरः ।

पिच्छेष्टीनाम्निष्ठान् चैव पिच्छाश्च दधिष्यते ।

यतस्य निखिला दुष्टाः कुकर्माकारिष्वस्य ते ।

तथा तेषां वज्राणि स्वभावाद्येन सर्मजः ।

इत्थं भूतेषु नो तस्य क्रोधवार्त्ता भविष्यति ।

किन्तु हस्तौ तदीयौ दौ सुविस्तीर्णौ भविष्यतः ॥

१८ ज्वलन् धक्ष्यति पापाग्निः शृङ्गाखकोलिकण्टके ।

एवं तन् निविडारण्ये स्वयमेव लगिष्यति ।

तेनैव मेघवत् पश्चात् धूमश्चैवोद्गमिष्यति ।

१९ सैन्याध्यक्षपरेणस्य क्रोधो देशं प्रधक्ष्यति ।

तथा लोका भविष्यन्ति वह्निना दग्धकाष्ठवत् ।

न च केपि दयिष्यन्ते भ्रातरश्च निजं निजं ।

२० हत्वापि दक्षिणैर्हस्तैः स्थास्यन्ति क्षुधिता हि ते ।

वामहस्तैर्घंसित्वापि नैव तर्ष्यन्ति ते जनाः ।

सर्वो जनः स्वहस्तानां मांसानि परिभोक्ष्यते ।

२१ द्रुप्रथिम् भिनशिश्वैव यमिष्यति परस्परम् ।

यिद्धदाप्रतिकूलं तावेकमन्त्रौ भविष्यतः ।

इत्थं भूतेपि नो तस्य क्रोधश्चान्तिर्भविष्यति ।

किन्तु तस्य पुनर्हस्तौ विस्तीर्णलं प्रयास्यतः ॥

१० दशमोऽध्यायः ।

१ अन्यायकारिणां दण्डनं ॥ अभिमान्यशूररत्नरपतेरागम-
कथनं १२ तस्य विनाशः २० दक्षायेलोऽवशिष्टानां लोकानां
रक्षणं २४ अशूरराजस्य सैन्यानामागमनवर्णनं २९ तस्य
विनाशकथनञ्च ।

१ अन्यायकरणाथञ्च दरिद्रान् मनुजान् प्रति ।

अपह्नुतुं ययार्थञ्च दुर्गतानां नृणां मम ।

- २ अपहर्णुश्च वस्त्रानि विधवानाम्नु योषिताम् ।
 बाह्यकानामतातानां द्रव्यं चोरयितुं तथा ।
 ये व्यवस्थाकृतो ऽन्यायाद् व्यवस्थां स्थापयन्ति हि ।
 उपद्रवव्यवस्थाश्च निरूपयन्ति ये मराः ।
 तेषामिह मनुष्याणां सन्तापः संभविष्यति ।
- ३ दण्डस्य करणे काले युष्माभिः किं करिष्यते ।
 दूरादागतनामस्य दिने वा किं करिष्यते ।
 करिष्यते च रक्षार्थं कस्यानिकपलायनं ।
 श्रेष्ठैर्याणि च युष्माकं कुत्र संस्थापयिष्यथ ।
- ४ यूयं बद्धनृणां मध्ये निपतियथ मां विना ।
 इतानाञ्च मनुष्याणां मध्यतो निपतियथ ।
 इत्थं भूतेषु नो तस्य क्रोधः शान्तिं गमिष्यति ।
 किन्तु तदीयहस्तौ द्वौ विस्तारं यास्यतः पुनः ॥
- ५ यो ऽग्रूरो मम कोपस्य दण्डरूपः स जायते ।
 तदीयहस्तयो र्यष्टि मन्त्रकोपरूपयष्टिका ।
- ६ लोठितं संपद्हीतुश्च नेतुमर्थश्च लोठितं ।
 मार्गमध्ये मनुष्यांश्च दलयितुश्च पङ्कवत् ।
 तमहं प्रेषयिष्यामि विरुद्धं कल्पनाकृतां ।
 आदेक्ष्यामि स्वकोपस्य पात्रस्य च विरुद्धतः ।
- ७ अभिप्रायो न तस्यार्थं न च तस्य मनोगतम् ।

- किन्तु नाशयितुं लोकान् नानादेशसमुद्भवान् ।
तदीयमनसो वाञ्छा प्रोच्छिन्नान् कर्तुमेव तान् ।
८ यतः स वक्ति मेऽध्यक्षा राजानो नहि सर्व्वशः ।
९ तथा कर्कमिश्रः कलनी समानो न भवेत् किमु ।
अर्पदस्य हमात् किं वा समानो नहि जायते ।
दक्षेवक् च भवेद् धादृक् शोमिरोण् किं न तादृशं ।
१० शोमिरोणस्य मूर्त्तिभ्यो मूर्त्तिभ्यो धिरशालमः ।
येषु देशेषु विद्यन्ते तत्त्वितोत्तममूर्त्तयः ।
ते सर्व्वे नीकृतो जाता मदीयकरसंगताः ।
११ शोमिरोणश्च तन्मूर्त्ती र्वथाहं कृतवान् पुरा ।
तथा किं न करिष्यामि मूर्त्तींश्च धिरशालमं ॥
१२ धिरशालमस्योनद्री प्रति परिवृढस्य तु ।
सिद्धौ समभिजातायां सर्व्वेषामेव कर्मणां ।
अहम् अष्टूरराजस्य साहङ्गारस्य चेतसः ।
कर्मणः प्राञ्जुदुष्टेस्य सगर्व्व्याया निमित्ततः ।
तस्माद्यपि च दास्यामि योग्यां शक्तिमहं भुवं ।
१३ यतो भाव्येत तेनेत्वं परिणामप्रदर्शकम् ।
स्त्रोयवाङ्मोर्व्वलेनापि ज्ञानात् कार्यमसाधयम् ।
मनुष्याणामहं सीमां विप्रकृष्टां विधाय च ।
अलोढयमहं तेषां यच्चित्तानि धनानि हि ।

- वीरवद्वासिहोकांश्च न्यक्पातं प्रतिनोतवान् ।
 १७ नोडवत् वरविज्ञानि समायातावि मत्करं ।
 संगृह्णाति यथा जिह्वं परित्यक्तमङ्गं तथा ।
 देशानां सकलानाञ्च संघट्टं कृतवांस्तथा ।
 तेनैव कोपि नो पदौ विस्तृतौ कृतवान् किल ।
 अथवा चक्षुर्विस्तारं रवञ्च कृतवान् नहि ।
 १५ केदकस्य विरुद्धं किं कुठारो गर्भिणुं चमः ।
 करपत्रञ्च किं श्रेष्ठं स्वं वेत्ति करपत्रिणः ।
 दण्डमुत्तोखयेद् यस्त्वं दण्डः किं चास्यविध्यति ।
 यष्टिश्च किं स्तकर्त्तारं समुत्थापयितुं चमः ।
 १६ अतस्तत्सूक्ष्मकायानां मनुष्याणां हि मध्यतः ।
 प्रभुसैन्याधिपेनैव कृत्रता प्रेषयिष्यते ।
 तथा तस्य प्रतापस्याधस्तादेव प्रभुस्तु यः ।
 ज्वालयिष्यति वज्रिञ्च दग्धकारिः कृताव्रतः ।
 १७ दस्तायेलीयज्योतिश्च वज्रिरूपो भविष्यति ।
 तथा धर्ममयस्तस्य त्रिस्तारूपो भविष्यति ।
 स एकस्मिन् दिने तस्य कोविदश्च कष्टकाश्च यः ।
 सर्वेषां वज्रिणा दग्ध्वा विनाशं यमयिष्यति ।
 १८ ततोऽद्यानस्य तस्यैव सौन्दर्यं तद्वत्तु यः ।
 एकदा सर्वतो भावाद् विनाशं यमयिष्यति ।

स तेन लघुरोगीव लयत्वं परिचास्यति ।

१९ तत्काननसखवृक्षाणाम् अल्पता च भविष्यति ।

तेनैव गणयित्वा तान् लेखिष्यति च बालकः ॥

२० इत्यायेलो ऽवशिष्टा ये मानुषा स्तत्रकालतः ।

याकूबो वंशसम्भूता मनुष्याश्च पलायिताः ।

न प्रत्याशां करिष्यन्ति स्वाघातिमानुषान् प्रति ।

किन्त्वोस्मायेल् मनुष्याणां यस्तु धर्ममयः प्रभुः ।

तत्परेशे हि सत्येन प्रत्याशा तैः करिष्यते ।

२१ अवशिष्टाः कियलोका अर्थाद् याकूबवंशजाः ।

अवशिष्टाः कियलोका यस्य सर्वाश्च शक्तयः ।

तमोश्चरं समुद्दिश्य व्याघोटीष्यन्ति सर्वशः ।

२२ इत्यायेल् तव लोकास्तु सामुद्रशिकता इव ।

वृद्धं प्राप्यापि तेषान्नु श्रेयोभूताः कियज्जनाः ।

पुनरावर्त्तनं कृत्वागमिष्यन्ति स्तनीकृतं ।

न्यायपूर्णमिदं कर्म संसेत्यति निरूपितं ।

२३ सैन्याध्यक्षपरेशेन योष्किन्तिः संनिरूपिता ।

तां स सर्वेषु देशेषु सिद्धतां गमयिष्यति ॥

२४ प्रवोति वाक्यमेतत् स सैन्याध्यक्षः परेश्वरः ।

हे मे लोक सिथोन् वासिन् अप्रहरो मा भयं कुरु ।

मिसरभिमतात् स त्वां यक्ष्मा सन्ताडयिष्यति ।

सद्यं त्वदिपरीतं स द्यष्टिमुत्थापयिष्यति ।

२५ किन्त्वल्पकालतः पश्चात् मम इदं कोपयव च ।

तदीये संविनाशे हि सफलत्वं गमिष्यतः ।

२६ ओरेव शैले मिदीयानः कषाघातो ऽभवच्च यः ।

उत्थापितस्य यो दण्डः सागरे मिलिवोपरि ।

सैन्याध्यक्षः परेशो यः स तस्य प्रतिकूलतः ।

तथैव तादृशं दण्डं ध्रुवमुत्तोलयिष्यति ।

२७ तदा ते स्कन्धतस्तस्य भार उत्तारयिष्यते ।

त्वदीयस्कन्धतस्तस्य युगं दूरीकरिष्यते ।

अभिषेकनिमित्तेन युगभङ्गो भविष्यति ॥

२८ अयं स गतवान् तस्मात् स सिधोष उपस्थितः ।

२९ तथा स्वकीयवस्त्रानि स्थापयित्वा तु मिक्मसे ।

घट्टं त्यक्त्वा स आगत्य गेवाते ऽथापयत् निग्राम् ।

प्रकम्पितोऽभवत् रामत् शौल्गिविया पलायिता ।

३० गल्लोमकन्यके प्रोचैः ब्रह्मं कुरु स्वकैः स्वरैः ।

हे लयिन्न त्वया तस्य ब्रह्मः परिनिब्रम्यताम् ।

हे अनाथोत् त्वया तस्मा उत्तरं प्रतिदीयतां ।

३१ मद्मेना समुपागच्छत् गेवोमसंस्थाः पलायिताः ।

३२ तथापि सो ऽस्य ब्रह्मस्व नेवे वासं करिष्यति ।

ततः सिधोन्गिरेः पुत्र्याः फलतो विश्वशासनः ।

गिरेरपि विस्फुल्लं च हस्तानुसौलयिष्यति ॥

३३ पश्य सैन्याधिपो वस्तु सर्व परमेश्वरः ।

महाभयङ्करत्वेन शाखाभग्नं करिष्यति ।

तेनैव प्रोक्ष्यत्यो यः स क्षिप्रं गमिष्यति ।

अत्युन्नतस्य यो वृक्षः स नतत्वं गमिष्यति ।

३४ स लौहेन वनस्तम्बान् प्रतिच्छेत्स्यति सत्वरं ।

तत्पराक्रान्तहस्ताभ्यां खिदानोन् पातयिष्यते ॥

११ एकादशोऽध्यायः ।

१ छोटीयराजस्य निर्ययः ६ तदीयं फलं १० अन्यलोकानां

जयनं चिह्नदीपानां रचयत् ।

१ विश्वरूपतो मूलात् पल्लवो निर्गमिष्यति ।

तन्मूलान् निर्गतो यः स पल्लवश्च फलिष्यति ।

२ अपरश्च परेशात्मा ज्ञानबुद्धिप्रदायकः ।

मन्त्रणादायकश्चात्मा पराक्रमप्रदायकः ।

परेशविषयं ज्ञानम् आत्मा च भयरूपकः ।

तस्योपरि सभाविष्टो मविष्यति सुनिश्चितं ।

३ परेशतु भवात् सौपि मविष्यति विवेचकः ।

चतुर्दृष्ट्यनुसर्प स विचारं न करिष्यति ।

कर्णश्रवणरूपश्च विचारं न करिष्यति ।

४ किन्तु दीनमनुयायां सुविचारं करिष्यति ।

- तथा धरणिषंस्त्राणां नद्याणां हि नृणां कृते ।
 सुयथार्थविचारस्तु स निर्व्यसिं करिष्यति ।
 दण्डाश्रयास्तुष्टस्तुष्टिं पृथिवीं नाशयिष्यति ।
 प्रत्यासेन स्ववक्रस्तु पापिसंघं हनिष्यति ।
- ५ अपरं धर्मैवास्तु कटिबन्धो भविष्यति ।
 तथा विद्यास्तुता तस्तु कटिबन्धो भविष्यति ॥
- ६ करिष्यति वृको वासं मेघवतैः समं तदा ।
 चित्रव्याघ्रस्तु ह्यग्नेन सहितः सुशयिष्यति ।
 वस्तुः पुष्टपशुस्तुपि सिंहपोतेन यास्यति ।
 तथैव सुद्विषालस्तु ताम् गृह्येत्वा नयिष्यति ।
- ७ सौरभेयो च भङ्गुको सहैकच करिष्यति ।
 तेषां सर्वज्ञो वस्तु एकस्थाने प्रयिष्यति ।
 सिंहस्तु वृषवत् स्त्रियां नाजो हि परिभोक्ष्यति ।
- ८ खेलिष्यति तदा बाह्यस्त्रिगर्भो ज्ञानज्ययः ।
 येन स्तन्यं परित्यक्तं तेनैव बाह्यकेन तु ।
 भुजङ्गमस्तु ह्यष्टस्तु वासे हस्तः प्रदास्यते ।
- ९ मदीये पर्वते पूते कोपि कुत्रापि च सखे ।
 हिंसनं वा विनाशस्तु नहि कापि करिष्यति ।
 यतो जलनिधिस्रोतैः परिपूर्वो यथासि हि ।
 तथा परेश्वरज्ञानैः पृथ्वी पूर्वा भविष्यति ॥

१० विश्वयस्य तदा मूलं पताका भवितुं नृणां ।

उत्तोलयिष्यते प्रोक्षैः सर्वैरन्विष्यते च सा ।

समहिमा ततस्तेन भविता दत्त आश्रयः ।

११ तत्काले ऽपूरमिसर् पश्यात् कूशेलम् शिनिद्याहमात् ।

पश्चिमाश्रोतृतो लोकान् आनेतुं स्थावशिष्टकान् ।

द्वितीयवारकं हस्तौ विस्तृतौ प्रकरिष्यति ।

१२ भिन्नदेशीयलोकेभ्यो ध्वजं संपरितोष्य च ।

प्रथिव्या यास्यतस्त्वस्य सोमानस्ताभ्यश्व सः ।

ईसायेल्ताडितान् लोकान् सकलान् संगृहीष्यति ।

यिह्मदाया बिकीर्णा ये नरास्तान् संगृहीष्यति ।

१३ इप्रथिमस्तदेवेष्ट्यो विनाश्रलं गमिष्यति ।

यिह्मदाया रिपुलं यत् तत् भग्नलं प्रयास्यति ।

यिह्मदाम् इप्रथिमं नैव पुनरोर्षिष्यति कश्चित् ।

यिह्मदा इप्रथीमं न प्रति वैरं करिष्यति ।

१४ किन्तुभौ पश्चिमं देशं पिसेष्टोयं क्रमिष्यतः ।

पूर्वदेशीयवस्तूनि मिलित्वा लोठयिष्यतः ।

एवं मोद्याव् इदोम् देशौ तयोर्हस्तान् गमिष्यतः ।

यहीष्यन्ति तयोराज्ञाम् अभ्यागो वंशसम्भावाः ।

१५ तथा मिसीयनीराभ्यः प्रस्रोतो रसनोपमम् ।

जिह्माखातं तु मिसाभ्यः परेशः शोषयिष्यति ।

नदीं फरातमुद्दिश्य प्रबलेन नभश्चता ।
 स खकीयोऽहो यौ हस्तौ तौ समुत्तोलयिष्यति ।
 सप्तस्रोतस्त्रतीभिश्च स हि तां संविभक्ष्यति ।
 तथा तान् शुष्कपादैश्च तत्पारं गमयिष्यति ।
 १६ एवं मिसरतो देशात् निर्धातसमये यथा ।
 दस्तायेलीयलोकानाम् अयनं संस्थितं पुरा ।
 अग्रहूरं देवे ऽवशिष्टानां मनुष्याणाञ्च तस्य हि ।
 निमित्तं तादृशश्चैकं राजवर्त्म भविष्यति ॥

१९ द्वादशोऽध्यायः ।

१ रक्षायै परमेश्वरस्य प्रशंसनम् ।

- १ वदिष्यसि तदानीं त्वं वाक्यं हे परमेश्वर ।
 वदामि त्वामहं धन्यं मम्यं त्वं क्रुद्धवान् यदि ।
 तथापि तव कोपो हि मत्तो व्याघुटितो ऽधुना ।
 तथा मां शान्तिसंयुक्तं त्वमेव विदधासि च ।
- २ परमेश्वरो मदीयोऽस्ति परिचायस्वरूपकः ।
 विश्वसिद्ध्याम्यहं तस्मिन् भेष्यामि न कदाचन ।
 यतो याः परमेशो मे बलञ्च गीतरूपकः ।
 सापि मदीयसंचाणस्वरूपो ज्ञाभवत् किल ।
- ३ चाणप्रसवणात् धूममनु सुत्तोलयिष्यथ ।
- ४ वदिष्यथ तदा धूमं धन्यं ब्रूत परेश्वरम् ।

- तथा तस्मादधेये हि विधत्तः च निवेदनं ।
 तस्यास्वर्यक्रियाः सर्व्वं विज्ञापयत मानुषान् ।
 प्रकाशयत तस्मात्कीदृङ्महिमसंयुतम् ।
 ५ परमेश्वरमुद्दिश्य गीतञ्च परिभाषतः ।
 यतः स परमास्वर्य्यं बहु कर्माकरोत् पुनः ।
 तस्य तत् सकलं लोके सदा परिप्रकाशते ।
 ६ हे सियोजवासिनि प्रोचैस्त्वमानन्दध्वनिं कुह ।
 इत्याद्येष्वध्वनिरूपस्य मध्ये स्थात् महिमाश्रितः ॥

११ चोदशोऽध्यायः ।

१ अथि वाविलं भविष्यद्वक्त्रस्य निर्णयः १ लोकानां दुष्टं १०
 वाविलः सर्व्वविनाशकः ।

- १ वाविलं पुरमधि द्रष्टुरामोऽस्तनयस्य हि ।
 यिन्नधिवाभिधावस्य भविष्यद्वक्त्रनिन्दं ॥
 २ प्रविशते जनैः सर्व्वैर्द्वारमधिपते रथा ।
 तदर्थं ध्वजमुत्तोल्य निराकृते प्रिलोचये ।
 इत्येव कुह सहेतं तमुचैव ध्वनिं कुह ।
 ३ अहं निजमनोनीतान् बलसंयुक्तयोधिनः ।
 मया दत्तेन मानेन कृताह्लादमभाववान् ।
 मामकीनममर्षं हि प्रकाशयितुमादिशम् ।
 ४ महानरवज्रस्यैव जायतेऽत्रै कलोरवः ।

- प्रभृतनीवृत्तिस्थानां मनुष्याणामनैकशः ।
 एकच संगृहीतानां उत्तिष्ठति कसोरवः ।
 सैन्याधिपपरेणेन योद्धुं संगृह्यते बलं ।
- ५ सर्वदेवान् समुच्छेत्तुं प्रतिघान् परमेष्ठितुः ।
 ब्रह्मार्ण तानि संगृह्य दूरादायानि देवतः ।
 आकाशस्थान्तभागाच्च समागच्छन्ति सर्वशः ॥
- ६ हे लोकसकला श्रूयं क्रन्दनं कुहताधुना ।
 यतश्च परमेशस्य दिवसः समुपस्थितः ।
 सर्वशक्तिमतः सोऽपि समायाता स्वयो यथा ।
- ७ तेनैव सर्वलोकानां भाविनो दुर्बलाः कराः ।
 तथा सर्वमनुष्याणां हृदयं द्रवमेव्यति ।
- ८ सर्वे भीताश्च व्यथिता भविष्यन्ति सयातनाः ।
 वेदनार्त्ता भविष्यन्ति योषितः प्रसवे यथा ।
 तेषामेकोऽनन्यज्ञान्यम् द्रष्टव्यत्वाद्यर्थरूपकं ।
 तदास्यानि भविष्यन्ति यथा ऊतभुजः शिखा ।
- ९ पश्य देवं यमां भूमिं कर्तुं पारेश्वरं दिनं ।
 दाहयं समुपायाति तच्छयस्तकोपसंयुतं ।
 स एव पापिनो लोकान् तन्मये संहरिष्यति ।
- १० तस्मिन् कास्ते नभः संस्था दीप्यन्ते नहि तारकाः ।
 नहि दीप्तिं करिष्यन्ति नक्षत्राणि च सर्वशः ।

निस्तेजो भविता सूर्यः स्वकीयाश्च विनिर्गमात् ।

चन्द्रमाश्च निजं तेजः प्रकाशं न करिष्यति ।

११ अहन्तु जगते पापात् तथाधर्मस्य कारणात् ।

सर्वपातकिलोकेभ्यः शास्त्रिं दास्यामि सर्वथा ।

लोप्स्यामि गर्विष्णां गर्वं दम्भश्च भोतिदायिनां ।

१२ अहं लोकं करिष्यामि सूक्तमाश्च सुवर्णतः ।

अर्थादोफिर्मुवर्णाश्च मूल्ययिष्यामि मानुषं ।

१३ सैन्याध्यक्षपरेष्ठीयक्रुधस्तज्ज्वलतो रुषः ।

दिवसे कम्पवद्भावि विहायोमण्डलन्विदं ।

स्थानान्तरीक्षिता चैव भविता पृथिवी तदा ।

१४ तेनावशिष्टलोकाश्च यथापसारिता मृगाः ।

भविष्यन्ति यथा मेषा विकीर्णत्वं गतास्तथा ।

विचोष्यते तदैकैकः स्वदेशोयजनान् प्रति ।

तथा स्वकीयदेशाय करिष्यति पलायनं ।

१५ ते तु विद्धा भविष्यन्ति धारिष्यन्ते हि ये जनाः ।

अभिप्रहारसम्पाता भविष्यन्ति धृता नराः ।

१६ आस्फालिता भविष्यन्ति तेषां साक्षात् स्वबालकाः ।

तद्गृहं स्रोतितं भावि योषितश्च बलात् हताः ॥

१७ पश्य रुष्यं प्रकुर्वन्ति तुष्टं ये ये च मानुषाः ।

नैव मच्छन्ति समोषं सुवर्णं ये च मानुषाः ।

- ईदृक्षादीयलोका ये विद्यन्ते तानहं ध्रुवं ।
 उत्थापयिष्यामि नृणां तेषामेव विरुद्धतः ।
 १८ तेषां धूमो धनुर्व्याणैर्निहनिष्यन्ति ते नराः ।
 अपि गर्भस्य सन्ताने करिष्यन्ति न ते दयां ।
 तेषां चक्षूंषि बालेषु यास्यन्ति स्नेहशून्यतां ।
 १९ चूडा भवति सर्वेषां देशानां बाबिलं पुरं ।
 तथा कस्यदीयलोकानां महिम्नो भूषणं भवेत् ।
 तदोश्चरस्य हस्ताभ्यां समुच्छिन्नं भविष्यति ।
 अमोरानगरं यदत् सिदोनञ्च पुरं यथा ।
 न भविष्यति तन्मध्ये वसतिर्हि कदाचन ।
 २० पुरुषानुक्रमं यावत् न तत्र कोपि वत्स्यति ।
 अरबीयश्च नो तत्र शिविरं स्थापयिष्यति ।
 मेषगेहं करिष्यन्ति न तत्र मेषपालकाः ।
 २१ किन्तु तत्र निवत्स्यन्ति पशवो वन्यसंभवाः ।
 चीत्कारिपेचकानान्तु गृहैस्तत् पूर्त्तिमेष्यति ।
 उष्ट्राः खगाश्च वत्स्यन्ति वन्यच्छागश्च नत्स्यति ।
 २२ तेषामट्टालिकायान्तु भंगार्जिष्यन्ति जम्बुकाः ।
 प्रासादे नृपतीनान्तु निवत्स्यन्ति पृदाकवः ।
 ग्रीष्ममेष्यति तत्कालोऽविषमं तद्दिनं तथा ॥

१४ चतुर्दशोऽध्यायः ।

१ द्वायेष्टं त्रिं परमेश्वरस्य द्वा २ चायिष्टं प्रति द्वायेष्टः
स्वायामयष्टं ११ चतुर्दशान् प्रति भविष्यद्व्यष्टः १८ पिण्डो-
क्तानां भविष्यद्व्यष्टः ।

१ परमेश्वरो हि चाकूबि करिष्यति द्वां तदा ।

द्वायेष्टं मनोमोतं करिष्यति पुनस्तु वः ।

स तेभ्यो निजदेष्टे च विभ्रामं परिदास्यति ।

तेनान्यमाववा युक्ता भविष्यन्ति च तैः सह

तथा चाकूबवंत्रे च भविष्यन्ति हि संयुताः ।

२ अन्यदेशीयलोकास्तान्नेष्यन्ति च निजं स्तनं ।

द्वायेष्टीयवंत्रस्य देष्टे तान् परमेश्वरितुः ।

यथा दासान् यथा दासोः तथैवाधिकरिष्यति ।

ते येषां किङ्करा आसन् तान् करिष्यन्ति वन्दिनः ।

उपद्रवहतां नृणां करिष्यन्ति च प्रासनं ॥

३ तदा दुःखं भयं यच्च कठोरदास्यवन्धनं ।

तेभ्यः परमेश्वरस्तुभ्यं सुविभ्रामं प्रदास्यति ।

४ तेन कबिल् नृपञ्चाधि दृष्टान्तं कथयिष्यति ।

एषो ऽन्यायकरो हा हा कीदृक् उच्छिन्नतां गतः

स्वर्णापहारियो चैषा कीदृक् उच्छिन्नतां गता ।

५ दृष्टान्तान् मनुष्याणां दृष्टुं परमेश्वरः ।

अर्थात् प्रासकलोकाणां दृष्टुं भग्नतां व्यधात् ।

६ यः कुप्यन् हतवान् लोकान् आघातेन निरन्तरं ।

कुलान्मदेष्टवानां च आधिपत्यं चकार च ।

ब्रह्मि यंक्षते सोऽपि केनापि न निवार्यते ।

७ पृथिव्याः सकला लोकाः ज्ञाना निश्चिन्तमानयाः ।

तिष्ठन्ति च तथा सर्वे कुर्वन्मयानन्दजं धाम्नि ।

८ देवदारुं र्त्विजानेन एरसः सर्वपादपाः ।

आनन्दिता वदिष्यन्ति त्वामुद्दिश्य कथामिमां ।

यावत् पतितवान् त्वन्तु तावदस्मत् समीपक ।

केऽपि ह्येदमकर्त्तारो नैवागच्छन्ति कुचक्षित् ।

९ त्वय्यागते त्वया सार्द्धं साक्षात् कर्त्तुमधः स्थिताः ।

सकलाः परलोका ये चलितास्ते भवन्ति हि ।

स तत्कृते ऽखिलान् वीरान् तथैव पृथिवीस्थिताम् ।

लोकान् सर्वान् पराक्रान्तान् करोति हि सचेतनान् ।

भूयतीन् भिन्नदेशीयान् उत्थापयति चासनात् ।

१० ते सर्वे तव सान्निध्यम् एतद्य वाक्यं वदन्ति च ।

रे त्वं त्वञ्च किमस्माकं सदृशो दुर्बलो ऽभवः ।

त्वं किं वा संपरिप्राप्त आस्माकीनसमानतां ।

११ गर्भं ते तव यन्मस्य मधुरं वाद्यमेव च ।

पर्यवारोहयत् किं वा आशानस्थानमेव हि ।

कोटः किं तव खट्वाभूत् छमिराच्छादतां मतः ।

४८

११ ममस्य ममस्य ममस्य ममस्य ममस्य ।

किं वा त्वं नमसो ममस्य पतनं परिप्राप्तवान् ।

किञ्चिन् मित्रदेशिन् किं त्वं भूमौ क्षितां गतः ।

१२ ममसा चिन्तितं चैतत् स्वर्गं आरोह्यते मया ।

सिंहासनं निधाय हं प्रांशु ताराभ्य ईशितुः ।

उदोचामुपवेक्ष्यामि समञ्चापर्वतोपरि ।

१३ पारमेष्ठस्य वक्ष्यामि यथा स्वर्गोपरिस्थितः ।

१४ किन्तु ममस्य ममस्य त्वं खातैकमवरूढवान् ।

१५ त्वां पश्यन्तो निरीक्षन्ते त्वामेकदृष्टितो जनाः ।

विविध्य मनसा त्वां ते वाक्यमेतत् वदन्ति च ।

यो ऽकम्पयत् धरित्रीञ्च राज्यं सर्व्वमचालयत् ।

१७ समुच्छिन्नाः पुरो येन संसारस्य वर्णोक्तः ।

वन्दिलोकान् गृहं यातुं नादात् स किम् अयं नरः ।

१८ सर्व्वदेशनृपा मामात् ममस्य ममस्य स्वपन्ति हि ।

१९ उत्थापितः ममस्य ममस्य त्वं गुरुष्वस्त्रासमोऽभवः ।

खड्गविद्धो हतः खाते यावच्छिन्नजनावृतः ।

दलितशरणाभ्यां य स्तुच्छवस्त्र समोऽभवः ।

२० त्वं स्त्रीयदेशमुच्छिद्य हतवान् निजमानवान् ।

अतस्तैः सह नैव त्वं ममस्य ममस्य परियास्यसि ।

कुर्मकारिवंशस्य यमो न कुचपिद् भवेत् ।

- २१ तेषां पूर्वमनुव्याणाम् अधर्मादेव केवलात् ।
 तेषां सन्तानवर्गं त्वं निहन्तुं परिचेष्टसे ।
 तउत्याद्य धरां नैवाधिकुर्युर्हि कदाचन ।
 नगरैः परिपूर्णं न कुर्युरखिलं जगत् ।
- २२ यतो वाक्यमिदं वक्ति सैन्याध्यक्षः परेश्वरः ।
 समुत्यास्याम्यहं तेषां मनुव्याणां विरुद्धतः ।
 परेशो वक्ति बाबिलो नाम पुत्रादिकं तथा ।
 अवशिष्टान् मनुव्यांश्च समुच्छेत्स्याम्यहं भुवम् ।
- २३ सैन्याध्यक्षपरेश्वरेण वाक्यमेतदुदीर्यते ।
 शल्लक्यधिकृतं चैतत् करिष्ये नगरं मया ।
 कासारभूमिकामेव करिष्यामि पुरीमिमं ।
 तस्याः संहारमार्जन्या प्रकरिष्यामि मार्जनं ॥
- २४ सैन्याध्यक्षपरेश्वरेण संब्रूयेदमुदीर्यते ।
 अवश्यं भविता तदत् मया यदन् निरूपितं ।
 भविष्यति तथा सिद्धं यथाभिलषितं मया ।
- २५ अशूरीयान् निजे देवे परिप्रेक्ष्यामि निश्चितं ।
 स्वकीयपर्वते चापि मर्दयिष्यामि तान् जनान् ।
 लोकस्कन्धात् धुमं तेषां ततो दूरीभविष्यति ।
 कन्धरेभ्यस्तथा तेषां भारो नीतो भविष्यति ।
- २६ स्थिरोऽयं नियमश्चाक्षो सकलान् गीवतः प्रति ।

करोत्यथ सुविस्तीर्णः सर्वान्यदेशजोपरि ।

२० सैन्याध्यक्षपरेणेन यदेतन्मानसं कृतं ।

तदन्यथा विधातुं हि शक्नोति कश्च मानुषः ।

यौ हस्तौ विस्तृतौ तस्य को वा तौ परिवर्त्तयेत् ॥

२८ भूपतेराहसो मृत्युर्बभूव यत्र वत्सरे ।

इदन्तु वचनं तस्मिन् समये संप्रकाशितं ॥

२९ हे पितृष्टीय येन त्वं दण्डेन प्रहृतो ऽभवः ।

तद् भग्नत्वादेकमना आनन्दं प्रविधेहि न ।

यतस्तन् मूलतः सर्पात् कृष्णसर्पो जनिष्यते ।

ज्वलदुड्डीयमानो ऽहिः फलं तस्य भविष्यति ।

३० दीनानां श्रेष्ठसन्तानाः प्रकरिष्यन्ति भोजनं ।

तथा दरिद्रलोकाश्च शयिष्यन्ते निरापदः ।

किन्तु ते मूलवंशं स दुर्भिक्षास्त्राशयिष्यति ।

तथा तवावशिष्टांस्य लोकान् स निहनिष्यति ।

३१ पुरेण क्रियतां हा हा हे दार रुद्यतां त्वया ।

सर्वथा त्वं पितृष्टीय व्याकुलत्वं गमिष्यसि ।

यत उत्तरतो देशात् धूमएष समेति हि ।

तत्सैन्यमध्यतः कोपि न यान्ति श्रेष्ठतो वहिः ।

३२ अन्यदेशीयदूतभ्यो दास्यते च किमुत्तरं ।

सियोनो भित्तिमूलन्तु स्थापितं परमेष्ठिता ।
दरिद्रा मानुषा स्तस्य भविष्यन्ति तदाश्रयाः ॥

१५ पञ्चदशोऽध्यायः ।

१ चण्डरीयस्य भूपतेरात्मनात् मोयावो भविष्यदुद्देशा ।

• अधि मोयावं वाक्यम् ।

१ उच्छिन्नत्वमनाथत्वमार्मोयाव निशि यास्यति ।

उच्छिन्नत्वमनाथत्वं कीर्मोयाव निशि यास्यति ।

२ देवालयोन्नतस्थाने जना यास्यन्ति रोदितुं ।

मोयाव करिष्यते हा हा निवोच्च मेदिवां प्रति ।

शिरांसि मुण्डयिष्यन्ते श्मश्रूणि चापि मानवैः ।

३ तस्य मार्गीयलोकास्य परिधास्यन्ति ग्राणजं ।

तस्य प्रासादपृष्ठे च श्रेष्ठस्थानेऽपि तस्य च ।

हा हा ब्रह्मं करिष्यन्ति चावरोक्ष्यन्ति क्रन्दिताः ।

४ आश्रयते यहसं यावद् द्विव्योर्दलियस्योरवः ।

मोयावो योद्धुर्वर्गेण स्वर आर्तः करिष्यते ।

प्राणेष्वेव स्वकोयेषु भारबोधो भविष्यति ।

५ मोयावं प्रति मे ह्य करोति प्रतिरोदनं ।

पलायिता जनास्तस्य यावच्च सोधरं पुरं ।

इत्वा ब्रह्मं करिष्यन्ति यथा गौस चिहायणी ।

खूद्योत उच्चमार्गं ते समारोक्ष्यन्ति क्रन्दिताः ।

- होरोनयिन्पथे हा हा रटिष्यन्ति विनाशतः ।
 ६ निघ्नोमः सकलं तोयं शुष्कतां परिचास्यति ।
 दृष्टानि ज्ञानिमेव्यन्ति घासाभावो भविष्यति ।
 हरिद्वर्णं न किञ्चिच्च परिस्थास्यति कुत्रचित् ।
 ७ प्राप्तं धनञ्च ते स्त्रेषां सञ्चितं द्रव्यमेव च ।
 विटपिनां तटस्थानां नेष्यन्त्युपत्यकोपरि ।
 ८ वेष्टिष्यते चतुर्दिक्षु मोयावं रौदनो रवः ।
 यावद् ईश्वर्यमिदं स्थानं तस्य हाहेति श्रोष्यते ।
 श्रोष्यते चार्त्तनिर्घोषो यावद्देवेरेलिमाख्यकं ।
 ९ तथा दीमान्जलं सर्व्वं रक्तवर्णं भविष्यति ।
 किन्त्वहं दीमने दुःखं प्रदास्यामि पुनः पुनः ।
 पलायितास्तु मोयावो देशावशिष्टमानुषाः ।
 ये सन्ति तानहं सिंहं समानेध्यामि निश्चितं ॥

११ चोदब्रोऽध्यायः ।

१ मोयावं प्रति विजयकथनं ६ तदीयाचकारचेतोस्तस्य दृष्टनं ।

१ प्रान्तरेण हि सेलातः सिधोनाख्यशिलोत्थं ।

देशाध्यक्षं समुद्दिश्य प्रेष्यतां मेघमावकः ।

२ निराकृतानां मोडेभ्य स्तथा भ्रमणकारिणः ।

पक्षिणां दुर्दशा यादृक् मोयावः कन्यकां प्रति ।

तथैवार्धो नघडे तु दुरवस्था घटिष्यते ।

- २ मन्त्रणां प्रकुसुमं त्वं न्यायार्थं सज्जितो भव ।
 निजां क्वायाश्च मध्याह्ने विधेहि रजनीमिव ।
 तथा वहिष्कृतान् सर्वान् मनुष्यान् त्वं प्रगोपय ।
 पलायितमनुष्यांस्त्वं न कदापि प्रकाशय ।
- ४ हे सियोन् मे मनुष्या ये मोयावः प्रवहिष्कृताः ।
 त्वया तेभ्यो मनुष्येभ्यो वासस्नानं प्रदीयतां ।
 नाशकानां समक्षाच्च प्ररक्ष्यन्तां नरा हि ते ।
 यस्मादुपद्रुतो लोका जीविष्यन्ति पुन न हि ।
 तथा नाशकलोकानाम् शेष एव भविष्यति ।
 वयं प्रदक्षिता येन निजपादतलेन हि ।
 स्वकीयदेशतः सोऽपि समुच्छिन्नो भविष्यति ।
- ५ युष्मत् सिंहासनं तेन रूपया स्थापयिष्यते ।
 न्यायान्वेषणकारी च दण्डाज्ञासुप्रदायकः ।
 ईदृग्विचारकश्चैको दायूदः स्वनिवासके ।
 उपरिष्ठाच्च तस्यैव न्यायेन स्रपवेक्ष्यति ॥
- ६ मोयावीर्यं वयं दपैं गर्वमत्यन्तमेव च ।
 अहङ्कारं समञ्जसं कोपोक्तं वचनमथा ।
 अतीव गर्वसंयुक्तः स एव परिजातवान् ।
 तस्मात् तच्छस्त्रवाग् सर्वो भविष्यति निरर्थिका ।
 • अतो मोयाव् रवं हा हा वज्रसं प्रकरिष्यति ।

- तदोयसर्बदेष्टीया रोदिष्यन्ति च मानुषाः ।
 धूमं कीर्त्तैरसाख्यस्य पर्युच्छिन्नन्तु यत् स्थलं ।
 तदर्थमेव चात्यन्तं रोदनं प्रकरिष्यथ ।
 नितान्तमेव तत् स्थानं पतितं हि भविष्यति ।
 ८ हिष्वोनीयस्य यत्तेजं तत्तु स्नानं भविष्यति ।
 यासैरमगमद् यावद् यदह्या नवपल्लवः ।
 यस्याः श्राखां गतारण्यं सिन्धुपारं गतैधिता ।
 सिवमाया ईदृशी यासीद् गोस्तनी व्रततिस्तु तां ।
 देष्टीया अधिपा ये ते गमयिष्यन्ति नाशनं ।
 ९ अतः सिवमोद्भवा द्राक्षा वल्ली या तन्निमित्ततः ।
 यासरो रोदनं यादृक् करिष्ये क्रन्दनं तथा ।
 हे हिष्वोन् हे हलीयालो युवयोरेव नेत्रतः ।
 विनिर्गतै हि कीलासैरभिषेक्ष्याम्यहं युवां ।
 यत् ते द्राक्षाफलच्छिन्तेः श्रक्षानां केदनस्य च ।
 समये सिंहनादानामुपस्थानं भविष्यति ।
 १० आनन्दः फलवत्तेजाद् आमोदक्षेपथास्यतः ।
 द्राक्षाखेजे न लोकानां अथगाने भविष्यतः ।
 पदाभ्यां मर्हयित्वा ते जनाः कुण्डे पुनर रसं ।
 नैव निःसारयिष्यन्ति हर्षस्य न भविष्यति ।
 ११ मोयावर्षस्य मे नाडी कीर्त्तैरर्थं ममान्तरं ।

- वदति वल्लकी थादृक् तादृगेव वदिष्यति ।
 १२ यदा मोयाव् निजं क्लान्तं उच्चस्थाने प्रभोत्स्यते ।
 तदा स प्रार्थनां कर्तुं पूतं स्थानं प्रवेक्ष्यति ।
 किन्तु तदीयं कार्यन्तु नहि सिद्धिं गमिष्यति ॥
 १३ परेश्वर इदं वाक्यं मोयावमधि प्रोक्तवान् ।
 १४ किन्त्विदानीं परेशेन वाक्यमेतदुदीर्यते ।
 भृत्यस्य वत्सरैस्तुल्ये वत्सरचितये गते ।
 संक्षेप्येते हि मोयावः प्रतापजनते उभे ।
 अवशिष्टा भविष्यन्ति जनाः स्वल्पाश्च दुर्ब्बलाः ॥

१७ सप्तदशोऽध्यायः ।

- १ अरामं शोमिरोक्ष्य प्रति भविष्यद्वाक्यं १ अवशिष्टलोकानां
 देवार्चापरित्यजनं १९ इच्छायेष शत्रूणां दुःखम् ।

दम्भेषकम् अधि कथनम् ।

- १ दम्भेषकमगरं यत् तत् प्रोच्छिन्नत्वं प्रयास्यति ।
 तथा विनष्टवस्त्राणां स हि रात्रिर्भविष्यति ।
 २ अरोधेरस्य सर्वेषां त्यज्यन्ते नगराणि हि ।
 पशुपाखकलोकानां सोधिकारो भविष्यति ।
 तेषु स्थानेषु सर्वेषु स्वस्थानि पशुसंचयाः ।
 न हि केपि मनुष्यास्तान् ताडयिष्यन्ति वै पशून् ।
 ३ दुर्गेमिप्रियमसौव राज्यं दम्भेषकस्तथा ।

- ३२५ चरामः शेषाज्यस्य सुप्तमेव भविष्यति ।
 सैन्धवात्मविषे चः स कथ्येत् परमेश्वरः ।
 इक्ष्वाक्येष्वेवमस्ते भविष्यन्ति गौरवम् ।
 ३ तदानीमेव बाह्वो गौरवञ्च ह्रसिष्यति ।
 तदीयसूक्ततायाश्च कार्त्तमेव भविष्यति ।
 ४ यथा ब्रह्मं पशीतुञ्च कण्ठिषं कोपि क्लान्ति ।
 उपत्यकारिफाथीमम् अथवा परिगत्य हि ।
 कण्ठिषाणि प्रगृह्णाति तद्देव भविष्यति ॥
 ५ इक्ष्वायेलः प्रभुर्वाक्यमिदं वक्ति परेश्वरः ।
 यथैव जितवृत्तस्य फलानां शातनात् परं ।
 तदीयात्युच्चशाखायां दे वा जीणि फलानि च ।
 फलवत्स्तृप्तशाखायां सन्ति चत्वारि पञ्च वा ।
 तथा स्वास्यति तस्यापि किञ्चित् किञ्चित् शेषता ।
 ६ तदानीं प्रतिमंशने स्वस्वष्टारं हि मानवाः ।
 इक्ष्वायेल्धर्मरूपञ्च द्रुततस्तस्य लोचने ।
 ७ न मंशते च वेदिं स स्त्रीचक्षुसेन निर्भीतां ।
 निजाङ्गुलिहस्तं कर्म चैत्यवृत्तन्तथैव च ।
 सूरस्य प्रतिमाश्चैव न तेन प्रतिमंशते ।
 ८ इक्ष्वायेलीयवंशस्यागमे त्यक्तं यथाभवत् ।
 वनस्थं पर्वतस्थञ्च नगरं तद्देव हि ।

१० अध्यायः । विशयिषस्य अभिप्रायानि ।

५०

गडयुक्तं पुरन्नेषां त्यक्तमुच्छेदमेव्यति ।

१० स्वकीयत्राणकारी यस्तं त्वं व्यस्यर ईश्वरं ।

तदीयवस्त्ररूपं त्वं पर्वतं स्मृतवान् नहि ।

अतस्त्वमदुरान् चारुन् शाखाश्च परदेशवाः ।

रोपयित्वा च तत्शाखा यद्यपि प्रतिवर्द्धयेः ।

११ तथा प्रातस्तदीयांश्च निर्यापयसि पक्षवान् ।

दिने ऽनिवार्यदुःखस्य पतिष्यन्ति फलानि हि ॥

१२ हा हा वज्रमनुष्याणां भवतीह कलौ रवः ।

कालाहलं प्रकुर्वन्ति गम्भीरमिव ते जलं ।

तथान्यदेशजातानां परिगर्जनतोपि ते ।

मनुजाः परिगर्जन्ति महाजलधिगर्जवत् ।

१३ गर्जिष्यन्त्यन्यदेशीयाः प्रभूतसलिलं यथा ।

किन्त्वोश्वरो मनुष्यांस्तान् निश्चितं तर्जयिष्यति ।

तेन ते मानुषा दूरात् करिष्यन्ति पलायनं ।

यथा वायोः समक्षं वुषं पर्वतसंस्थितं ।

वात्यायतलवत् ते च भविष्यन्ति निराकृताः ।

१४ तथा पश्यत सन्ध्यायाम् उपस्थास्यति साध्वसं ।

पूर्वं प्रभाततः सर्वं विनाशश्च गमिष्यति ।

अस्माकं हरतां नृणाम् अधिकारोयमस्ति हि ।

अस्माकं खोठिलोकानाम् अंशश्च च विद्यते ॥

१८ अष्टादशोऽध्यायः ।

१ परमेष्ठरीयश्रवणं विनाशो राक्षसद्विषः ।

१ देश कूष्मनीकृतो धन्याः पारस्य पक्षशब्दवन् ।

उडुपेनाभितोयेषु दूतप्रेरणकारकः ।

२ हे शीघ्रगामिनो दूता यस्य देशोऽस्ति विस्तृतः ।

क्रूरस्य प्रथमात् काष्ठात् यावदस्य भयङ्करः ।

रज्ज्वा परिमितो नद्या विभक्तो हलितस्तथा ।

तस्य देशस्य लोकानां यूयं संघातं सन्निधिं ।

३ हे जगदासिनो लोका हे भुवि स्थायिनो जनाः ।

यदाद्रौ ध्वज उत्तिष्ठेत् तदा यूयं प्रपश्यत ।

तूरीशब्दं यदा कुर्यात् निशामयत तं तदा ।

४ यतः परेऽम्बरो यः स मामिदं प्रत्यभाषत ।

शीघ्रकाले यथा रौद्रं शस्त्रानां कर्त्तनोद्यके ।

शीघ्रकाले यथा मेघः शिशिरेण समायुतः ।

उपविश्य निजावासे निरोक्षिष्याम्यहं तथा ।

५ द्राक्षासस्ययनात् पूर्वम् अङ्कुरे पूर्णतां गते ।

उत्पल्यन्ते यदा पुण्यात् पक्वद्राक्षाफलानि च ।

कर्त्तिष्यन्ते तदा तेन कर्त्तन्या तस्य पक्षवाः ।

तदीयाः सर्वेऽस्माकं हन्ताः स दूरयिष्यति ।

६ ताः सर्वाः पर्वतस्थानां निमित्तं हिंस्रपक्षिणां ।

वनजातपशूनाश्च संत्यज्यन्ते हि सर्व्वतः ।
 घोषं संघापयिष्यन्ति तत्रैव हिंस्रपक्षितः ।
 शीतं संघापयिष्यन्ति पशवो वनसम्भवाः ।
 ७ तदा यो विस्तृतो नीवृत् क्रूरश्च परिविद्यते ।
 आरभ्य प्रथमं कालम् अद्य यावत् भयङ्करः ।
 दलितः प्रमितो रज्ज्वा धुन्या विभक्ततां गतः ।
 तद्देशस्थितलोकेभ्यः सैन्याध्यक्षे परेश्वरे ।
 सैन्याध्यक्षपरेशस्य नामसंयुक्तके स्थले ।
 अर्थात् शैलं सियोनाङ्गम् आनेयन्त्युपढौकनं ॥

१८ जनविंशोऽध्यायः ।

१ मिसरीयदुःखस्य कथनं १० राज्ञां मूर्खत्वकथनं १८
 समाजस्य भविष्यद्वाक्यकथनञ्च ।

मिसरं प्रति भविष्यद्वाक्यं ।

१ पश्चातिदूर्णगन्तारं समारुह्य पथोधरं ।
 गमिष्यति मिसर्देशं त्वरया परमेश्वरः ।
 मिसर्जनपदे संस्था देवतानां गणास्तदा ।
 कम्पमाना भविष्यन्ति समक्षं परमेशितुः ।
 २ मिस्रियोयान्तरचित्तानि यास्यन्ति द्रवतां तदा ।
 अहं मिस्रियोयस्योक्तानां विपरीतकृते भुवं ।
 सुसज्जितान् करिष्यामि मिस्रियोयानेव मानवान् ।

तच्चैकैको जनः स्वेन भ्रात्रा युद्धं करिष्यति ।

तथैव बन्धुना स्वेन सह युद्धं करिष्यति ।

नगरेणैव सार्द्धं च परं युद्धं करिष्यति ।

राज्येन संहितं राज्यं तदा युद्धं करिष्यति ।

१ मिस्रीयान्तरसंस्थं चयं यास्यति मानसं ।

अहं च मन्त्रणां तेषां संगसिद्ध्यामि निश्चितं ।

प्रतिमां भ्रमकश्चैव भूतज्ञं गुणिनस्तथा ।

तदानीं मानुषास्तु तु परिप्रवृत्तानि मन्त्रणां ।

२ सैन्याध्यक्षः परेशो य इदं वाक्यं ब्रवीति सः ।

अर्पयिष्ये मिसर्देशं करे दुर्जनभृपतेः ।

दुरन्तो मेदिनोनाथ स्तस्मिन् राज्यं करिष्यति ।

५ तदानीं तोयधेस्तोयं शुष्कतां प्रतियास्यति ।

चयं च शुष्कताश्चैव तटिनो परियास्यति ।

६ तथा स्वातस्तदीयं च दुर्गन्धं प्रयास्यति ।

स्वातश्च मिस्रः शुभं शुष्कतां प्रतियास्यति ।

ततः श्रवणश्चैव नलश्च परिगोष्यति ।

७ नदीतटे तटिन्याश्च सन्निधौ संस्थितानि हि ।

सर्वाणि च कृषादीनि सुप्तानि निकषा नदीं ।

सर्वाणि वस्तुजातानि ज्ञानतां समवाप्य च ।

शुष्कताश्चापि संग्राह्यं यास्यन्ति परिवाजितां ।

- ८ तेनैव धीवरा लोका विलपिष्यन्ति हा वत ।
 जेप्तारो वडिग्नं नद्यां विलपिष्यन्ति मानुषाः ।
 स्त्रोतसां समुखे ये च जालं संयोजयन्ति च ।
 ते ते च मानुषाः सर्वे यास्यन्ति च विषादतां ।
- ९ ये पट्टसूक्ष्मज्ञेन कर्म कुर्वन्ति मानुषाः ।
 संयन्ति च जालं वा प्रगमिष्यन्ति ते चपां ।
- १० ते संभगा भविष्यन्ति ये स्तम्भसदृशा नराः ।
 वेतनग्राहिणो ये ते दुःखं प्राप्स्यन्ति मानसे ॥
- ११ सोयनोऽध्यक्षवर्गस्तु मूर्खत्वं समुपेक्षति ।
 फिरौणः सुबुधामात्याः परिचास्यन्ति मूर्खताम् ।
 अज्ञानता भविष्यन्ति तेषां सकलमन्त्रणाः ।
 असूयहं ज्ञानिनः पुत्रः प्राचीननृपतेः सुतः ।
 एतादृशानि वाक्यानि फिरौणो नृपतेः पुरः ।
 यूयं केन प्रकारेण सम्यग् परिगदियथ ।
- १२ इदानीं कुत्र युष्माकं ज्ञानिनः सन्ति मानवाः ।
 सैन्याध्यक्षपरेक्षेन मिसरः प्रतिकूलतः ।
 अकारि नियमो यस्यैरेत्याद्येत्य स उच्यतां ।
- १३ मूर्खा एव भविष्यन्ति सोयनो मुख्यमानवाः ।
 मेफीया अधिपा ये ते परिचास्यन्ति भ्रान्तातां ।
 क्षत्ररूपा भवन्तस्ते भ्रमविष्यन्ति मित्रिणान् ।

तेषामेव मनुष्याणां मथतः परमेस्वरः ।

१४ आत्मानं विपरीतं वै संप्रविष्टं करिष्यति ।

मत्तो लोको यथा खोये वान्ते प्रपतति स्वसन् ।

मिसरं भ्रमयिष्यन्ति तथा ते सर्वकर्षासु ।

१५ शिरसा ब्राह्मणा वापि चाङ्गुलेन गलेन वा ।

कार्यं किमपि नो सिद्धं मिसर्देशे भविष्यति ।

१६ तदानीं मिसरो लोका भविष्यन्तीव घोषितः ।

चास्त्रिष्यति करस्तेषु सेनाधिप परेशिता ।

वेपिष्यन्ति च भेष्यन्ति ते मरास्तस्य चास्त्रिणात् ।

१७ सेनाधिप परेशेन नृणां तेषां विरुद्धतः ।

अकारि मन्त्रणा या तु तस्यायत्र निमित्ततः ।

भविष्यति भयंदात्रो यिद्धदा मिस्त्रिणः प्रति ।

ये तन्नाम करिष्यन्ति ते संयास्यन्ति साध्वसं ।

१८ मिसर्देशे तदा पञ्च स्थापिष्यन्ते पुराणि हि ।

किमान् देशोऽयभाषाया भविष्यन्ति च वादिनः ।

अपथञ्च करिष्यन्ति सैन्याध्यक्षपरेशितुः ।

एवं तेषां मनुष्याणां पुराणामेकमेव हि ।

सूर्य्यनगरनाम्ना च प्रविस्थातं भविष्यति ।

१९ तस्मिन् काले मिसर्देशे मध्यस्थाने परेशितुः ।

एका यज्ञोपवेदो तु भविष्यति विनिश्चितं ।

- तथा तदीयसीमायाः समीपे परमेश्वरम् ।
 समुद्दिश्य स्वयं एको मातुरैः स्थापयिष्यते ।
 २० उपद्राविमनुष्येभ्यः साधसात् ते सर्वैस्तदा ।
 समीपे परमेश्वरं प्रार्थने प्रकृते सति ।
 प्रतिकारकमेकमु प्रक्षित्य परितारकं ।
 तेन तेषां मनुष्याणां समुद्रारे कृते सति ।
 स हि स्वर्गो मिसर्देष्टे वैवाध्यपरेश्वरम् ।
 उद्दिश्य विश्वमेकस्य साक्षिरूपो भविष्यति ।
 २१ तदानीं मैसरै र्छोकै र्जायते परमेश्वरः ।
 अपरं तं परिज्ञाय मिस्रोया ये तु मानवाः ।
 बलिदानैश्च वैवेक्षैस्तं भजिष्यन्ति सक्ततं ।
 तत्समीपे प्रतिश्रुत्य साधयिष्यन्ति मानसं ।
 २२ मिस्रोयान् मनुजान् इत्थं परेभ्यः प्रहरिष्यति ।
 तथा प्रहारं कृत्वा तान् करिष्यति निरामयान् ।
 परमेश्वराय तेषान्नु परावृत्ते च मानवे ।
 स तेषां मानवानाञ्च प्रतिगृह्य निवेदनं ।
 तानिव मानवान् सर्वान् परिसुखान् करिष्यति ।
 २३ तस्मिन् काले मिसर्देष्टाद् अशूरं नीतुं प्रति ।
 गमनाय मनुष्याणां राजमार्गो भविष्यति ।
 अशूरीया यथा तेन मनुष्या मिसरं प्रति ।

- अशूरं प्रति निधीयः करिष्यति वागमरं ।
 अशूरेः सप्त निधीये भयम् प्रकरिष्यते ।
 २० तदानीं इक्ष्वाकुस्य दृष्टयेत् सितरा सप्त ।
 अशूरा च समं भाषी क्लीबं येनभक्त्यम् ।
 २५ सैन्यान्वयः परेभ्यस्तम् आश्रित्य व्याहरिष्यति ।
 मम निक्षोषलोकाश्चाशूरीकाः करनिर्घृताः ।
 दृष्टयेत् अधिकारस्य धन्या एव भवन्तु मे ॥

२० विंशतितमोऽध्यायः ।

सितरो भविष्यत्तः ।

- १ यदाशूरीयसर्गोवा भूपेण प्रेरितो भवन् ।
 तर्तनम् अशूरोद् पुरं गत्वा तदाक्रम्य वनेऽकरोत् ।
 २ तच्चैव वत्सरे वाक्यमिदमामोसपुत्रकं ।
 विश्वविद्याभिधानं हि परेभ्यः समभाषत ।
 त्वं गत्वा ब्रह्मणं वक्ष्यं स्वकीयकटिदेशतः ।
 परिमोचय पादाभ्यां पादुके च विमोचय ।
 ततः स गम्यं कृत्वा वदन्नुत्तरतः ।
 शूकपादस्य भूत्वा स धर्मितुम् उपपन्नमे ।
 ३ तदानीं परमेष्ठेन वाक्यमेतदभाषत ।
 विश्वविद्यो मदीयेषां धृत्यो नम्रस्य यत्नम् ।
 अभ्यस्तु शूकपादस्य तन् मितरूक्यदेविनां ।

वसुधैव कुटुम्बकम् ।

४ मिच्छीयाद्यं पञ्चमेति शेषादुक्तमनुवी ।

मिच्छीयान् वासकान् दृष्टान् मनुष्यान् वदित्वा ।

वदित्वा तांश्च कूत्रदेवात् कृतमन्त्रादनामुताम् ।

अत्रूरो भूयन्ति लोकांश्च दृष्ट्वा प्रसिद्धाविति ।

५ ततएव जनाः सर्वे भविष्यन्ति सुप्रसिद्धाः ।

अपरं स्त्रीष्वपि भाजने कूत्रि नीदति ।

मिसरि दर्पयुगे च भविष्यन्ति हि सज्जिताः ।

६ तद्देवीयप्रजाः सर्वे वदित्वा च तद्दिने ।

अत्रूरीयाद्धराणाद्याद् उद्धारप्राप्तिकारणात् ।

येभ्य उपहृतिं प्राप्नुं वयं सर्वे पञ्चाक्षिताः ।

पञ्चाक्षार्कं तस्मै वै लोका विद्यासभाजनं ।

तर्हि केन प्रकारेण वयं प्राप्नुमः जीवनं ॥

२१ रक्तविज्ञाऽध्यायः ।

१ वाविद्यो भविष्यन् दृष्टः २१ अपिदुर्गा भविष्यन्ती कथा १
अरविद्यामपि भविष्यद् दृष्टव्यम् ।

तोयदात्रिजमीपक्षं भाविकाग्रधि प्राक्तनं ।

२ दक्षिणात् प्राक्तराद् अग्रता महावेनाद् यथैति हि ।

तथा भयानकाद्देवात् समानच्छन्ति प्रचयः ।

३ इदं ब्रह्माग्रदं मयं दर्शनं सुप्रकाशितं ।

- लोठकारिमनुष्या ये ते करिष्यन्ति लोठनं ।
 विनाशकारिनो लोकाः करिष्यन्ति विनाशनं ।
 हे रत्नम् उपतिष्ठ त्वं पुरं वेष्टय मादिये ।
 यतो मया विलापस्त्य शेषत्वं प्रकरिष्यते ।
 २ सर्वस्मिन् कटिदेशे च वेदना सम्प्रजायते ।
 वेदना पर्यगृह्णात् मां स्त्रीसूतिवेदना यथा ।
 अहं मूर्च्छां समागच्छं तेनाहं श्रुतवान् नहि ।
 अभवं व्याकुलस्याहं तेनैव दृष्टवान् नहि ।
 ३ मनो मे स्तम्भितं जातं शङ्का मां समधारयत् ।
 यस्यां रात्रौ समानन्दं तां चकार भयानिकां ।
 ४ भोज्यासनं सुसज्ज्येत रत्निणः स्युर्निरूपिताः ।
 प्रकुर्वन्ति मनुष्यास्ते पानञ्च परिभोजनं ।
 समुत्तिष्ठत चाध्यक्षाः फलकान्यभिषिञ्चत ।
 ५ यतश्च परमेष्ठो मां वाक्यमेतदभाषत ।
 इतस्त्वं गमनं कृत्वा रत्निणं संनियोजय ।
 ततो द्रक्ष्यति यद्यत् स तद्वाचीं त्वां प्रभाषतां ।
 ६ तत्पश्चात् रथमेकञ्च हयारूढदयन्तथा ।
 अग्रश्चद् गर्हभारूढम् उद्धारूढञ्च दृष्टवान् ।
 ७ तेनातीव प्रयत्नं स परिविधाय रत्नकः ।
 मनो निधाय प्रोक्ष्य वाक्यमेतदभाषत ।

मतप्रभो रक्षिणः स्नाने तिष्ठामि निश्चितं दिनं ।

अपरं रक्षिणः स्नाने समक्षमेव सर्व्वरी ।

दण्डायमानस्तिष्ठामि स्वयमेव दिने दिने ।

६ पश्य रथो हयारूढौ जनौ समभिगच्छतः ।

तेनैको मानवी ऽवादीत् बाबिल् पुरी समापतत् ।

पतिता पतिता बाबिल् भग्नास्तद्देवमूर्त्तयः ।

१० हे मर्दनोय मे ब्रह्म मर्दनस्तान्ब्रह्म मे ।

सैन्याध्यक्षप्रभोस्त्वाहं हस्तावेक्षीश्वरस्य च ।

यदश्रौषं तदेवाहं युष्मान् ज्ञापितवान् अदः ॥

अधिदुमां भविष्यद्वाक्यम् ।

११ सेयीरः कोपि मामाहूत् वचनञ्चेदमब्रवीत् ।

हे रक्षिन् किं विभाव्यौ हे रक्षिन् किं भविष्यति ।

१२ अस्मिन् ब्रह्मे समायाते रथो प्रत्युत्तरं ददौ ।

प्रातः कालः समायात आयास्यति विभावरी ।

अन्वेषितुं तमिच्छेत् तदान्निष्काग्रजे पुनः ॥

अदर्विवामधि भविष्यद्वाक्यम् ।

१३ हे पान्था दिदनीयानां श्रवणीयास्तनीवृतः ।

वने धूयं तमस्त्रिन्वां ब्रथनं प्रकरिष्यथ ।

१४ हे तेमावास्तिनो लोका स्तृषितान् मानुषान् प्रति ।

प्रदातुं सखिषं धूयं समुपागयतास्त्रिधाः ।

[illegible]

१५ यतो ऽवितथुषात् ते हि निष्कृष्टवन्न भारतः ।

आकृष्टधनुषी मुद्राद् मुक्तदात्र स्थायिताः ।

१६ ततः परेश्वरो जलं पुनः कथितवानिहम् ।

एकवक्षस्ये तु प्रतापः केदरोऽखिलः ।

परियासति शीघ्रं दासानां वत्सरो यथा ।

१७ अपरं केदरो मध्ये ये ज्वलिता वलै र्यताः ।

द्वासतां परिचास्यन्ति सर्व्वेऽव धनुर्भृतः ।

कथयेत् स कथामेताम् इत्यादिषुः परेश्वरः ॥

९९ द्वाविंशोऽध्यायः ।

१. पिकशाकमे। मविश्वदुःखं ११ शिवेनोऽथः पतनं १० दृष्टि-
वासीम उद्विष्य ।

भविष्यदाक्षस्योपत्यकामधि कथनं ।

१ हे कोशादिसंयुक्त कसप्रवृत्तमायुत ।

इदानीं तव किं आत्म-आनन्दकारि पत्तन ।

२ मृहपृष्ठं कुतो यान्ति मृदासिखयस्य जनाः ।

तावकीबन्धता सोका खन्नासै मरता नहि ।

आत्यज्यं न च प्राणसि मातुषः प्रविहारणे ।

२ एकदा ते पलायन्ते ऽथवा बद्धा भगुर्धरेः ।

तन्मध्यवासिगो बहूः दूरं नन्दनि रेकदा ।

- १ यतो हेतोर्नैवा मोक्षं ततोऽप्यनुत्तमं नमो ।
ततोऽपि वक्रवक्रं प्रविशन्नि रीदं ।
मदीयानां मनुष्याणां राजधान्या अधि यथा ।
मदीयां सामन्तां कर्तुं नहि तदा प्रवेक्षतां ।
- ५ यतो भविष्यत्कथोपपत्त्यानिर्दं दिनं ।
सैन्याद्यपरेष्वात् तु दुःखस्य दशनस्य च ।
दिनमुद्देगकक्षापि भुवमेव प्रजायते ।
तेन भित्तिः प्रभञ्जेतार्जनादो निरिमेति च ।
- ६ एलमिच्छन्धारी खात् पदातिवाहको रथः ।
सैन्यानि हवमादद्या प्रकुर्वन्ति समागमं ।
ये कीरनामका लोकाः फलकानि धरन्ति ते ।
- ७ तवोत्तमोपपत्त्या तु रथेष परिपूयते ।
सज्जमाना द्यावृद्धाश्चिह्नि दारयन्मुखे ।
- ८ यिद्धदाः प्रच्छदं वासो विप्रच्छदं करोति च ।
तदा त्वं वनमेष्टास्वमन्त्रानारं प्रवीक्षते ।
- ९ दायूदो नगरस्यापि भयङ्कानामि बोध्यते ।
अधः क्षितस्तरसोद्यम् एकत्र गच्छते नवा ।
निवेष्टनं प्रगच्छेत् निरुद्धास्वमपुरक्षितम् ।
- १० गाढं कर्तुं च प्राचीरं भयं परिभज्यते ।
- ११ पुरातनस्य खातस्य पयसां धारणा च तु ।

मध्येभिर्निहयोरेव कासारः परिखन्यते ।

किन्तु सर्वाणि चैतानि निरूपयति यः स्वयम् ।

नहि तं प्रति युष्माभिर्दृक्पातोपि विधीयते ।

स्त्रिरीकरोति तत्पूर्वं यः स नो परिमन्यते ।

१९ सेनाधिपतिना मेवा काखे ऽस्मिन् परमेष्ठिता ।

हा हा च कन्दनं कर्तुं शिरो मुण्डयितुं तथा ।

कृते युष्मासमाङ्गाने परिधातुं शृणांशुकं ।

२० आनन्दाद्वादतो यूयं हत्वा मेघं वृषं तथा ।

मांसानां भक्षणं कृत्वा पीत्वा च गोस्तनीरसं ।

इति ब्रूथायात कुर्माः पानञ्च भोजनं वयं ।

यत एव वयं सर्वे शो मर्त्तास्मो विनिश्चितम् ।

२१ सैन्याध्यक्षपरेष्ठेन गदितं वचनन्विदं ।

शब्दयक्षौ मदीयौ यौ तयोरेवं प्रकाशितं ।

सेनाधिपपरेष्ठेन प्रभुणेदं प्रभाषितं ।

युष्माकं नैधनः काखो यावत् समुपैष्यति ।

अधर्मस्यास्य संमर्षस्तावन्नहि भविष्यति ॥

२२ सैन्याध्यक्षः परेष्ठो यः प्रभुः स इदमब्रवीत् ।

शिवनमन्यभिधानस्य गेहस्थाधिपतिस्तु यः ।

त्वं तस्य सन्निधिं गत्वा वाक्यमेतदुदोरय ।

२३ उच्ये आश्विनकृष्णौ स्त्रीयवासस्य खानक ।

- अत्र त्वदीयमास्ते किं त्वदीयः कोच विद्यते ।
यतस्त्वया निजस्थायं शशानमत्र खायते ।
१७ बलिन् पश्य परेशस्त्वामधः क्षिप्तं करिष्यति ।
तवैव गाढरूपेण धारणं प्रकरिष्यति ।
१८ फिक्कावत् घूर्णीयित्वा त्वां निचेष्ट्यति बडस्थले ।
ततः सत्तैव प्राणानां परित्यागं करिष्यति ।
तत्र स्थाने त्वदीयो यः स्यन्दनः स मनोहरः ।
निवेशनस्य तत्पत्युर्भविष्यति चपास्यदं ।
१९ अहं दूरीकरिष्यामि तावकीनात् पदाच्च त्वाम् ।
तथावरोहयिष्यामि त्वां स्थानादपि तावकात् ॥
२० अहं तदा निजं दासम् अर्थाद् दृष्ट्वा लोकोपपन्नकं ।
२१ आह्वयेलियकीमस्य तावकीनेन वाससा ।
राजकीयेन वस्त्रेण करिष्ये वस्त्रसंयुतं ।
त्वदीयकटिबन्धेन करिष्ये बलिनस्य तं ।
तस्य हस्तेऽर्पयिष्यामि त्वदीयं शासनं पदं ।
संभविष्यति तातः स यिरुशालम् निवासिनां ।
यिहूदावंशखोकानां जनकस्य भविष्यति ।
२२ तस्य स्कन्धे प्रदास्यामि दायूदवंशस्य कुञ्चिकां ।
तेन मुक्ते न शान्येन रुद्धं कर्तुं प्रशस्यते ।
तेन रुद्धेऽपि शान्येन मोक्षं नैवाभिप्रेक्ष्यते ।

- २३ दृढस्थाने यथा बन्धो नागदन्तस्य जायते ।
 अहं तथा करिष्यामि तस्यापि परिवन्धनं ।
 पितृवंशनिमित्तं स भविता गौरवासनम् ।
- २४ तन्नागदन्तके तस्य पितृवंशसगौरवं ।
 महन्नीचानुरूपञ्च स्रुत्पाचात् चर्मपात्रकं ।
 यावच्च क्षुद्रपात्राणि निधास्यन्ते ऽखिलानि वै ।
- २५ प्रव्रवीति कथामेतां सैन्याध्यक्षः परेश्वरः ।
 तत् काले नागदन्तो यः स्थापितोऽभूत् दृढे स्थले ।
 स्थानान्तरं प्रणेतव्या सोऽच्छिन्ना च पतिष्यति ।
 तदुपरिस्थितो भारः प्रच्छिन्नस्य भविष्यति ।
 ईदृशं वचनं तेन परमेशेन कथ्यते ॥

२६ चयोनिंशोऽध्यायः ।

१ कम्होय नानुचैःसोरो भविष्यद्दिनाशः १५ पुनश्चरति
 अधिसोर्नगरं भविष्यद्वचनस्य ।

- १ कुरुतार्त्तरवं यूयं तर्जिभूपोतीयमानुषाः ४
 सोराख्यनगरं यस्मात् ममुच्छिन्नं भविष्यति ।
 तदीयगेहमात्रस्य संस्थिति र्न भविष्यति ।
 तत्र स्थाने नरः कोपि प्रवेष्टुं न करिष्यति ।
 किन्तोमद्देशादित्यं वार्त्ता प्रचोतिष्यति वः प्रति ।
 २ यूयं भवत निःशब्दा उपहोपनिवासिनः ।

- सीदोनः परिपूर्यध्वे वणिग्भिः सिन्धुपारगैः ।
 ३ नीलाख्यायास्तारङ्गिन्याः सलिलोत्पन्नप्रसक्तं ।
 द्रव्यञ्च तन्नदीजातं राजकीयः करो भवेत् ।
 तत्तान्यदेशजातानां हृद्ग्रहं प्रजायते ।
 ४ हे सीदोन् त्वं प्रसन्नस्व यतएव सरित्पतिः ।
 अर्थात् सिन्धो कृढं दुर्गम् एतद्वर्षं प्रभाषते ।
 प्रसृतियातनां नैव प्राप्यापत्यं प्रसूय न ।
 यूना जनानसंपात्र भूत्वा च युवती नहि ।
 अभवं यादृशस्याहं भवामि तादृशोऽधुना ।
 ५ इयं वार्त्ता मिसर्देशं गतमात्रैव ते जनाः ।
 व्यथिताः संभविष्यन्ति सोरदेशोपवार्त्तया ।
 ६ पारं गत्वा तु युष्माभि स्तर्ध्वं प्रति गम्यतां ।
 कुरुतार्त्तस्वरं ध्रुवं उपदीपनिवासिनः ।
 ७ अवस्थितं पुराकालाद् जयध्वनिसमन्वितं ।
 युष्माकं नगरं वक्षु तदेव किं भवेद्दिदम् ।
 तच्च दूरे प्रवासार्थं स्वपद्मानुपगोषते ।
 ८ हा हा यदीयाः सर्वे च वणिजो राजतुल्यकाः ।
 उत्तमर्णाश्च वस्त्रासन् अथचमानवैः समाः ।
 ईदृक् किरोटमंदातृ सोराख्यमस्ति यत् पुरं ।
 तदीयविपरीतां कः हतवान् मन्त्रिणां मिमां ।

६ तदीयसुन्दरत्वस्य गर्वस्य नाशकारणात् ।

भूस्थसर्वमहल्लोकान् विधातुं सापमानकान् ।

कृतवान् मन्त्रणामेतां सैन्याध्यक्षः परेश्वरः ।

१० हे तर्शीशीय कन्ये त्वं प्रोक्षलैर् तटिनी यथा ।

उपरिष्ठात् स्वदेशस्य स्वयमुच्चलिता भव ।

नहि त्वदीया बाधा च कापि तत्र भविष्यति ।

११ सिन्धूपरि परेशेन वितन्येते निजौ करौ ।

तथा सर्वाणि राज्यानि चालितानि करोति सः ।

बाणिज्यनगरस्यैव प्रोक्षेतुं गाढदुर्गकं ।

तदीय प्रतिकूलञ्च निदेशं प्रददात्यपि ।

१२ स वदिष्यति, सीयोनः कुमारिभ्रष्टकन्यके ।

कारिष्यते त्वया नैव पुनर्वारं जयध्वनिः ।

इदानीं त्वं समुत्थाय पारं याहि च किञ्चित् ।

किन्तु ते नहि तत्रापि विश्रामः संभविष्यति ।

१३ पश्य कसदीयदेशं त्वम् अगणेषु स्त्रिता दमे ।

अग्रदूरर्पितवान् तत्तु हस्ते वननिवासिनाम् ।

परिनिर्घास्यते दुर्गे सोरोयाष्टालिकां प्रति ।

आक्रम्य च समुच्छेद्य करिष्यन्ति समां भुवं ।

१४ कुरुतार्त्तस्वरं धूयं तर्शीशपोतोयमानुषाः ।

धुम्नाकं सुदृढं दुर्गे यतो भग्नं भविष्यति ॥

- १५ तदानीं राज्ञ एकस्याधिकारस्यानुसारतः ।
सप्ततिं वत्सरान् यावत् विस्मृतः सोऽर् भविष्यति ।
- १६ श्रेष्ठे सप्ततिवर्षाणां सोऽर् वेश्मेव प्रगास्यति ।
चिरविस्मृतवेश्मे त्वं वीणां धृत्वा पुरं भ्रम ।
प्रवाद्य सुखरं वीणां विविधं गीयतां त्वया ।
तेनैव त्वं पुनर्वारं भविष्यसि सुसंस्मृता ।
- १७ सप्तति वत्सराणाम्नु परिशेष उपागते ।
सोऽर् प्रति परेशेन करिष्यते विवेचना ।
ततः स पूर्वबाणिज्ये लाभकारे प्रवृत्स्यते ।
सामान्यं सर्वजगता साङ्ख्यं व्यग्रहरिष्यति ।
- १८ तदीयं यच्च बाणिज्यं तदीयो लाभएव च ।
परमेश्वरमुद्दिश्य तत् पवित्रं भविष्यति ।
किन्तु नो सञ्चितं तस्य रक्षितञ्च भविष्यति ।
यतश्च परमेशस्य सन्मुखे संनिवासिनां ।
बहुखाद्यं चारुवस्त्रं तद्बाणिज्यात् भविष्यति ॥

२४ चतुर्विंशोऽध्यायः ।

१ दवापेला भविष्यद्वृष्टः १२ चवशिष्टलोकानां सुखं शूराणां
विनाशश्च ।

- १ पश्य परेशितोच्छिद्येस्त्रायेस् नामकनोदृतं ।
शूल्यं विधाय तस्यैव परिवर्त्तं करिष्यति ।

- तथा निवासिगस्तस्य सुविकीर्णान् करिष्यति ।
 २ तस्माद् यथा मनुष्याणां तथैव च पुरोधसां ।
 यथैव भृत्यलोकानां प्रभूणामपि तादृशी ।
 यादृशी किङ्करीणाञ्च स्वामिन्या अपि तादृशी ।
 यथा च क्रेतृलोकानां विक्रेतृणाञ्च तादृशी ।
 उत्तममर्णनृणां यद्वद् अधममर्णनृणां तथा ।
 उत्कोचदायिनां यद्वद् उत्कोचपाहिणां तथा ।
 ३ संभविष्यत्यवस्यैका देशः शून्यो भविष्यति ।
 लोठितो भविता चेति वाक्यमुक्तं परेक्षिता ।
 ४ राज्यन्तु रोदनं कृत्वा स्नानतां परियास्यति ।
 तथैव पृथिवी दोना संस्त्राना च भविष्यति ।
 देशस्य दर्पिणो लोका भविष्यन्ति च दुर्ध्वलाः ।
 ५ अपवित्रस्य जायेत देशो निजनिवासिभिः ।
 यतएव व्यवस्थां ते परिलङ्घन्ति मानवाः ।
 भञ्जनयनननियमं कुर्वन्ति विधिमन्यथा ।
 ६ अतश्वाभिघ्रापेन कृत्स्नो देशो यमिष्यते ।
 सन्दण्डिता भविष्यन्ति देशे संस्त्रितमानवाः ।
 सन्दग्धाश्च भविष्यन्ति सर्वे देशनिवासिनः ।
 तेषां मध्ये ऽवविष्टाश्च स्थास्यन्ति स्तब्धमानवाः ।
 ७ क्रन्दनं प्रकरिष्यन्ति नूतनो गोस्तनीरसः ।

- तथैव गोस्तनीवल्लीं शुष्कतां परिचास्यति ।
 आनन्दितमनोलोका निश्चसिष्यन्ति दीर्घकं ।
 ८ तथा ध्वानश्च खञ्ज्यर्था सुनिवृत्तो भविष्यति ।
 तथैव न पुनर्व्वारं जयशब्दे भविष्यति ।
 वल्लक्या उल्लसद्भानः सुनिवृत्तो भविष्यति ।
 ९ गायन्तस्ते जना नैव पास्यन्ति गोस्तनीरसं ।
 मद्यपानां मुखे मद्यं तिरुज्ज्ञानं भविष्यति ।
 १० नगरं भग्नतां गत्वा नरशून्यं भविष्यति ।
 सुरूद्राश्च भविष्यन्ति तथैव सकला गृहाः ।
 यथा तत्र जनः कोपि प्रवेष्टुं नैव शक्यति ।
 ११ रसाभावात्तु गोस्तन्या भावी कोलाहलः पथि ।
 परिणामं प्रयास्यन्ति सर्व्वाङ्गादाश्च तत्क्षणतः ।
 आनन्दाः सकला एव यास्यन्ति देशतो वहिः ।
 १२ महाकलरवाद् द्वारं भग्नं सत् निपतिष्यति ।
 तदा स्थास्यति शून्यत्वं केवलं पुरमध्यतः ॥
 १३ पृथ्व्यामर्थात् नृणां मध्ये दग्धेयं सङ्घटिष्यते ।
 यथा जितफल्वाग्नातो द्राक्षाणामपि सङ्घ्रहात् ।
 ज्ञातनं स्यात् यथा पश्चात् तद्देव भविष्यति ।
 १४ गीतमुखैः प्रगास्यन्ति मनुष्या अवशिष्टकाः ।
 काशयिष्यन्ति माहात्म्यं समुद्रात् परमेष्ठितुः ।

- १५ अतएव समाख्याय यूयं पूर्वोक्तनीवृतं ।
 महिमानं परेशस्य प्रकाशयत सर्व्वेभ्यः ।
 समुद्रदूरसीमायां तिष्ठन्तः परमेशितुः ।
 दृष्ट्वायेकः प्रभारेव प्रचारयत गौरवं ।
- १६ मनुष्या धार्मिका धन्या गीतमेतद्वचोमयं ।
 पृथिव्या दूरसीमातो वयमाकर्णयामहि ।
 ततो मया समावादि चैषां चैषां मे वत ।
 जायते मे मनसापो लोठिनो लोठयन्ति च ।
 तथा ये लोठिनो लोकास्तेऽतीव लोठयन्ति च ।
- १७ हे देशीयप्रजाः सर्व्वा युष्मान् प्रति च साध्वसं ।
 उपस्थास्यति स्वातन्त्र्यं प्रोन्मायः समुपेक्षति ।
- १८ तेन कश्चिन्नमनुष्यो यः साध्वसादेव कारणात् ।
 जीविष्यति पलायित्वा स स्वाते निपतिष्यति ।
 जीविष्यति च यः स्वातात् स उन्माये धरिष्यते ।
 यत ऊर्ध्वस्थितं दारं मेघस्य मोचयिष्यते ।
 तथैव पृथिवीमूलं वेपमानं भविष्यति ।
- १९ सर्व्वतो दोलिता पृथ्वी चूर्णलं परियास्यति ।
 पृथिवी च निजस्थानात् स्थानच्युता भविष्यति ।
- २० यथा मत्तो मनुष्यः स्वात् तथा पृथ्वी स्वलिष्यति ।
 सा निजैकप्रवासस्य गृहवत् संतुलिष्यति ।

- यतः सा स्नाप्यराधयन् भारकूटः पतिव्यति ।
 तेनैव सा पुनर्भारम् उन्नामं न गमिष्यति ॥
- २१ तदानीमुपरिस्थानि सैन्यानि परमेस्वरः ।
 धरामण्डलसंज्ञां भूपतीन् दण्डविश्रुति ।
- २२ ते खाते संघडीयन्ते गुच्छानामिव वन्यम् ।
 बद्धास्य ते भविष्यन्ति कारायां दृढबन्धनैः ।
 आनेष्यन्ते विचारं ते त्वमेकदिनतः परं ।
- २३ चन्द्रमास्य विदर्शनं रवि स्रज्जां गमिष्यति ।
 सैन्याध्यक्षपरेणो यत् स्तम्भद्विधा सिन्धोर्निरैः ।
 यिरूशालमि राजत्वं प्राचां वासात् करिष्यति ॥

२५ पञ्चविंशोऽध्यायः ।

- १ जघात् परमेस्वरस्य प्रशंसनं ६ खीडस्य राज्यस्थापनं ८ तदीय
 मानवानां दुष्टम् ।
- १ हे परेश त्वमेव मे त्वत् प्रतिष्ठां करोम्यहं ।
 तदीयवामधेयस्य करिष्यामि प्रशंसनं ।
 कर्माण्याश्चर्यरूपाणि प्रकृतानि यतस्त्वया ।
 पूर्वं निरूपितं वाक्यमप्यस्य भवेदृतं ।
- २ अकारि नगरं रात्रिः कुरात्रिश्च दृढं पुरं ।
 तच्चस्यर्गव्यसोकानाम् अष्टालिका समस्यलो ।
 कृता त्वया पुनर्नो वा भविष्यति सुनिर्मिता ।

- ३ अतो ये बलवल्लोकास्ते कुर्वन्ति तव स्तवं ।
 ये भयानकदेशीयास्ते त्वत् भीतिं प्रकुर्वन्ते ।
 ४ यतस्त्वं दीनलोकानाम् अभव आश्रयोपमः ।
 विपदि त्वं दरिद्रानाम् अभव आश्रयोपमः ।
 भित्तौ भयङ्कराणाञ्च कोपे झञ्झास्वरूपके ।
 रौद्रे ह्यायास्वरूपस्य झञ्झाकाले त्वमाश्रयः ।
 ५ शुष्कदेशे यथा वृक्षा घोघो ह्रासं प्रगच्छति ।
 तथा च्छारिलोकानां गर्जनं दमितं त्वया ।
 ह्यायथा घनमेघस्य घोघो ह्रासं व्रजेद् यथा ।
 तथा भयङ्कराणाञ्च जयशब्दे न्यवर्त्तत ॥
 ६ सैन्याध्यक्षपरेणो ऽस्मिन् गिरौ सर्वनृणां हृते ।
 भक्ष्यमुत्तमद्रव्यञ्च पुराणं गोस्तनीरसं ।
 अति सुखादुद्रव्यञ्च मेदोयुक्तं पुरातनैः ।
 स्वच्छद्राक्षारसैर्युक्तं भोज्यमाप्तादयिष्यति ।
 ७ सर्वलोकमुखेष्वास्ते यदेवाच्छादनाम्बरं ।
 यत् प्रच्छादनमास्ते च वक्त्रेषु सर्वदेशिनां ।
 नाशयिष्यति तत् सर्वम् एतस्मिन्नेव पर्वते ।
 ८ मृत्युं निर्जित्य तेनैव यसनं प्रकरिष्यते ।
 प्रभुः परेशितास्येभ्यो नेत्रतोयं प्रमार्क्ष्यति ।
 सर्वस्मातो ऽपमानानि स्वनृणां दूरयिष्यति ।

इयं कथा परेष्टेन स्वयमेव प्रभाषिता ॥

६ तदानीं ते वदिष्यन्ति पश्य न एष ईश्वरः ।

अयं प्रतीक्ष्यते ऽस्माभिरस्मान् संचातवानयं ।

एष प्रतीक्ष्यते ऽस्माभिरेव एव परेश्वरः ।

अनेन यत् परिचाप्यम् अस्माकं विहितं पुरा ।

तेनानन्दं करिष्यामः करिष्यामो जयध्वनिं ।

१० यतश्च परमेशस्य स्वकीयं यत् करदयं ।

विश्रामो दास्यते ऽस्मभ्यम् एतस्मिन्नेव पर्वते ।

यथा नालं सारकुण्डे चरणाभ्यां विदल्यते ।

तथा मोयाबिलोकस्य पतत्तलेन दलिय्यते ।

११ तरणार्थं यथा मग्नो वितनोति निजौ करौ ।

तथा स तस्य मध्येपि स्वकरौ वितनिष्यति ।

किन्त्वोष्ट्रेण तदोष्ट्रेण सार्द्धं हस्तकलेन च ।

अभिमानस्तदोष्ट्रस्य नितरां दमयिष्यते ।

१२ भङ्क्ता तस्य दृढां भिक्षिं प्राचीरमुन्नतश्च सः ।

मृत्तिकायामवारोह्य ते धूलौ पातयिष्यति ॥

१६ षडविंशोऽध्यायः ।

१ शत्रुदंष्ट्रहेतोः परमेश्वरस्य प्रशंसनम् १६ परमेश्वरे स्त्रीच-
लोक्तानाम् आनयश्च ॥

१ तदैतद् गास्यते गीतं यिद्धदादेशिमानवैः ।

आस्माकीनं प्रविशेत् नगरं बलसंयुतम् ।

तच्चेशो ऽस्थापयन्नायं प्राचोरं दृढभित्तिकाम् ।

२ युष्माभिः सकलैरेव क्रियतां दारभाजनं ।

तेन सत्यत्वसंयुक्ता धर्मजातिः प्रवेक्ष्यति ।

३ भूत्वाचलाश्रयस्त्वं ताम् जेमेण स्थापयिष्यसि ।

यतस्ते मानवाः सर्वे संभवन्ति त्वदाश्रिताः ।

४ यूयं सर्वेऽपि सततम् आश्रयध्वम् परेश्वरम् ।

यतो याः नामके ऽनन्त आश्रयोऽस्ति परेश्वरे ।

५ तथाधःपातितास्तेन प्रोक्षस्याननिवासिनः ।

अत्युच्चनगरं तेन व्यधायि नतमेव च ।

सृत्तिकायाः समानं तद् व्यधायि भूमिसादपि ।

६ लोकानां चरणा अर्थात् दीनानां चरणव्रजः ।

पादक्षेपो दरिद्राणां दलितं तत् करोति च ।

७ धार्मिकानाम् ऋजुमार्गः समानं त्वं करोषि तं ।

८ हे परेश्वर मार्गे तु त्वदीये विधिरूपके ।

तवैव च प्रतीक्षापि कृतास्माभिर्निरन्तरं ।

त्वदीयं धन्यवादञ्च प्रकर्तुं स्मरणं तव ।

अस्माकमेव सर्वेषाम् अभिलाषोऽपि विद्यते ।

९ यामिन्यां मनसा साङ्गं मया त्वमभिवाञ्छितः ।

प्रातःकाले ऽन्तरस्तेनात्मना स्नेहं गवेषितः ।

- यतो धरणिमध्ये ते ब्राह्मणे संप्रकाशिते ।
 शिचिद्यन्ते जगदासा मानुषा धर्मकर्मा च ।
 १० प्राप्नोष्यनुग्रहं पापी धर्मं कर्तुं न शक्नोते ।
 देशेऽपि प्रकृताचार आचरिष्यति वैकृतम् ।
 महिषि परमेशस्य मनो नैव निधास्यति ।
 ११ हे परेश्वर हस्तौ द्वौ त्वदीयौ यौ समुत्थितौ ।
 परिद्रष्टुं प्रवाञ्छन्ति मानुषा नहि तौ करौ ।
 किन्तु स्वकीयलोकार्थं त्वदीय उद्यमोऽस्ति यः ।
 मनुष्यास्ते समालोक्य तं प्रयास्यन्त्यपचपां ।
 परिधक्ष्यति तान् वज्रि सादीयरिपुनाशकः ।
 १२ अस्मत्कृते परेश त्वम् जेममासादयिष्यमि ।
 यतो ऽस्मत् सर्वकर्माणि त्वमस्मभ्यं करोषि च ।
 १३ अस्मत् प्रभो परेशान्यैः प्रभुभिः ब्राह्मिता वयं ।
 ददानीं केवलं त्वां ते ऽनुग्रहात् संस्तुमो वयं ।
 १४ पञ्चत्वमाप्नोष्यते जीविष्यन्ति पुन न ते ।
 उत्थास्यन्ति पुन नैव ये प्रेता मानुषास्तु ते ।
 यतस्तेभ्यः फलं दत्त्वा तालोकान् त्वमनाश्रयः ।
 तेषां स्मरणवाक्यानां शोपनं कृतवानपि ।
 १५ हे परेश्वर देशीया एधयाञ्चक्रिरे त्वया ।
 एधयित्वा च देशीयान् महिषा त्वं द्युतो भवः ।

तथा त्वमेव देशस्य सीमानं पर्यवर्द्धयः ॥

१६ हे परेश वयं दुःखे त्वामेवामृतगयामहि ।

तथास्मान् प्रति ते शास्तौ वयं संव्यनयामहि ।

१७ स्रुतिकाले समायाते नारी गर्भवती यथा ।

दुःखिता व्यथिता भूत्वा काकूक्तिं कुरुते मृशं ।

परेश ते विदूरस्थाः प्राभवाम वयं तथा ।

१८ गर्भवन्तो वयं भूत्वाभवाम व्यथिता अपि ।

किंत्वस्माभिः समीरोहि केवलः समसूयत ।

देशे ऽस्माकं परित्राणं न ह्यगच्छत् प्रसिद्धतां ।

जगन्निवासिनो लोका अधः पातं गता न च ।

१९ त्वदीया मृतलोकाश्च प्रोत्थास्यन्ति सजीवकाः ।

मदीयकुनपस्यापि समुत्थानं भविष्यति ।

श्मशानवासिनः सर्वे गीतं गायत जायतः ।

यतस्त्वदीयनीहारः प्रातर्नीहारतुल्यकः ।

निचेष्ट्यति पुनर्जीवान् प्रमीतमनुजान् चितिः ।

२० हे मल्लोक समायाहि मृद्वगर्भश्च संविश ।

यत्पश्चात् संस्थितं द्वारं तस्य रोधं विधाय च ।

क्रोधस्य शेषपर्यन्तं क्षणमेकं तिरोभव ।

२१ यतः पश्य धरायां ये वसन्ति पापिनो जनाः ।

तेभ्यः शासिं प्रदातुं सः स्वस्थानात् एति सत्वरं ।

ततः स्त्रोपरिषंखं क्ष्मा शोषितं काश्चयिष्यति ।

हतान् स्त्रोयजनान् सा न पुनराच्छादयिष्यति ॥

२७ सप्तविंशतितमोऽध्यायः ।

१ परमेश्वरस्य प्राणाचेवरस्यगीतं ७ तस्य शास्त्रमभिप्रायः १२
तस्य राज्यस्य इतिः ।

१ तदानीं परमेशेन ज्ञातेन वृहतासिना ।

गाढेन शीघ्रसंयात्रे सर्पाय खिवियाथने ।

प्रदास्यते स्वयं प्राप्तिर्वकाय खिवियाथने ।

तथा सरित्पतिस्यञ्च कुम्भोरं नाशयिष्यति ।

२ युष्माभिः समये तस्मिन्सद्राक्षोयवप्रकं ।

समुद्दिश्योत्तरं गीतं प्रतिवाक्यञ्च गोघतां ।

३ अहं परेशिता तस्य भवामि परिरक्षिता ।

तस्मिन् प्रतिनिमेषञ्च करोमि तोयसेचनं ।

मनुव्याणां यथा कोपि कुर्वीत तस्य न र्क्षितं ।

तन्निमित्तं दिवारात्रं तस्य रक्षां करोम्यहं ।

४ तेनैव मामकीनस्य प्रतिघो नहि विद्यते ।

कोलिस्य कण्टकं कश्चित् संश्लक्षति यदि कश्चित् ।

तदाहं तं समाक्रम्य दाहयिष्यामि चैकदा ।

५ वत् वरं स मामेव शरणं परिगच्छतु ।

मिलेत् मयैव शार्ङ्गं स मया शार्ङ्गं मिलेत् सः ।

६ ततो व्याकृतसुखीत्य का वृद्धिं वाचयन्ति ज्ञानवाः ।

इत्याप्येखीयवर्गश्च प्रफुल्लपल्लवान्वितः ।

फलेन मेदिनीं सर्वान् परिपूर्णान् करिष्यति ॥

७ तस्य ताडकलोकं स परिताडितवान् यः

तथा किं तस्य लोकस्य क्लृप्तवान् परिताडितं ।

स तेषां हतलोकानामिव किं हतलामनात् ।

८ मितग्राह्या बहिष्कृत्य स तेन विवदिष्यते ।

यदा पुरस्कृत्यन्ता स्थात् प्रबलेन नभस्यता ।

तस्मिन्नेव दिने तेन भवञ्चः सोऽप्यसारितः ।

९ कलुषं तेन व्याकृतः संभविष्यति भार्जितं ।

पापमोचनञ्च सर्वान् फलं स समवाच्यति ।

कृचाकारस्य चूर्णस्य पात्राणामिव सर्वत्रः ।

यश्चवेद्याः शिखाः सर्वाः चस्य विकरिष्यति ।

चैत्योद्यानं त्वे मूर्त्तिस्तोत्रास्यति पुनर्बहिः ।

१० यास्यत्युच्छिन्नतामेव नगरं सुदृढीकृतं ।

वासगूढ्यं जनैर्हीनम् चटकोव भविष्यति ।

चरिष्यन्ति वृषा क्षात्रत्रयिष्यन्ते च तत्र ते ।

तत्र च शाखिनीं ग्राह्याः स्वादिष्यन्ति सपत्नवाः ।

११ तथा सतीषु ग्राह्यास्तु शुष्कास्तेष्वपि भग्नतां ।

योषितश्च समागम्य ताः सर्वा इह चिष्यन्ति ।

अवशं मनुजा एते ज्ञानक्षेत्रा भवन्ति च ।
 एतस्मात् कारणाद्देशं सृष्टिकर्तापि तान् प्रति ।
 करिष्यति कृपां तेषां नहि निर्घोषकार्यपि ।
 प्रति तान् मानुषान् नैवानुग्रहश्च करिष्यति ॥

- १२ तदानीं परमेष्ठेन कराग्रीवप्रकाशतः ।
 मिसरोन्मिषमां धावत् फलं प्रतिपद्यीकते ।
 दृष्टायेल्वंशं युष्मान् स एकैकं संगृहीयति ।
 १३ तस्मिन् काले वृक्षद्वयं वाहयिष्यन्ति मानवाः ।
 मृतकन्या अगृह्णन्तु विकीर्णं मिसरं क्षया ।
 बद्धलोकाः समागत्य पवित्रेऽस्मिन् त्रिलोचने ।
 अर्थादाराधयिष्यन्ति परेशं विदुश्चास्मि ॥

१८ अध्यायविंशोऽध्यायः ।

१ दृष्टायेलो भविष्यद्वयः ॥ लोकानां धानिः १४ सत्यमित्रेः
 स्थापनं सत्यमित्रे विनाशनं १५ विवेकं विनयश्च ।

- १ वृत्तेप्रयिच्छमन्तानां गर्वरूपं किरोटकं ।
 द्राक्षारसेन मन्तानां योपत्यका फले घृतं ।
 तत्शोषं सुन्दरोष्णीये पुष्यं क्षान्तिं प्रदास्यति ।
 पक्ष प्रभोः प्रभावात्तो जनको महाबलः ।
 २ स्रज्जा यथा त्रिलोक्या यथा स्रज्जा विनाशिनो ।
 महाजवात् प्रधावश्च तोयमाप्तावकं यथा ।

स्वकीयेन बलेनैव प्रणिशेप्यति तं क्षितौ ।

३ तेनेप्रथिमप्रमत्तानां गर्व्यरूपं किरोटकं ।

चरणयोस्तलेनैव दलितं संभविष्यति ।

तेषामेव मनुष्याणां योपत्यका फलै र्युता ।

तच्छीर्षमुन्दरोष्णीषे पुष्पं स्नानीभविष्यति ।

४ उडुम्बरं फलं यस्तु योश्चात् प्राग्जमकालिकं ।

दृष्टमात्रं मनुष्येण संक्षिद्येत तथा करैः ।

गृहीतमात्रं गच्छेत तद्देव भविष्यति ॥

५ तदावशिष्टलोकानां सैन्याध्यक्षः परेश्वरः ।

भक्ता मुकुटं चारु तेजस्त्रिमुकुटं तथा ।

६ विचारार्थोपविष्टानां नृणां न्यायविचारवत् ।

तथा ये द्वारपर्यन्तं समीकं निजवैरिणाम् ।

प्रापयन्ति परावृत्तिं बलं तेषां भविष्यति ।

७ किन्त्वमे भ्रान्ततां याता गोस्तनारससेवनैः ।

तथैव मदिरापानैः स्खलनञ्चापि संगताः ।

सुरापानेन संभ्रान्ता भाविवादिपुरोधसः ।

ते जना अभवन् मग्ना गोस्तनीरससेवनात् ।

दोस्तायितास्तु ते लोका मदिराणां प्रपानतः ।

भविष्यदाक्षकथने ते जना भ्रान्ततां गताः ।

स्खलितत्वं परिप्राप्ता मनुष्यास्तु विचारणे ।

८ वान्नेन विष्टया वापि पूर्णं सकलमात्मनम् ।

किञ्चित् स्थानं न कुत्रापि विद्यते सुपरिष्कृतं ।

९ स कस्मै दास्यति ज्ञानं कस्मै बुद्धिश्च दास्यति ।

यैस्तु दुग्धं परित्यक्तं निवृत्तं स्तन्यपानतः ।

तदालैः सङ्गं यैस्तु स्थानेव मानुषान् किमु ।

१० निदेशोऽङ्गं निदेशो यत् निदेशोऽङ्गं निदेशनम् ।

पङ्केरुपरि पङ्क्तिश्च पङ्केरुपरि पङ्क्तिका ।

अत्र स्थाने उत्पन्नं तत्र स्थाने चाल्यं प्रविद्यते ।

११ अव्यक्तवचसोष्ठेन विरुद्धभाषया तथा ।

साङ्गमेतैर्मनुष्यैश्च स संलापं करिष्यति ।

१२ यदेष आस्ते विश्रामः क्लान्तान् विश्रामयस्व च ।

सुखमेतत् कथामेतां सम्यक् प्रकथितामपि ।

संश्रोतुं मानुषा स्ते नो निदधते मनो निजं ।

१३ अतस्तोषां पुरो ध्यानं पश्चात् पतनभञ्जने ।

उन्मथ्ये पतनञ्चैव तथा धारणकारणात् ।

तान् मनुष्यान् समुद्दिश्य भाषणं परमेष्ठितुः ।

निदेशोऽङ्गं निदेशस्य निदेशोऽङ्गं निदेशनम् ।

पङ्केरुपरि पङ्क्तिश्च पङ्केरुपरि पङ्क्तिका ।

अस्मिन्नल्पञ्च तत्रापि स्थाने चाल्यं भविष्यति ॥

१४ हे निन्दकजना यूयं हे विरुद्धानामि स्थिताः ।

शासकाः परमेशस्य निष्ठाभवत भारतीम् ।

१५ नियमो मृत्युना सार्द्धं परलोकं निर्णयः ।

विहितो ऽस्माभिरित्येतद् युष्माभिः परिचक्ष्यते ।

सर्वत्र गामिनी मारी वर्त्तमानेन चायिनो ।

अपि नैव कदाप्येषास्माकं स्वर्गं करिष्यति ।

यतो ऽस्माभिर्नृषावाक्यैः संश्रयः समकारि हि ।

तथा धूर्त्ततयास्माभिः स्वेषामाच्छादनं कृतं ।

१६ अतः प्रभुपरेष्वेव वाक्यमेतदुदीर्यते ।

पश्यत भित्तिमूलार्थं एकएव हि प्रस्तरः ।

अर्थात् परोक्षितः कोणे संस्थितो बज्रमूलकः ।

अतिमादस्य पाषाणः सिन्धोनि स्थापितो मया ।

विश्वसिष्यति यस्तत्र स जनो न चपिष्यते ।

१७ मया च विधिना रज्ज्वा परिमाणं करिष्यते ।

धर्मस्वरूपसूत्रेण परिमाणं करिष्यते ।

मिथ्याश्रयं शिलादृष्टिः परिणष्टं करिष्यति ।

सलिलं गोपनस्थानं भग्नमेव करिष्यति ।

१८ तथा भञ्ज्यति युष्माकं निधनं मृत्युना सह ।

न स्वास्यति च युष्माकं प्रेत्येन सह निर्णयः ।

या मारी सर्वंगा सा चेद् युष्माकिकटवर्त्तनी ।

तर्हि यूयं हि तेनैव दलिताः संभविष्यथ ।

- १९ सैव गमनमात्रेण युष्मान् सर्वान् धरिष्यति ।
 मध्ये यास्यति युष्माकं प्रतिप्रातरर्द्धनिशं ।
 तद्वार्त्ताप्राप्तमाचाङ्क्षि यूयं क्लिष्टा भविष्यथ ।
- २० विस्तार्य शयनं कर्त्तुं खट्वा ह्रस्वा भविष्यति ।
 खट्वावस्त्रञ्च वसिष्ठं गात्रं चूट्रं भविष्यति ।
- २१ परेश्वरस्तथोत्थाता पिरासोमि गिरौ यथा ।
 गिवियोन् सन्निधौ यद्वत् तद्वत् क्रुद्धो भविष्यति ।
 तेन स्त्रियाद्भुतं कार्यं स प्रसिद्धं करिष्यति ।
- २२ अतो यथा न युष्माकं शास्त्रिः संजायते ऽधिका ।
 तन्निमित्तं प्रवर्त्तध्वं निन्दां कर्त्तुं पुन नहि ।
 यतोहि सकलान् देशान् धैन्याध्यक्षात् परेश्वरात् ।
 परिस्थिरीकृतं वाक्यं विनाशस्य श्रुतं मया ॥
- २३ कर्णाभ्यां शृणु मदाक्यं शृणु ममसा च तत् ।
- २४ दिने दिने कर्षणानि कृत्वा कृत्वा कृषोवसः ।
 सोत्पानां कर्त्तनञ्चैव कृत्वा कृत्वा च वप्रके ।
 भंक्ता भंक्ता च लोद्गाणि वीजवापं करोति किं ।
- २५ स भृमुखसमं कृत्वा तिलान् किं विकिरेन्नहि ।
 सख्य जीरकानां किं वपनं न करोति हि ।
 उपयुक्तप्रमाणान् किं गोधूमान् तु वपेत् न सः ।
 यवान् निरूपिते स्थाने कलायान् किं वपेत् न सः ।

२६ यतस्तदीश्वरो न्याय्यं शिञ्चयेत् ज्ञापयेच्च तं ।

२७ संमर्द्ध्यन्ते कराकृष्टशकटेन तिला नहि ।

तथा शकटचक्रं न घूर्णते जीरकोपरि ।

तिला दण्डेन मर्द्ध्यन्ते जीरका मुद्गरेण च ।

२८ जायते ऽनोभरादेव पूषश्चस्य मर्दनं ।

किन्तु मर्दयितुं तत् स चक्रेण षोडशाय च ।

पशोः खुरैश्च चूर्णार्थं वर्त्तिष्यते चिरं न सः ।

२९ एतच्च परिजायेत सैन्याध्यक्षपरेश्वरात् ।

मन्त्रणायां स आश्चर्य्यो महान् कार्यकृतौ च सः ॥

२९ ऊनविशोऽध्यायः ।

१ विश्वशास्त्रो भविष्यद् दृष्टः ६ लोकानामज्ञानत्वं १५ लोकानां
दुष्टत्वं २८ साधुलोकानां सुखम् ।

१ अरीयेषु नगरे यस्मिन् दायूद्राजोऽवसत्पुरा ।

तस्यारीयेषु परस्मैव सन्नापः संभविष्यति ।

२ गणिते बद्धवर्षेऽपि पालिते च बद्धस्यवे ।

घटयिष्याम्यहं दुःखम् अरीयेषु नगरं प्रति ।

तेन तेषाम्नु शोकस्य क्रन्दनस्य भविष्यति ।

अरीयेषु सकृदोभावो मम दृष्टौ तथापि सः ।

३ मया तस्य चतुर्दिक्षु शिविरः स्थापयिष्यते ।

रक्षितभिर्मनुजैश्च तदेव वेष्टयिष्यते ।

- अवरोधकयन्त्रश्च तत्पार्श्वे रचयिष्यते ।
 ४ तेनैव नगरं तद्धि न्यक्पातं परिधास्यति ।
 तथा मृदि च संस्थाय वचनं संवदिष्यति ।
 धूलोनां मध्यतो धीरं वच उच्चारयिष्यति ।
 निर्धास्यति स्वस्त्यस्य भूतवत् धूलिमध्यतः ।
 तदाक्यकलशब्दश्च धूलिमध्याद् भविष्यति ।
 ५ किन्तु तस्य भविष्यन्ति रिपवः स्रज्जधूलिवत् ।
 कडङ्गरा यथोद्भूता भविष्यन्ति भयानकाः ।
 अहङ्कारिमनुष्याश्च संभविष्यन्ति तादृशाः ।
 इदं दृष्टादकस्माच्च निश्चितं संघटिष्यते ।
 ६ सैन्याध्यक्षपरेष्वेन तानेव मानुषान् प्रति ।
 गर्जनं भूमिकम्पश्च कठोरः शब्दएव च ।
 वातवृष्टिस्तथा स्रज्ज्वा दाहिकाग्निशिखापि च ।
 एतानि सकलान्येव भविष्यन्ति फलानि वै ।
 ७ सार्द्धं युद्धान्वयोयेसा येऽन्यदेशीयमानुषाः ।
 तस्य दुर्गाय युद्धान्तः क्लेशमुत्पादयन्ति ये ।
 ते स्वप्नवत् भविष्यन्ति निशायाः स्वप्नवत् तथा ।
 ८ बुभुक्षिता यथा लोकाः स्वप्ने कृत्वापि भोजनं ।
 ततो जागरिता स्तूपैरुपलब्धिं न यान्ति ते ।
 पिपासिताश्च तोयानि स्वप्नकाशे पिवन्ति ये ।

भवन्ति दुर्बलाश्च जायतस्तैः मानवाः ।

पुनस्तैः मानवाः पातुम् वाञ्छन्ति कुर्वन्ति निश्चितं ।

सिथोन्मैलविरोधेन ये ये युद्धानि मानवाः ।

भविष्यति गतिस्तेषां तादृशी सर्वदेशिनां ॥

८ समस्कारं गता यूयं स्वप्ना मुग्धा भविष्यथ ।

परस्परं समाश्लोक्य दृष्टिहीना भविष्यथ ।

यूयं चाश्लक्ष्य मत्तत्वं न द्राक्षारसपानतः ।

प्रस्वप्सिष्यथ यूयम् मदिरापानतो न तु ।

१० परेशो घोरनिद्रायां युष्मान् मम्वान् करिष्यति ।

भविष्यद्वादिनेषां च पुस्तकं मुद्रयिष्यति ।

प्रदर्शकोत्तमाङ्गान् वादितं प्रकरिष्यति ।

११ सकलान्येव शास्त्राणि युष्मत् सर्वजान् प्रति ।

मुद्राक्षराङ्कितम्बकं पुस्तकं संभविष्यति ।

कश्चिद् ज्ञाताक्षरं दत्त्वा चेद् विनोय वदेदिति ।

पठ पुस्तकमेतत् त्वं तदा स प्रतिवक्ष्यति ।

१२ शक्नोमि पठितुं नाहं मुद्राङ्कितमिदं यतः ।

अज्ञाताक्षरलोकां वा इत्थैतद् विनयाद् वदेत् ।

पठ पुस्तकमेतत् त्वं स तदा प्रतिवक्ष्यति ।

पठितुं नाभिजानामि पुस्तकं किञ्चिदप्यहं ।

१३ परेशः कथयेदतद् एते लोका निजैर्मुखैः ।

- मदीयसन्निधानाय करिष्यन्ति समागमं ।
 तथाधरैर्मदीयञ्च मानं कुर्वन्ति ते नराः ।
 किन्तु तेषां मनो मत्तो विदूरयव तिष्ठति ।
 मत्तो तेषां भयं नृणां विधिभिः परिश्रित्यते ।
- १७ अतः पश्य पुनश्चैतैः सहितो मानुषैरहम् ।
 व्यवहारं करिष्यामि चाश्चर्य्यञ्च समस्तदा ।
 तेन ज्ञानवतां तेषां ज्ञानञ्च परिनन्द्यति ।
 तथा बुद्धिमतां तेषां बुद्धिलोपो भविष्यति ॥
- १८ बोधागम्यां नभोराज्ञ गुप्ताञ्च परमेश्वरात् ।
 ये मनुष्याः समीहन्ते परिकर्तुं सुमत्तवशां ।
 तिमिरे कर्म कृत्वापि कोऽस्मान् पश्येच्च वेत्ति कः ।
 इति ब्रुवन्ति तेषान्तु परोतापो भविष्यति ।
- १९ वातुलत्वं परिप्राप्ता दूयन्तु मृत्तिका यथा ।
 तथैव कुम्भकारः किं परिगण्यो भविष्यति ।
 किं मां त्वं सृष्टवान् नेति सृष्टं सृष्टारमावदेत् ।
 तव नो विद्यते ज्ञानं इति निर्भितवस्तु च ।
 स्त्रीपनिर्वाणकर्त्तारं अक्रोति वदितुं वचः ।
- २० उद्यानवत् खिन्नानाम् किं स्वल्पकालाद्भविष्यति ।
 काननञ्च समं मान्यं किमुद्यानं भविष्यति ॥
- २१ धर्मपुस्तकवाक्यानि श्रोष्यन्ति बधिरास्तदा ।

अन्धनेत्राणि वीक्षन्ते ध्वान्ते च तिमिरे गते ।

१६ आनन्दं वर्द्धयिष्यन्ति नम्राः स्वे स्वे परेश्वरे ।

इस्त्रायेल् धर्मरूपे च प्रोक्षसिष्यन्ति दुर्गताः ।

२० यतो भयानका लोकाः स्थास्यन्ति न पुन भुवि ।

२१ उच्छिद्यन्ते च निन्दन्त आसक्ताश्च कुकर्मणि ।

वाक्यैकार्थं मनुष्यं ये जना जानन्ति दोषिणं ।

विचारे भर्त्सनाकृद्वा उन्माथं योजयन्ति ये ।

धार्मिकं दुरवस्थायां मृषोक्ता पातयन्ति ये ।

समुच्छिन्ना भविष्यन्ति सर्वथैतादृशा नराः ।

२२ इब्राहीममुक्तिदाता यः सख्य परमेश्वरः ।

याकूब्वंशं प्रतोत्येतद् वचनं प्रतिभाषते ।

न यास्यति द्वियं याकूब् नास्यं स्नानीभविष्यति ।

२३ यतस्तदोयसन्तानाः स्वकीयमध्यतो यदा ।

दर्शनं समवाप्स्यन्ति मत्करहतकर्मणां ।

तदानो प्रकरिष्यन्ति पवित्रं मम नाम ते ।

पवित्रं परिमंश्यन्ते याकूबो धर्मरूपकम् ।

इस्त्रायेलीशसत्ताश्च ते प्राप्स्यन्ति प्रकम्पनं ।

२४ मनोभ्रान्तमनुष्याश्च भोक्तव्यन्ते ज्ञानजं वचः ।

श्रित्विदम्युपदेशीयां कथां कलहकारिणः ॥

१० विंशतमोऽध्यायः ।

१ उपकारार्थं मिसरस्यसनात् लोकानां भविष्यदस्यः ८ ईशरीय-
कथायाः अवज्ञानस्य फलं १८ ईशरीयानुपहस्य वर्णनं २०
अशूरीयस्य राज्ञो विनाशश्च ।

१ परेशः कथयेदेतत् अवाध्या बालका इमे ।

विना मदीयंसाहाय्यं कुर्वन्ति वृजमन्त्रणाम् ।

पापस्योपरि पापञ्च करणाय ममात्मनः ।

सहायत्वं परित्यज्य नियमं निर्णयन्ति च ।

२ अप्रष्टुता मां फिरौणश्च बलेन बलिनस्तथा ।

अयितुं मिसरम्ह्यायां मिसरं प्रति यान्ति च ।

तेषां सर्वमनुध्याणां परीतापो भविष्यति ।

३ फिरौणो भूमिपालस्यावश्यमेव पराक्रमः ।

सर्वेषामपि युष्माकं चपारूपो भविष्यति ।

मिसरम्ह्यायाश्रिता यूयं व्याकुलाः संभविष्यथ ।

४ युष्मदध्यक्षसंघेन सोद्यनि समुपागते ।

दूतानां निवहे चैव हानेषि समुपस्थिते ।

यै युष्मदुपकारो न नोपकारश्च ये हितं ।

५ संकृत्य केवलं प्रीडाञ्चापयन्त्यपमानितां ।

एतादृशेषु लोकेषु तेषां सर्वे प्रयास्यथ ।

दक्षिणदिश्यामिनां पशूनां सावित्रचक्रं ।

६ यदुःखकोशदात् देशात् सिंही सिंहश्च दुर्जयौ ।

आचार्याः समाचारानि प्रोक्षीयानश्च गूढपातः ।

उपसर्गं न ब्रह्मणि तान् तद्देशस्थं ये जनाः ।

ते तु तेषां धर्मपाथं बाहयन्ति धनं खरान् ।

बाहयन्ति च सम्पत्तिं पृष्ठभागे मयानपि ।

● उपकारो दृष्ट्वा तस्य वासरूपो यतोमिदम् ।

अतस्तमधि मे ब्रूतं सोऽस्मत्सो दक्षवानपि ॥

८ एषा कथा स्या तिष्ठेत् यावच्च भाव्यनेहसं ।

चिरकाष्ठान् यथा चैषा साक्षिरूपेण तिष्ठति ।

एतच्छ्रुते खया गत्वा तेषां नृणां समक्षतः ।

पट्टकोपरि लिख्येत मुद्रितां तच्च पुस्तके ।

९ एते लोका यतो दुष्टा मिथ्यावृत्तसमुद्भवाः ।

न च श्रोतुं समीहन्ते व्यवस्थां पारमेष्ठरीं ।

१० ते पश्यतो वदन्तीति युष्माभिर्नैव बोध्यतां ।

इत्यञ्च प्रतिभाषन्ते ते जना भाविवादिनः ।

भाविवान्मनु यत् सत्यं तन्न यथं प्रकाश्य च ।

स्निग्धं भ्रान्तिप्रदं यास्याद् ब्रूतास्मान् तादृश वचः ।

११ सत्यथात् परिवर्त्तध्वम् स्रजुवर्त्म जहीत च ।

इत्याद्येस् धर्मरूपञ्च दूरयत समक्षतः ।

१२ अतएव वदेदोश इत्याद्येस् धर्मरूपकः ।

इयमुक्तिर्भेदीयातु युष्माभिरवमानिता ।

इत्थे कुटिलतायाश्च निर्भरात्मने हते ।

१२ उच्यतेऽपि पथ्यैः पतितुं हि समुद्यतः ।

यथैकदा हठादेव न्यक्पातं परिगच्छति ।

पापेनानेन युष्माकं तथैव संभविव्यति ।

१३ यथा कश्चित् कुलाक्षस्य भग्नं भाजनानि हि ।

भङ्गं किमपि नो तेषां भग्नं संग्रहायते ।

चुलीतो वक्रिमुद्गुर्मुकुडतो जीवगानि वा ।

अथैकशकलं नैव स्वर्परस्य प्रतिष्ठति ।

युष्माकं परिभङ्गेऽपि तथैव प्रभविव्यति ।

१४ इत्याद्येऽर्थादित्याह प्रभुः स परमेश्वरः ।

ज्ञानं गत्वा परावृत्त्य धूयं रक्षामवाप्स्यथ ।

स्त्रिभूय च विमलस्य ज्ञानं धूयमवाप्स्यथ ।

१५ किन्तु धूयं न संमान्य तदाक्यं समवोचत ।

नहि तद् दयमादृशं करिष्यामः पक्षायनम् ।

एतस्मात् कारणाद् धूयं भविष्यथ पक्षायिताः ।

आरोक्ष्यामो वक्ष्यामि तुरगान् तूर्णगामिनः ।

श्रीव्रगामी जनो युष्मान् भूतः सन्ताडयिष्यति ।

१६ एकस्माद् भीतितो लोकाः सहस्रं पक्षतो भयात् ।

युष्माकं सकला एव करिष्यन्ति पक्षायनं ।

अवशिष्टं युष्माकं परिखास्यति स्वल्पकं ।

ग्रैलपटङ्गस्थितः केतु र्चयोच्चगिरिसंस्थितः ।

पटुकाख्यो यथा तच्च भविष्यति न संशयः ॥

१८ युष्मान् प्रति दयां कर्तुं प्रतीक्षिता परेश्वरः ।

युष्माननुग्रहीतुञ्च प्रोत्थास्यति परेश्वरः ।

यतएव प्रभुश्चैव न्यायकारी परेश्वरः ।

ये जनास्तं प्रतीक्षन्ते तएव धन्यमानवाः ।

१९ निवासञ्च करिष्यन्ति सियोनि पर्वते जनाः ।

यिरुशालमि नो यूयं पुनः क्रन्दं करिष्यथ ।

आर्त्तस्वरं स युष्माकं दयां श्रुत्वा करिष्यति ।

तस्य श्रवणमात्रेण प्रदास्यति स उत्तरं ।

२० दुःखकाले प्रभुः खाद्यं युष्मभ्यं परिदास्यति ।

किलालं शोककाले च युष्मभ्यं परिदास्यति ।

नहि गुप्ता भविष्यन्ति युष्माकं शिञ्जका जनाः ।

किन्तु नेत्राणि युष्माकं द्रक्ष्यन्ति शिञ्जकान् नरान् ।

२१ मार्गोऽयं चलतानेन न यात वामदक्षिणौ ।

उपदेशमिमं पश्चात् श्रोष्यन्ति श्रोत्रनाभि वः ।

२२ स्वस्वस्थीयमूर्त्तिं यां स्वर्णसिक्ता च मूर्त्तिंका ।

यूयं संज्ञास्यतामेधं वस्त्रञ्चाभरणं तयोः ।

अमेधवस्त्रवत् त्यक्त्वा दूरो भवेति वक्ष्यथ ।

२३ वपुं वीजानि युष्माकं दृष्टिं परिविधाय सः ।

- भूमौ प्रभृतभक्ष्याणां उत्पत्तिं प्रकरिष्यति ।
 चरिष्यन्ति च युष्माकं पञ्चवः पृथुप्रान्तरे ।
 २३ ये कर्षका बलीवर्दा गर्हभा अपि ते सदा ।
 प्रखादिष्यन्ति ब्रह्मस्य सूर्याद्यैः सुपरिष्कृतं ।
 २५ महाबध्दिने यस्मिन् पतन्ति बलिनो जनाः ।
 तदोच्चमर्व्वशैलेषु सर्व्वोपशैल एव च ।
 स्रोतश्च स्यदसंगामि वृहत्स्रोतो भविष्यति ।
 २६ यदा भग्नानि लोकानां बन्धिष्यति परेश्वरः ।
 करिष्यति यदा स्वस्य स्वप्रहारकृतं घृतं ।
 तदा चन्द्रमसो दीप्ति मध्याह्नदिव भास्करः ।
 मध्याह्नकाल सूर्य्यस्य दीप्तिः सप्तगुणाधिका ।
 अर्थतः सप्तघञ्जाणां दीप्तिरित्या भविष्यति ॥
 २७ पञ्च स्वयं परेशेनागम्यते विप्रकृततः ।
 तस्य प्रज्वलितः क्रोध क्षत्त्रिखा च समुज्ज्वला ।
 तदेष्टौ क्रोधसम्पूर्णौ तस्मिन्ना नात्रकाग्रिवत् ।
 २८ तदात्मा कण्ठपर्य्यन्तम् उचलत्स्त्रावितोयवत् ।
 अन्यदेशसमुद्भूता विश्वन्दे ये च मानुषाः ।
 स तान् विनाशरूपेण सूर्येण स्फोटयिष्यति ।
 लोकानां वदने भ्रान्तिः कविका संभविष्यति ।
 २९ युष्माकं भविता गीतं क्षणघोषधरा चिवत् ।

एवं यथा मनुष्यैस्तु परमेश्वरपश्यते ।

इत्याद्येतोऽद्विसंयाने यथा वंशी प्रवाद्यते ।

युष्माकं मानसे तदत् आनन्दः संभविव्यति ।

३० परेश्वरस्यकोपेन विनाशिन्यग्निर्कोलया ।

महावृक्षा शिलावृक्षा बलिन्या वात्यथ तया ।

तेजस्विनं रवं स्वीयं समन्तात् आवधिव्यति ।

स्वकीयस्य करक्षेपं परेशो दर्शयिव्यति ।

३१ उद्यता वष्टिभि र्हेतुं शूरोयास्तु ये पुरा ।

घानिध्यन्ते परेशस्य नादैराशूराभ्यामुषाः ।

स दण्डेन स्वकीयेन तासोक्तानाहनिष्यति ।

३२ यं तेभ्यः प्राप्तिदण्डस्य परमेशः प्रदास्यति ।

स यच्च गमनं कुर्यात् सहितस्तेन तच्च च ।

मुरजो वल्लकी चैव गमनं प्रकरिष्यतः ।

तै र्जनैः सहितस्तेन महायुद्धं करिष्यते ।

३३ आसी निरूपिता यस्माद् बद्धकाष्ठमयी चिता ।

राज्ञा सा निर्वृता तेन कृता गभीरविस्तृता ।

परमेशस्य फुत्कारो य स गन्धकसम्भवं ।

क्षोतो यथा तथा तस्या ज्वलनं प्रकरिष्यति ।

२१ एकविंशोऽध्यायः ।

१ मिसरि प्रत्याशाकरणात् लोकान् प्रति भर्त्सनं ६ ईश्वरं परावर्त्तितुं विमयकथनम् चन्द्रोपायां विनामयनञ्च ।

१ मनुजा उपकारार्थं मिसर्देष्टुं प्रयान्ति ये ।

तथैव रक्षणार्थञ्च विमसन्ति तुरङ्गमे ।

स्यन्दनानां प्रभृतत्वात् स्यन्दने विमसन्ति च ।

अतीवबलद्युक्त्वात् विमसन्ति च सादिषु ।

इत्याद्येल् धर्मरूपे तु कृष्टिं प्रपातयन्ति न ।

मन्त्रणां नहि ते लोकाः पृच्छन्ति परमेश्वरं ।

अतस्तेषां मनुष्याणां सन्तापः संभविष्यति ।

२ लोपज्ञानेन तेषां स दुर्दशां घटयिष्यते ।

स्वकीयं वचनं नैव निष्फलं प्रविधाय सः ।

वंशस्य दुष्टलोकानां तथा दुष्कर्म्मिणां नृणां ।

सहायानां विद्वद्भ्यः समुत्थास्यति निश्चितं ।

३ यतो मनुष्या मिश्रोया ईश्वरा न भवन्ति ते ।

मांसमात्रा इयास्तेषां आत्मानः संभवन्ति न ।

यदा परेश्वरो ह्यसौ सुविस्तीर्णो करिष्यति ।

स्खलिष्यन्ति तदा तेषां मनुष्या उपकारिणः ।

उपकृताः पतिष्यन्ति हनिष्यन्ते त एकदा ।

४ इत्येतद् वचनं मध्यं कथितं परमेश्विता ।

- प्रगर्जति पशुं धृत्वा मृगेन्द्रस्वरूपो यथा ।
 युगपत् मेघपालेषु तद्विरुद्धं हवत्स्वपि ।
 तेषां ब्रह्मात् यथा नैव स भियं परिगच्छति ।
 तेषां कोलाहलाद्यापि स नैव परिगच्छते ।
 सैन्याध्यक्षः परेशोपि सिंघान् शैलस्य कारणात् ।
 अवरोक्ष्यति युद्धाय स्वकीयगिरिकारणात् ।
- ५ विस्तार्यं पक्षिणी पक्षं यथावति स्मभावकान् ।
 सैन्याध्यक्षः परेशोपि रक्षिता यिरुगालमं ।
 तदीयरक्षणं कुर्वन् तस्योद्धारं करिष्यति ।
 विधायकरुणां तस्मिन् तस्य मुक्तिं करिष्यति ॥
- ६ इस्त्रायेलीयसन्ताना युष्माभि र्यतस्कावतः ।
 अतोवविमुखीभूतैः प्रति तं परिवृत्यतां ।
- ७ निजहस्यैः कृतां मूर्त्तिं स्वर्णरूपमयीं तदा ।
 घृणिता पापवस्त्रानि क्षेप्यन्ति सकला जनाः ।
- ८ अशूरोयमहीपालो नरखड्गान्यखड्गतः ।
 पश्यति च खड्गास्यात् उद्यंसति पलायितुं ।
 व्याकुलाश्च भविष्यन्ति तन्मनोनीतमानुषाः ।
- ९ स्वार्द्रिं प्रति स भीत्या च करिष्यति पलायनं ।
 तदीयाध्यक्षलोकाश्च भेष्यन्ति तत्पलायनात् ।

आसौ सियोनि यस्याग्निं शुक्लो च चिरं शास्मि ।
तेनैव परमेश्वरेण वचयत दुर्दोष्यते ॥

१२ द्वाविंशोऽध्यायः ।

१ खोटीयराजस्य मन्त्रस्य वचनं ८ देवस्यापि वचनं पुनरुच्यते ।

१ पश्य धर्मेषु राजैको राजत्वं प्रकुरिष्यति ।

अध्यायाणां गणो न्यायात् शासनं मुकुरिष्यति ।

२ स्रज्जाकाले यथाच्छादे स्रज्जावृष्टौ यथाश्रयः ।

शुष्कस्थाने जलस्रोतो यथा मरोचिकाभुवि ।

महापर्वतसंच्छाया भविता स पुमांस्तथा ।

३ तेन दर्शकनेत्राणि न यास्यन्त्यप्रसन्नतां ।

मनोयुक्ता भविष्यन्ति श्रोतृणां श्रुतयस्तदा ।

४ अविवेचकलोकानां मनो ज्ञानमवाप्स्यति ।

स्वस्वदाक्षस्य जिज्ञा च स्पष्टं वाक्यं वदिस्यति ।

५ किन्तु मूर्खो न संमान्यो भविष्यति प्रधानवत् ।

कृपणो दातृमात्रा च न विख्यातो भविष्यति ।

६ यतो वारयितुं मूर्खं आहारं मुजिघत्सतः ।

मिपासतः किलासश्च मूर्खताया वचो वदेत् ।

कापव्यं तन्मनः कृत्वा विरुद्धं परमेश्वरतुः ।

पाषण्डताश्च कृत्वा स ह्यधर्मं परिकल्पते ।

७ कृपणस्य क्रिया दुष्टा स न च मानसान् जनान् ।

- मृषाजालेन संबद्धं दरिद्राणां नृणां कथा ।
 विचारादन्यथा कर्तुं हिंसां मनसि कल्पते ।
 ८ किन्तु दाता जनो यः स दातृत्वं परिकल्पते ।
 स्वयं स्वैर्यश्च संयाति स्वीयदातृत्वकल्पनात् ॥
 ९ निरुदिग्गस्तियो यूयं वचो मे शृणुतोत्थिताः ।
 कन्यागणा विपत्शून्या मदाक्ये दत्त मानसं ।
 १० हे योषितो विपत्शून्या यावदब्दाननेकशः ।
 संस्थास्यथ समुदिग्गा यूयं सर्व्वा न संशयः ।
 यतो द्राक्षाफलस्यैवाभावः परिभविष्यति ।
 फलानां शातनस्यापि समयो न भविष्यति ।
 ११ हे योषितो निरुदिग्गा यूयं भवत कम्पिताः ।
 हे योषितो विपत्शून्याः समुदिजत सर्व्वथा ।
 यूयं वस्त्राणि निर्मुच्य नग्ना भवत सर्व्वतः ।
 तथैव कटिदेशेषु श्राणवस्त्राणि धत्त च ।
 १२ चेज्जाणाम् उत्तमानाश्च स्नानानाश्च कृते तथा ।
 फलवद्गोस्तनीनाश्च कृते कुरुत रोदनं ।
 १३ भूमौ मदीयलोकानां सर्व्वानन्दकृतां गृहे ।
 वर्त्यते प्रोक्षसत्पुण्यां कण्टकं कोलिकण्टकं ।
 १४ भविष्यन्ति परित्यक्ताः प्रासादाः सकला अपि ।
 नगरं मानुषैः पूर्णं नरशून्यं भविष्यति ।

ओफेलो रक्षिणो दुर्गे पशुशास्त्रा भविष्यति ।

वन्यानां गर्दभानाञ्चानन्दस्थानं भविष्यति ।

भविता पशुवर्गस्य चरणस्थानमेव च ।

१५ तथा सत्यवद्धात्मास्त्रास्त्रावेष्टं करिष्यति ।

प्रान्तरं फलसंयुक्तः केदारः सभविष्यति ।

१६ विख्यातं फलवत्त्वेन भविष्यति च काननं ।

अरण्ये वक्ष्यति न्यायो धर्मः सफलचेत्रके ।

१७ शान्ति धर्मस्य कार्यञ्च भावि धर्मफलं तथा ।

सर्वकाले निरापन्न विश्रामस्य भविष्यति ।

१८ शिलावर्षणतो ऽरण्ये न्यक् पातं प्रतिगच्छति ।

१९ नगरे समभूमौ च निर्व्विरोधे जना मम ।

निरापदि निवासे च वक्ष्यन्ति निर्भयालये ।

२० सतोयभुवि वीजानि प्रवृत्तं कर्षणाय च ।

वृषाणां गर्दभानाञ्च प्रेषणं ये प्रकुर्व्वथ ।

सर्वे सुकृतिनो यूयं तस्य संभविष्यथ ॥

११ अथस्त्रिंशोऽध्यायः ।

अथस्त्रिंशोऽध्यायः ११ सावुलाकान् प्रति कलापय ।

१ उपद्रुतो न भूत्वापि करोषि त्वमुपद्रवम् ।

खोढितो नहि भूत्वापि त्वं करोषि च खोढनम् ।

अतएव परीतापस्तावकीना भविष्यति ।

किन्तूपद्रवणं कृत्वा त्वमुपद्रवमाप्स्यसि ।

लोठयन् क्लान्ततां प्राप्तस्त्वमन्यैर्लोठयिष्यसे ॥

२ अनुकम्पां कुरुष्व त्वमस्मान् प्रति परेश्वर ।

त्वदीयापेक्षणं नित्यं कुर्महे सकला वर्यम् ।

प्रतिप्रभातमस्माकं भव त्वं बलरूपकः ।

तथास्माकं विपत्काले भव त्वं चाणरूपकः ॥

३ तद्भयङ्करजङ्गारात् पलायन्ते ऽखिला नराः ।

विदेशिनो विकीर्णत्वं प्राप्स्यन्ति प्रीत्यिते त्वयि ।

४ युष्माकं सर्व्ववस्त्रानि यस्मिंश्चिन्ति ततो जनाः ।

यथा यासं प्रकुर्व्वन्ति द्रव्याणां शूककीटकाः ।

इतस्ततो यथा कीटाः कुर्व्वन्ति परिधावनं ।

तस्योपरि तथा सर्व्वे करिष्यन्ति प्रधावनं ॥

५ प्रांशुस्थाने निवासी यः परमेशः स प्रोन्नमन् ।

सियोनं न्यायधर्मभ्यां परिपूर्णं करिष्यति ।

कालावस्था तदीया या सुस्थिरा सा भविष्यति ।

६ परिचाणं तथा ज्ञानं धोनिधिश्च भविष्यति ।

परेश्वराद् भयं यत् सा तस्य सम्पद् भविष्यति ॥

७ पश्य हा हा करिष्यन्ति तेषां ये बलवत्तराः ।

कन्दिष्यन्ति च ते ऽत्यन्तं ये दूता सन्धिकारकाः ।

८ तथा राजपथस्तेषां नरशून्यो भविष्यति ।

पान्थः स्थास्यति नो कोपि नियमस्तेन भक्ष्यते ।

करिष्यते पुरं तुच्छं नृगणैश्चावमंस्यते ।

९ अतः स क्रन्दिता देशो दुर्बलश्च भविष्यति ।

लिवानोन् प्रह्वियं प्राप्य स्नानमेव गमिष्यति ।

तथा शारोणरण्यस्य समानत्वं प्रयास्यति ।

तथा वाशनं च कर्मिणं च पन्नशून्यं भविष्यति ॥

१० उत्थास्याम्यधुनैवाहं परेशः कथयेदिति ।

विख्यातोहं भविष्यामि गात्रमुत्थाप्य चाधुना ।

११ गर्भं धृत्वा वुषं यूयं नालानि प्रसविष्यथ ।

ततः स्वकीयनिश्चासो युष्मान् धक्ष्यति वज्रिवत् ।

१२ क्षिन्नकण्टकचूर्णानि दहन्ते वज्रिणा यथा ।

तथैव सकला लोकाः परियास्यन्ति दग्धता ॥

१३ शृणुत कार्यवाचं मे दुर्वृत्ताः सकला जनाः ।

समीपस्था जना यूयं स्वीकुरुध्वं बलं मम ।

१४ भीताएव भविष्यन्ति सियोनि स्थितपापिनः ।

काल्पनिका जना ये ते वदिष्यन्ति सशङ्किताः ।

अस्मन्मध्ये विनाश्याग्निं को वा सोढुं प्रशक्त्यति ।

अस्मन्मध्ये सदा दाहं को वा सोढुं क्षमो भवेत् ॥

१५ पूर्णं धर्मं चरेद्यस्तु सत्यञ्च वचनं वदेत् ।

उपद्रवेण संप्राप्तं यस्य क्षाममृतीयते ।

उत्कोचतो निजौ हस्तौ दूरतो यस्य निलिपेत् ।

बधस्य मन्त्रणां श्रुत्वा निजौ कर्णौ हणद्भि यः ।

दुष्कर्मतो निजे नेचे मुद्रिते च करोति यः ।

अतीवप्रोन्नते स्थाने तस्य वासो भविष्यति ।

१६ सो ऽधिष्ठास्यति पाषाणे पर्वतस्य दुराक्रमे ।

तथा तस्मै प्रदास्यन्ते भक्ष्याणि प्रतिवासरं ।

सलिलानां तदीयानाम् अभावो न भविष्यति ॥

१७ द्रक्ष्येते लोचने ते च सौन्दर्यसहितं नृपं ।

नीवृतो दूरसंस्थस्य करिष्येते च दर्शनं ।

१८ तन्मनो गतभीतीनां करिष्यति विवेचनाम् ।

केदानीं लिपिकर्त्ता स क राजकरहारकः ।

क दुर्गगणकः क्रूरा वीक्षिष्यन्ते न ते त्वया ।

अत्राद्या च गभीरा च भाषा यैः परिभाष्यते ।

अबोधं श्लेषवाक्यञ्च मानुषैर्यैः प्रकथ्यते ।

तानेव मनुजान् द्रष्टुं नहि त्वं लप्स्यसे पुनः ।

१९ किन्त्वस्माकं क्षणै र्युक्तं त्वं द्रक्ष्यसि सियोनपुर ।

यस्य नोत्पाद्यते सम्मो रज्जुस्य नैव क्षिद्यते ।

सन्धानिवसतिं तच्चाचलद्दूष्यस्वरूपकम् ।

परिवीक्षिष्यसे त्वन् नगरं विद्वद्वाचसपम् ।

तंचास्मदीयपक्षे तु समाहास्यपरेश्वरः ।

सन्धेपण्डितैश्चौभ्यामसंगम्या नदीव च ।

भविता स्रोतसा युक्तो जलाश्रय इवापि सः ।

२१ यतः परेश्वरो ऽस्माकं विचारकारको भवेत् ।

२२ विधायको व्यवस्थाया अस्माकं परमेश्वरः ।

तथा परेश्वरोऽस्माकं नृपति भवति स्वयं ।

आस्माकीनं परिचायं स एव प्रकरिष्यति ॥

२३ त्रिचिह्नं तव रज्ज्वादि लोकैश्च तव कूपकः ।

दृढं कर्तुं न शक्येत वाताशुतोसनाय च ।

तदानीं बज्रलोचनानां विभागश्च करिष्यते ।

लोठितानि च वस्तूनि धर्तुं ब्रह्मन्ति पशूवः ।

२४ पण्डितोऽस्मोति वाक्यं न पौरः कोपि वदिष्यति ।

तन्निवासिमनुष्याणां पापक्षमा भविष्यति ॥

२४ चतुर्लिंगोऽध्यायः ।

वैरिणां भावो ह्यस्यः ।

१ अन्यदेभिजना यूयं शृणुत निकटागताः ।

हे जातयः स्वचित्तानि निधद्ध्वं वचने मम ।

पृथिवी पृथिवीवासाः सर्वे शृणुन्तु मद्वचः ।

जगत् तदुद्भवा लोकाः सर्वे शृणुन्तु मद्वचः ।

२ यतो ऽन्यदेभिर्लोकानां सर्वेषां प्रातिकूलगतः ।

अमर्षः परमेशस्य प्रज्वलितो भविष्यति ।

विरुद्धमपि सैन्यानां चण्डकोपो ज्वलिष्यति ।

निःशेषतः स ताल्लोकान् विनाशं प्रापयिष्यति ।

तेषामेव मनुष्याणां करिष्यति बधेऽर्पणं ।

२ निक्षेप्यन्ते वहिस्ते च ये तेषां निहता जनाः ।

तत्शवेभ्यो विनिर्गामी पूतिगन्धो भविष्यति ।

तेषां रक्तैर्गिरैः संघो द्रवत्वं परिचास्यति ।

३ आकाशभानि सर्वाणि परियास्यन्ति नाशतां ।

पत्रं यथा तथा व्योम सङ्कोचितं करिष्यते ।

गोस्तनीशुष्कपत्राणि फलान्यौदुम्बराणि च ।

परिशुष्कानि संपातं प्रतिगच्छन्ति यादृशं ।

सर्वर्चाणि तदीयानि निपतिष्यन्ति तादृशं ।

५ यतः स्वर्गे मदीयोस्ति चन्द्रहासः प्रशाणितः ।

पश्य नाशस्य दण्डो मे समर्पितनृणामपि ।

विशेषादिदोमीयानाम् मस्तके स पतिष्यति ।

अस्तद्वपः परेशासि भेदसा तोषमेष्यति ।

उर्णायुशावकानाञ्च क्वागानामपि शोणितैः ।

मेषयल्लदपाभिश्च तस्य दृष्टिर्भविष्यति ।

६ वस्त्रायां भविता यज्ञो यत एव परेशितुः ।

इदोम् देवे भविष्यन्ति बधा वज्रसंख्यकाः ।

- ० तैरेव सहितो घातः खड्गिणां संभविष्यति ।
 वृषभाश्च वृषैः सार्द्धं संभविष्यन्ति घातिताः ।
 देशस्तेषां मनुष्याणां रक्तैर्मृतो भविष्यति ।
 धूलयो मेदसा तेषां यास्यन्ति परितप्ततां ।
 ८ यतः कर्षफलं दातुं दिनमेतत् परेश्रितुः ।
 योग्यं दातुमिदं वर्धं सिशोः पञ्चवादिनः ।
 ९ तदीयनिर्झराः सर्वे संभविष्यन्ति तैलवत् ।
 धूलिर्गन्धकरूपा च तदीया संभविष्यति ।
 भविता तस्य भूमिश्च सर्वा ज्वलिततैलवत् ।
 १० निर्व्याणत्वं दिवाराचौ न कदापि प्रयास्यति ।
 सर्वकाशं तदीयश्च धूमज्जुं गमिष्यति ।
 शून्यः स्यास्यति देशः स पुहवानुकमे भुवं ।
 तस्य मध्येन नो कोपि कदापि च गमिष्यति ।
 ११ ब्रह्मको जलहंसश्च तमेवाधिकरिष्यतः ।
 पक्षको दण्डकाकश्च तत्र वामं करिष्यतः ।
 तस्योपरि परेश्रस्तु विनाशरूपरज्जुका ।
 शून्यतारूपपाषाणमपि संगतविष्यति ।
 १२ अथ्यक्षतां विधातुं यान् तत्त्यान आह्वयिष्यति ।
 यताङ्ग्राः कुलीनाश्च संस्थास्यन्ति पुनर्नहि ।
 सर्वथाध्यक्षलोकानाम् अभावः संभविष्यति ।

१२ तदीयाद्वास्तिकायाश्च कष्टकं प्रभविव्यति ।

एधिव्यन्ते च तद्गुर्गे वृश्चिकपत्रकोलिकाः ।

स देशो भुजगानाञ्च वासस्थानं भविव्यति ।

उद्राख्यविहगानाञ्च सभास्थानं भविव्यति ।

१३ पञ्चवः परिवस्यन्ति तत्र वन्याश्च प्रान्तराः ।

लोमशाः पञ्चवो बन्धून् नेथ्यन्त्याह्वय तत्र च ।

विश्रामं तत्र प्राप्स्यन्ति वसन्तो भूतपेचकाः ।

१५ अण्डानि च प्रसेव्यन्ते वासं कृत्वातिपेचकाः ।

ह्यायायां तानि प्रस्फोथ्य संगृहीयन्ति श्रावकान् ।

मेलिव्यन्ति च गृध्रिण्यस्तत्र स्त्रैः स्वामिभिः सह ।

१६ विचारयत संपाद्य पुस्तकं परमेशितुः ।

एकस्यापि न चैतेषाम् अभावः संभविव्यति ।

एकैका पक्षिणी स्वं स्वं परिप्राप्यति पक्षिणं ।

यतएतत् परेशस्य मुखेन समुदीरितं ।

आत्मा तदीय एतस्य संगृह्य करिष्यति ।

१७ तेनैव गुटिकापातः कृते तेषां करिष्यते ।

रज्ज्वा तदीयहस्ताभ्यां तदंशः परिमास्यते ।

तान् सर्व्वदाधिकाराय परिप्राप्यन्ति ते जनाः ।

पुरुषानुकुलं धावत् ते निवस्यन्ति तत्र च ॥

२५ पञ्चविंशोऽध्यायः ।

१ लोकोत्तराजमलोत्तमं सुखम् ।

१ आनन्दमभिलष्यते शुद्धस्वानन्दं प्राप्तवन् ।

स तेजस्कं वनं फलं भविता गोलपुष्पवत् ।

२ तत्पुष्पं भूषितं ह्लादात् प्रहर्षिष्यति गानतः ।

तस्मै लिवाननं स्नेहः प्रतिदत्तं भविष्यति ।

कर्णिलस्यापि शारोणः सौन्दर्यं सम्प्रदास्यते ।

३ ते जनाः परमेष्ठस्य वीक्ष्यन्ते परं महः ।

अर्थादस्माकमीशस्य भूतिं प्राप्स्यन्ति वीक्षितुं ।

हस्तो यो दुर्बलस्तस्य कुरुध्वं बलसंयुतम् ।

जानुनो कम्पमाने ये कुरुध्वं सुस्थिरे च ते ।

भीतान्तःकरणान् लोकान् प्रभावध्वमिदं वचः ।

भवेत बलसंयुक्ता यूयं मैव विभीत च ।

४ युष्माकमीश्वरो यस्तु कुरुध्वं तस्य दर्शनं ।

फलमर्थात् कर्मफलम् ईश्वरादागमिष्यति ।

स आगत्य च युष्माकं रक्षणं प्रकरिष्यति ।

५ तदानीमन्धलोकानां चक्षुर्गैर्मन्त्रमेष्यति ।

बधिराणां मनुष्याणां कर्णा यास्यन्ति मोचनं ।

६ मृगवत् खण्डलोकास्तु संप्रदास्यन्ति सम्पन्नं ।

तथा मूकमनुष्याणां जिह्वा गानं करिष्यति ।

वने जलं तथारण्ये महास्त्रोतो भविष्यतः ।

● तथा मरीचिकास्थाने पुष्करिणी भविष्यति ।

महामूढौ च तोयानां प्रस्रवणं भविष्यति ।

सर्पाणां शयनस्थाने दृणादि र्वृद्धिर्मेध्यति ।

८ पवित्रमामविख्यातं तत्र भावि नृपायनं ।

नहि तेनाशुचिः कोपि यातायातं करिष्यति ।

किन्त्वीश्वरो नृणां तेषां सङ्गवर्त्ता भविष्यति ।

तेनाज्ञानयुताः पान्था नहि यास्यन्ति भ्रान्ततां ।

९ तथा तस्मिन् स्थले कोपि नैव स्यास्यति केशरी ।

न हिंसा स्तत्र यास्यन्ति नैकोपि तत्र लस्यते ।

किन्तु मुक्ता मनुष्या ये ते प्रयास्यन्ति तत्स्थलं ।

१० परमेश्वर्य ये मुक्ताः परावृत्य च ते जनाः ।

सियोनमुत्तरिष्यन्ति प्रकुर्वन्तो जयध्वनिं ।

आनन्दो मुकुटक्षेपां नित्यं स्यास्यति मस्तके ।

आनन्दयुं तथाह्लादं परिप्रास्यन्ति ते जनाः ।

श्लोका आर्त्तस्तरा दूरात् करिष्यन्ति पलायनं ॥

११ चतुर्विंशोऽध्यायः ।

१ चक्रवर्त्तकं प्रति सन्देशेन आक्रमणं ११ रत्नाक्षरे विन्दा-
कचनं चिह्निकं प्रति तत्प्रकाशनम् ।

१ नृपे चिह्निके राजत्वं कुर्वति तच्चतुर्दशवत्सरे, अष्ट-

रीयः समुद्देशोवनामा राजा विहङ्गदायाः प्राचीरवेष्टि-
२ तानां सर्व्वनगराणां विहङ्गम् आगत्य तानि वशे चकार ।

ततोऽप्रहरीयो राजा बल्लभिः सैन्यसामन्तैः सार्द्धं रब्-
शाकिं लाखोन्नगरात् विहङ्गालम् नगरस्थितं
हिष्कियं भूपम् उपप्रेषयामास ; स उपरिस्थितायाः
पुष्करिण्याः प्रणाल्यां रजकभूमिगमनपथे ऽवस्थि-
१ तवान् । ततो हिष्कियस्य पुत्र इलियाकोम्नामा

राजगृहाध्यक्षः शिखलेखक आसाफः पुत्रो घोषाह-
नामा इतिहासरचकश्च तं साक्षात् कर्त्तुं वहिर्जग्मुः ।

४ ततो रब्शाकिस्तान् जगाद, धृत्यं हिष्कियम् इमां
कथां भाषध्वम्, अप्रहरीयाणां भूपति मेहाराजः कथ-

५ यति, त्वं यं विश्वासं करोषि स कीदृशो विश्वासः ?
अहं वदामि, संयामयितुं तव या मन्त्रणा बलश्लासे तत्
शब्दमात्रं ; तस्मात् त्वं कुत्र प्रत्याशां कृत्वा मदोयात्रां न

६ गृह्णासि ? पश्य त्वं तस्यां भग्नमलयस्यां अर्यात् मिसरि
विश्वसिषि ; किन्तु यः कश्चित् तस्मिन् प्रत्याशां करोति
तस्य हस्तौ तेन विद्धोभूय क्षतवन्तौ भवतः ; स्वोयसर्व्व-

७ श्रवणागतान् प्रति मिश्रोयः फिरौन् राजा तादृशः ।
अदि वदसि वयं प्रभौ परमेश्वरे प्रत्याशां कुर्व्वहे
तर्हि यस्य प्राण्डुखानं वेदिष्य हिष्कियः खानामरी

कृत्य चिह्नदोषान् चिरशालमि स्थितान् मनुष्यांश्च
 भाषितवान् यूयं केवलं एतस्या वेद्याः सम्मुखे भजध्वं
 ८ स किं एष नहि? इदानीं मम प्रभुणा अशूरीय-
 राजेन सह पणं कुरुध्वं; त्वं यदि तेषामारोहि-
 लोकान् प्राप्नुयास्सर्वं दे सहस्रे हयानहं दास्यामि ।
 ९ तस्मिन्नसति मम प्रभोरतिनोचानां मृत्यानां मध्ये
 एकेन सेनापतिनापि सार्द्धं कथं संग्रामयिष्यथ? किन्तु
 १० यूयं रथानां हयानाञ्च हते मिसरि विश्वसिथ । किमहं
 परमेश्वरोयाज्ञां विना देशमिमम् उच्छेत्तुम् इदानी-
 मागमं? त्वं तं देशं गत्वा विनाशय परमेश्वर दत्त
 मामाज्ञापयत् ।

११ तत इक्ष्वाकीम् शिशो घोषाहस्य रव्वाकये
 कथयामासु विनयामहे वयम्, अरामीयभावयानिज-
 दासान् वदतु, यतो वयं तां बोद्धुं शक्नुमः; प्राचीरोपरि
 स्थितानां लोकानां कर्षणोचरे ऽस्मान् प्रति चिह्नदि-
 १२ भाषयान् कथयतु । रव्वाकिः प्रत्युवाच, मम प्रभुः किं
 केवलं तव राजानं त्वाञ्च वाक्यमिदं वक्तुं मां प्रेषितवान्?
 ये युष्माभिः सार्द्धं स्वां स्वां विष्टां भोक्ष्यन्ते स्वं स्वं मूच्य
 पाक्यन्ति प्राचीरोपरिस्थितान् युष्माकं तान् लोकान्-
 १३ नपि किं वक्तुं नहि? तदन्तरं रव्वाकिरितिष्ठन् उच्यते

- विहङ्गदिभाषया वदितुम् श्रारध्ववान्, यूयं महाराजस्य
 १४ अर्थोद् अश्वुरीयस्य नृपतेः कथां शृणुत । महाराजः
 कथितवान्, हिष्कियो युष्मान् यन्म प्रवक्ष्येत्; यतो
 १५ युष्मान् रक्षितुं तस्य शक्तिर्नास्ति । तथा परमेश्वरो
 ऽस्मान् अवश्यम् उद्हरिष्यति नगरमिदं कदापि नाशु-
 रीयस्य राज्ञो हस्ते ऽर्पयिष्यतीति कथयित्वा हिष्-
 १६ कियो युष्मान् परमेश्वरे न विश्वासयेत् । हिष्कि-
 यस्य कथां मा शृणुत, यतोऽश्वुरीयो राजा कथित-
 वान्, यूयम् मया सह सन्धिं कृत्वा मदन्निकमायात
 यावद् अहम् आगत्य युष्माकं निजदेश इव शस्यं
 १७ द्राक्षारमो भक्ष्यं द्राक्षाक्षेत्रम् एतैर्युक्कं कमपि देशं
 युष्मान् न गमयामि तावत् एकैको जनः स्वानि स्वानि
 द्राक्षाफलान्युडुम्बरफलानि च भक्षय स्वस्वपुष्क-
 १८ रिण्याः जलञ्च पिव । परमेश्वरोऽस्मान् उद्हरिष्यति
 इति कथां कथयित्वा हिष्कियो युष्मान् न भ्रमयेत् ।
 अन्यदेशीयदेवा अश्वुरीयस्य नृपते हस्तात् किं स्वं स्वं देशं
 १९ अरचन् । हमातोऽर्पदेश देवाः कुत्र ? सिफर्ष्ययिमो देवाः
 कुत्र ? देवाः किं मदीयहस्तान्त्रोमिरोषम् अरचन् ?
 २० यथेतेषां देशानां देवानां मध्ये कोपि मम हस्तात् देशं
 रक्षितुं नाश्रयोत् तर्हि परमेश्वरो मम हस्तात् किं विद-

२१ शालमं मोचयिष्यति? किन्तु लोका निरुत्तराः सन्तो
 ऽतिष्ठन् एकस्या अपि वाचः प्रत्युत्तरं मोक्तवन्तः यतस्त-
 २२ मुत्तरं मा ब्रूतेति राज्ञा प्रागाज्ञापितं । अनन्तरं हि-
 स्त्रियस्य पुत्र इलियाकीम् राजगृहाधिपतिः शिन्न-
 लेखक आसाफः पुत्रो योयाह इतिहासरचयिता
 च स्वं स्वं वस्त्रं हित्वा हिष्कियस्य समीपम् आगत्य
 रत्नशाकेः कथां तं ज्ञापयामासुः ॥

१० सप्तविंशोऽध्यायः ।

१ यिग्नयियं प्रति हिष्कियस्य लोकप्रेषणं = हिष्कियं प्रति
 यिग्नयियस्य प्रत्युत्तरं १४ मन्दिरे हिष्कियस्य प्रार्थनं २१ सन-
 चेरीवम् अर्धं यिग्नयियस्य भविष्यद्वाक्यं २५ सनचेरीवस्य स्य
 येनानास विनाशनस्य ।

१ राजा हिष्किय इति श्रुत्वा निजवस्त्रं हित्वा शाल-
 २ वसनं परिधाय च परमेश्वरस्य मन्दिरं जगाम । अपरं
 परिहितवस्त्रावसनान् राजगृहाधिपम् इलियाकीमं
 शिन्नलेखकं प्राचीनयाजकांश्च आमोक्तः पुत्रस्य भवि-
 ३ ष्यदङ्गु यिग्नयियस्य समीपं प्रेषयामास । ततस्तं तं
 जगदुः हिष्कियोऽकथयत्, अद्यतनं दिनं क्लेशभर्त-
 नापमानानां दिनं, यतो बालकप्रसवस्य समय उप-
 ४ स्थितः किन्तु प्रसवितुं शक्तिर्नास्ति । रत्नशाकेः प्रभुः
 यशूरीवो राजा समरमोक्षरं निन्दितुं यां कथां

- कथयितुं रत्नाकिं प्रेषितवान् तव प्रभुः परमेश्वरस्तत्
 श्रुतवान् तथा तव प्रभुः परमेश्वो यत् श्रुतवान् तत्
 शासिष्यति; अतएव त्वं विनोय अवशिष्टलोकानां कृते
 १ प्रार्थयस्व । इत्थं हिष्कियस्य नृपस्य दासगणे यिश्न-
 यियस्य समीपमुपस्थिते सति यिश्नयियस्तान् अवदत्,
 ६ युष्माकं स्वामिनं वदत, परमेश्वरोऽकथयत्, त्वं यदभौषोः
 येन च वचसा राज्ञोऽप्रहरीयस्य दासा माम् अनिन्दन्
 ७ तस्मात् मा भौषोः । पश्य मया तन्मध्य एक आत्मा प्रवे-
 शयिष्यते, स काञ्चित् वार्त्तां श्रुवा परावृत्य स्वं देशं
 यास्यति ततोऽहं स्वदेशे तं खड्गेन नाशयिष्यामि ॥
 ८ ततः परम् अप्रहरीयो राजा स्वास्त्रोष्णगराद्
 गतवान् इति वार्त्तां निश्चय्य रत्नाकिः परावृत्य
 सैन्येन लिप्तानगरावरोधनकाले तेन सार्द्धं मिलित-
 ९ वान् । तदानीं क्रुशदेशीयो राजा तिर्हकस्त्वया सह
 संयुज्जयितुम् आगच्छति वार्त्तामेतां श्रुतवान्, ततः सः
 १० पुनर्हिष्कियस्य समीपं दूतान् प्रहित्य कथितवान्, यिद्ध
 दोषं हिष्कियं नृपं वदत, यिद्धशालम् अप्रहरीयरा-
 जस्य वज्रे न भविष्यति, इमां कथां कथयित्वा तव
 ११ विश्वासभूमिरोत्तर स्तव भ्रान्तिं न जनयेत् । पश्य
 सर्वान् देशान् अप्रहरीया राजानः सर्वथा यादृग्

उदक्किन्दन् तत् त्वं श्रुतवान् ; तर्हि त्वं कथम् उद्धरि-
 १२ श्यसे मम पूर्वपुरुषैर्विनाशितानां गोघ्नं हारम्भरेत्-
 सफुद्देशीयानां तिलसरनिवासिन एदनस्य च सन्ता-
 १३ नानां देवगणः किं तान् उद्धरत् ? इमातो राजा
 कुच ? अपादो राजा च कुच ? तथा सिफूर्वयिमो
 नगरस्य हेनार्ब्यो राजा च क ?

१४ ततो हिष्किथो दूतानां हस्तात् तत्पत्रं नीत्वा
 पपाठ ; पश्चात् परमेश्वरस्य मन्दिरं गत्वा परमेश्व-
 १५ रस्य समुखे तत् विस्तारयामास । तदा हिष्किथः
 १६ परमेश्वराय कथामेतां न्यवेदयत्, हे किङ्कवानां मध्य-
 निवासिन् इत्यायेतः प्रभो सैन्याध्यक्ष परमेश्वर केव-
 लस्त्वमेव पृथिव्याः सर्वराज्यानामेश्वरः, स्वर्गः पृथिवी
 १७ च त्वया ससृजाते । हे परमेश्वर, कर्णौ निधाय शृणु, हे
 परमेश्वर स्वचक्षुषी उन्मील्य पश्य । सन्हेरीवोऽमरेश्व-
 १८ रमपमन्तुं या याः कथाः प्रहिता स्ताः शृणु । हे
 परमेश्वर, अशूरीया राजानः सर्वदेशीयान् तेषां
 १९ देशांश्च व्यनाशयत् तेषां देवान् अग्नौ न्यत्तिपन् यतस्ते
 नेश्वराः किन्तु मानुषाणां हस्तकृतानि काष्ठानि प्रक्षर-
 २० मषानि च वस्तूनि, तस्मात् ते तान् नाशितवन्तः । हे
 अस्माकं प्रभो परमेश्वर वर्चमिति निवेदयामहे, साम्प्रतं

त्वं तस्य हस्ताद् अस्मान् उद्धर, तेन त्वमेव परमेश्वर
इति पृथिव्याः सर्वदेशीया जना ज्ञास्यन्ति ।

२१ ततः परम् आमोसः पुत्रो विश्वविद्यो हिष्कियं
प्रति कथामेतां प्रेषयामास ; इस्त्रायेलः प्रभुः परमेश्वर
इमां कथां कथयति, त्वम् अशूरीयस्य सन्हेरीवं नृप-
तिमधि मङ्गं यग्न्यवेदयस्तदधि परमेश्वरः कथामेतां
कथयति ॥

२२ सियोनीया तु या कन्या त्वां तुच्छं प्रकरोति सा ।
अपरं तावकीनं सा परिहासं करोति च ।

तव साक्षात् विरूपाक्षलम् दुहिता लाडयेत् शिरः ।

२३ त्वं कस्य निन्दनं कस्यापमानं वा विधत्तवान् ।

उच्चशब्दोर्द्ध्वदृष्टी ते कृते कस्य विरुद्धतः ।

इस्त्रायेलधर्मरूपो यः किं तदीयविरुद्धतः ।

२४ निजैर् दासैः परेशं त्वं निन्दित्वेतिवचो ज्वदः ।

शिल्लेषयस्य शृङ्गाणि प्रभूतस्यन्दनैरहं ।

अर्थात् पार्श्वं लिवानोनः समुपारूढवानहम् ।

तदीयमेरसं वृक्षमुन्नतं क्षिन्नवानहं ।

अच्छितोत्तमस्तस्य देवदाहृतह मेया ।

तंदोयोच्चतमं स्थानं चोत्तमं काननं गतः ।

२५ अहं खनित्वा तस्यैव कोलाखं परिपोतवान् ।

- प्राचीरवेष्टितानाञ्च नगराणां जलाश्रयान् ।
 सर्वान् पादतलैः स्त्रोथैः संशुष्कीकृतवानपि ।
- १६ अहो कथं त्वया नैव प्रसमाकर्षितं त्विदं ।
 दृढपुर्व्यस्त्वया या या नाश्वराशोभिताः किल ।
 मया पुरा तदीयञ्च समकारि निरूपणं ।
 स्त्रिरोक्तं मया तत् प्राक् तत् सिद्धमधुना कृतं
- १७ अतस्तेषां प्रजा भोतिं दौर्भ्यस्य चपां गताः ।
 शेचद्वयं द्रव्यं नयं गृह्येपरि द्रव्यं यथा ।
 अथकाशुष्कशस्यञ्च भविष्यन्ति तथैव ते ।
- १८ किन्तूपवेशनं यत् ते वह्निर्गमनमेव च ।
 अभ्यन्तरस्यागमनं मदिरुद्धञ्च कोपनं ।
 एतानि सर्व्वकर्माणि संपरिज्ञातवानहं ।
- १९ मदिरुद्धं त्वदीयो यः क्रोधो ऽहङ्कारएव च ।
 कर्णयोर्गोचरोभूतौ तौ सम्यङ्ज्ञानकीनयोः ।
 अतएव प्रदास्यामि नासायां वडिशं तव ।
 खलीनं संप्रदास्यामि त्वदीयवदने निजं ।
 त्वां परावर्त्तयिष्यामि त्वदागमनवर्त्तना ।
- २० हे हिष्किय त्वदीयार्थं चिह्नमेतद्भविष्यति ।
 एकस्मिन् वत्सरे स्वस्मात् यत् शस्यमुदपद्यत ।
 द्वितीयवत्सरे तस्मात् समुत्पन्नन्तु शस्यकं ।

भुक्त्वा द्वतीयवर्षे त्वमुष्ठा शस्यं लविष्यसि ।

द्राक्षाक्षेत्रस्य कृत्वा तत्फलानि परिभोक्ष्यसे ।

११ पलायितो ऽवशिष्टस्य चिह्नदावंशमानवः ।

तत्स्वरूपस्य यन्मूलं तदधो वृद्धिमेष्यति ।

उपरिष्ठात्तदोयानि फलिष्यन्ति फलानि च ।

१२ यत् यिरूशालमः श्रेष्ठाः सियोनाख्य शिलोखयात् ।

पलायिता नरा ये ते भविष्यन्ति वह्निर्गताः ।

सैन्याध्यक्षपरेशस्य सूक्ष्मोऽगात् तच्च सेत्स्यति ।

१३ अतो ऽशूरीयराजाय परेशः कथयेदिति ।

स एतस्मिन् पुरे नैव करिष्यति प्रवेशनं ।

नात्र क्षेप्यति वाणं नो फलकं दर्शयिष्यति ।

तथा विरुद्धमेतस्य जालं न योजयिष्यति ।

१४ परेशः कथयेत् येन पथा स समुपागतः ।

तेनैव च परावृत्य पुनः परिगमिष्यति ।

एतस्मिन् नगरे तेन प्रवेशो न करिष्यते ।

१५ अहं स्वायै स्वदासस्य दायूद्राजकृते तथा ।

समुद्धारं पुरस्थास्य करिष्यामि च रक्षणं ॥

१६ अनन्तरं परमेश्वरस्य दूतो ऽशूरीयानां शिविरं

गत्स्व तेषां पञ्चाशोतिसहस्राधिकलक्षं लोकान् ध्वनाश-

यतः, ततो ऽवशिष्टा लोका प्रत्यूष उत्थाय सकललोकान्

मृतानपश्यन् । अतएवाग्रहीयो राजा सन्हेरोव् तस्मात्
 १८ विमुखोभूय निनिवीनगरं प्रत्यागत्य न्यवसत् । पश्चात् स
 निषोक्नामिकाया इष्टदेवतायामन्दिरे पूजयति त-
 दानीम् अद्रक्षेलक्षरेत्सरनामकौ तदीयपुत्रौ खड्गाभ्यां
 तं नाशयित्वा अरारट्देशं प्रति तौ पल्लभ्येतां, तत एसर-
 हन्दाङ्गनामा तस्यान्यपुत्रस्तस्य पेदे राजत्वं चकार ।

६८ अष्टविंशोऽध्यायः ।

१ मृत्योर्वाचाणां मृतायां सत्यां प्रार्थनया हिष्कियस्यायुषो-
 वर्द्धनं, तस्य चिक्रदानञ्च ९ तन्निमित्तं गीतेन हिष्कियस्य
 धन्यवदनञ्च ।

- १ तदानीं राजानि हिष्किये व्याधिना मृतकल्पे सति
 आभोसः पुत्रो यिशयियो भविष्यद्वाक्ता तमुपागत्य
 कथयामास, परमेश्वरः कथयति, त्वं स्वमिवेशनं निर्मा-
- २ हि, यतस्त्वं मरिष्यसि न जीविष्यसि । ततो हिष्कि-
 यो भित्तोः सम्मुखोभूय परमेश्वरं प्रति संप्रार्थ्य कथ-
- ३ यामास, हे परमेश्वर विनयेहं सत्यतया सरस्वन्तःकर-
 षेन च त्वत्समत्वं द्यादृशमहमाचरं, तव दृष्टौ यादृशं
 सत्कर्माकरवं, तत् त्वमधुना स्मर, ततो हिष्कियो
- ४ ऽतीव क्रन्दितुमारब्धवान् । तदा परमेश्वरस्य वाक्य-
 मिदं यिशयियमुपातिष्ठत्, त्वं गत्वा हिष्कियं वद, तव
- ५ पूर्वपुरुषस्य दायूदः प्रभुः परमेश्वर इति कथयति,

तदीयां प्रार्थनामहं श्रुतवान् तदीयं चतुर्जलस्य दृष्टवान्
 ६ पश्चाहं तवायुः पञ्चदश वत्सरान् वर्द्धयिष्यामि । अहं
 राज्ञो ऽग्रहरीयस्य हस्तात् त्वामिदं नगरञ्च रक्षिष्यामि
 ७ तव फलककल्पस्य भविष्यामि । परमेश्वरस्तुभ्यं यदिदं
 वाक्यं कथितवान् तत् साधयिष्यति, परमेश्वरात् तस्येदं
 ८ चिह्नं भविष्यति । पश्य आहसो घटिकाया उपरि
 सूर्यस्य कायाया यावन्तो ऽंशा गतास्तेषां दशांशान्
 परावर्त्तयिष्यामि । अनन्तरं सूर्यस्य कायाया याव-
 न्नोऽंशा गतास्तेषां दशांशाः परावर्त्तन्तः ।

९ रोगिणो रोगस्त्रास्थसमये यिद्वदाया राज्ञो हि-
 ष्कियस्य लिपिरियं ॥

१० एतन्मया समाभाषि परगत्या निजायुषः ।

परकासस्य यद्द्वारं तत्प्रवेशः करिष्यते ।

वत्सरा अवशिष्टा ये नहि प्राप्स्यामि तानहं ।

११ मया प्रोक्तं मनुष्याणां जीवतां वसतिस्थले ।

याः नामपरमेशो यः पुनरीक्षिष्यते न सः ।

जगन्निवासिभिः सार्द्धं वोक्षिष्यन्ते न मानुषाः ।

१२ मामकीनं यदायुस्तु तदेव स्नानमन्यकं ।

पर्यगच्छत् समुत्थाय मेषपासकदूष्यवत् ।

निजमायुः समाहितं मयैव तन्मुवाचवत् ।

स तन्नुभयः समुच्छिद्य मां दूरे परिलिप्तवान् ।

मदायुषः कृतः शेष एकाहोरात्रमध्यतः ।

१३ एकाहोरात्रमध्ये स शेषं कर्तुं ममायुषः ।

कीकसानि मदोयानि चूर्णयामास सिंहवत् ।

तेन यावत् प्रणेऽकार्षमहं मृत्योः प्रतीक्षणं ।

१४ ताखचोषकवत् चीचीत् निखनं कृतवानहं ।

सारसवदकार्षं चीत् शब्दश्चापि कपोतवत् ।

चक्षुर्मे चीणतां यातम् ऊर्द्धदृष्टिं प्रकुर्व्वतः ।

दुर्दशां महतीञ्चाहं प्राप्तवान् परमेश्वर ।

१५ उपकारं कुरु त्वं मे वक्ष्यामि किमहं पुनः ।

स पूर्णोक्तवान् तन् मां प्रति यदाकथमब्रवीत् ।

नमस्तेनावशिष्टानि वर्षाणि सकलान्यपि ।

अहं प्रयापयिष्यामि मनसोदुःखकारणात् ।

१६ प्रभो धैः सकलैरेतैर्लौका जीवनन्धनयुधैः ।

मामकीमासवसैस्तु केवलैर्भिरक्षिताः ।

१७ आरोग्यजनकस्त्वं मे त्वं मे जीवनवर्द्धकः ।

मदीयदुःखभोगो यः सोऽभवत् सुखदायकः ।

समुद्धृता मम प्राणास्तथा निधनस्तातः ।

लिप्तवान् निजपहात् त्वं मम पापानि सर्वशः ।

१८ परलोको न धन्यं त्वां वदिष्यति कदाचन ।

तावकीनां प्रशंसाश्च नहि सृष्ट्युः करिष्यति ।

स्वातं प्रत्यवरोदुष्य मानुषा ये समुद्यताः ।

सत्यतां तावकीनां तेऽपेक्षिष्यन्ते न जातुचित् ।

१८ किन्त्वस्य यादृशं कुर्वे तादृशं जीविता जनाः ।

जीविताएव धन्यं त्वां प्रवदिष्यन्ति मानवाः ।

पितरो ज्ञापयिष्यन्ति सुतान् विश्वास्ततां तव ।

२० अत्रायत परेष्टो मां ततोहं जीवनावधि ।

वोणां संवाद्य गास्वामि परमेष्ठस्य मन्दिरे ।

२१ यिष्ययियो ऽवदत् उडम्बरफलस्य खण्डमादाय

संकुप्य स्फोटके लेपनात् तस्य स्वाभ्यं भविष्यति ।

२२ ततो हिष्कियः कथितवान्, परमेश्वरस्य मन्दिराय

मम गमनस्य चिह्नं किं ?

२८ कनकलारिणोऽध्यायः ।

१ हिष्कियस्याभिमानः १ तस्य देशस्य भाविदृश्यः ।

१ तस्मिन् काले बलदनस्य पुत्रो मिरोदक् बलदन्

नामा बाबिलो राजा हिष्कियस्य रोगित्वमुत्स्रवयो

र्वान्ताः श्रुत्वा दूतद्वारा पत्रम् उपढौकनश्च तस्मै प्राहि-

२ नोत् । ततो हिष्किय आनन्दितः स्वोयकोषम् अर्थात्

रूप्यं स्वर्णमुगन्धिद्रव्यमहाधननैलानि निजास्त्रागारं

भाण्डागारस्थानि सर्व्ववस्तूनि च तान् अदर्शयत्

हिष्कियो यत् तान् न दर्शितवान् तादृशं किमपि वस्तु
तद्गृहे सर्वदेवे वा नासीत् ॥

- २ अनन्तरं भविष्यद्वाक्ता विश्वविषयो राज्ञो हिष्कि-
यमुपागत्य तं पृष्ठवान् ते मनुष्याः किमकथयन् ?
कुतो वा त्वामुपागच्छन् ? ततो हिष्कियः प्रत्यवदत्
३ इमे दूरदेशात् बाबिलो मामुपागताः । सोऽप्राचीत्
इमे तव गृहे किं किम् अपश्यन् ? हिष्कियः प्रत्य-
वादीत् मदीयगृहे यद् यद् आस्ते तत् सर्वं दृष्टवन्तः
तानहं यन्न दर्शितवान् सम्पत्ते मध्ये तादृशं किमपि
५ वस्तु नास्ति । ततो विश्वविषयो हिष्कियम् श्रवा-
६ यत् सैन्याध्यक्षपरमेश्वरस्य कथां शृणु । पश्य तव
पूर्वपुरुषेभ्यो ऽद्यपर्यन्तं यद्यत् सञ्जीयते तव गृहे
यत् किञ्चिदस्ति तत् सर्वं बाबिलनगरं नेतुं समय
उपस्थास्यति, तस्य किञ्चिदप्यवशिष्टं न स्थास्यति पर-
७ मेश्वर इति कथयति । तथा तदीयैरसामां त्वत्त उत्-
पन्नसन्तानानां मध्यात् कियन्तो नीयमाना बाबिलो
८ राज्ञो गृहे क्षिप्रपुंस्त्राः स्थास्यन्ति । ततो हिष्कियो
विश्वविषयं भाषितवान्, त्वं परमेश्वरस्य यां कथामुक्त्वा-
वान् सोत्तमा ; पुनस्तु गदितवान्, मम राज्यस्य समये
मङ्गलं सत्यत्वञ्च भविष्यतः ॥

४० चत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ शुभवार्तायाः कथा ८ तस्याः प्रकाशर्ज १९ परमेश्वरस्य
चतुर्हस्तं १८ देवानामसारम् २७ परमेश्वरीयलोकानाम्
उपकारश्च ।

- १ युष्माकमीश्वरो वाक्यमिदमेव प्रभाषते ।
सान्त्वयन्तां परिसान्त्वयन्तां युष्माभिर्मम मानवाः ।
- २ यितृशालम्स्थितान् लोकान् प्रभूत सान्त्वनावचः ।
ज्ञापयतेति तान् तेषां संघामः श्रेष्ठतां गतः ।
प्रायश्चित्तञ्च पापानां सुपाञ्चमभवत् किल ।
पातकानां स्वकीयानां दण्डतो दिगुणं शुभं ।
परमेश्वरहस्ताभ्यां तैरेव परिलक्ष्यते ।
- ३ इत्येतद्ददतो वाक्यं प्रान्तरे विद्यते रवः ।
परमेशस्य यः पन्थाः सुपरिष्क्रियतामसौ ।
आस्माकीनेश्वरीयं यत् मध्येप्रान्तरसंस्थितं ।
अयनं राजकीयन्तु तत्समानं विधीयतां ।
- ४ नीचा उच्चा भविष्यन्ति भूमयः सकला अपि ।
सर्वे नीचा भविष्यन्ति पर्वताश्चोपपर्वताः ।
सरलास्ते भविष्यन्ति वक्राध्वानस्य सन्ति ये ।
उच्चावचा च या भूमिः सा समाना भविष्यति ।
- ५ प्रतापः परमेश्वरीयः सप्रकाशो भविष्यति ।
वोचिष्यन्ते तमेकत्र प्राणिनः सकला अपि ।

एषा वाणी परेशस्य वदनेन प्रभाषिता ।

६ तत्पश्चाद् घोषये वाक्चं रव एषः समुद्रतः ।

ततो मया समाभाषि घोषयिष्यामि किं वचः ।

दृष्टेन सदृशाः सन्ति सर्व्वेऽव शरीरिणः ।

क्षेत्रस्थपुष्पतुल्यानि तेषां तेजांसि सन्ति च ।

७ तेषामुपरि संवाति चेत् कदाचित् प्रभञ्जवः ।

तदा दृष्टानि शुद्ध्यन्ति संज्ञानि कुसुमानि च ।

अतएवदृष्टप्राया नितान्तं सन्ति मानुषाः ।

८ दृष्टानि शुद्ध्यन्तां यान्ति स्नानं पुष्पाणि यान्ति च ।

किन्त्वस्मदोशवाक्यानि परिस्थास्यन्ति सर्व्वदा ॥

९ सियोनं प्रति सदात्तां प्रचारकारिकन्यके ।

उन्नतस्य महीप्रस्यारोहणं क्रियतां त्वया ।

यिरूशालममुद्दिश्य शुभवार्त्ताप्रचारिणि ।

कन्ये त्वं बलतः प्रोचैः कुरु स्वरं स्वरं कुरु ।

मा भैषीस्त्वं मनुष्यांस्य यिद्भदानगरस्थितान् ।

इत्थं वद च युष्माभिः स्नेह्यैः परिदृश्यतां ।

१० पश्य पराक्रमै र्युक्तः प्रभुरेषः परेश्वरः ।

आयास्यति स्वहस्ताभ्यां शासनञ्च करिष्यति ।

पश्य तस्य फलं देयं तेन साङ्गै प्रविष्यते ।

तद्देशः पारितोषञ्च तद्दीपाये प्रवर्त्तते ।

- ११ मेषाणां व्रजवत् स्त्रीयं व्रजं स चागच्छति ।
तत्प्रावकान् स संगृह्य संवक्ष्यति स्ववक्षसि ।
तद्दुग्धदायिनोः सर्वा मन्दं मन्दं नयिष्यति ॥
- १२ स्वप्रसूत्या समुद्रस्य जलं केन मितं कदा ।
वियत् परिमितं केन प्रादेशेन निजेन च ।
तथैव पृथिवोधूलिर्भिता द्रोणेन केन च ।
तुलया तुलिताः केन पर्वताश्चापपर्वताः ।
- १३ आत्मने परमेशस्य दत्तवान् मन्त्रणाञ्च कः ।
को वा जनो भवन् मन्त्रो मन्त्रणां तमश्निचयत् ।
- १४ केन वा सहितः सोऽपि मन्त्रणां कृतवान् कदा ।
कस्तस्मै दत्तवान् बुद्धिं विचारमप्यश्निचयत् ।
को ऽश्निचयद् वा तं ज्ञानं धीवर्त्म वाप्यबोधयत् ।
- १५ पश्य देशीयलोकाश्च सर्वे कुम्भाम्बुविन्दुवत् ।
धूलिस्तुलास्त्रिता या च तदेककणिकासमाः ।
पश्योपदोपवर्गश्चाणवत् तोलयते च सः ।
- १६ वज्रैः कृते खिवानोन् हि प्रचुरो नैव जायते ।
प्रभृतो न हि जायेत खिवानोन् उतभुक्कृते ।
तस्य जन्तुगणो नापि होमार्थं प्रचुरो भवेत् ।
- १७ तत्समन्वितम असाराः स्युर्मनुष्याः सर्वदेवजाः ।
असारत्वादसारास्तै न हि गच्छा भवन्ति च ॥

- १८ ईशस्य तुलनां केन साद्वैतं धूयं करिष्यथ ।
 १९ धूयं केन प्रकारेण तस्य मूर्त्तिं करिष्यथ ।
 तद्ध्यते कर्मकारेण प्रतिमा परिषिध्यते ।
 खद्यते स्वर्णकारेण स्वर्णपत्रेण सैव च ।
 तदर्थं परिनिष्ठाति रूप्यशृङ्खलमेव च ।
 २० नैवेद्यं बद्धमूल्यं यो दातुं नैव चमो भवेत् ।
 मनोनीत्वाजरं काष्ठम् अचलां प्रतिमां स तु ।
 निर्मातुं शिल्पिनं कश्चिन् निपुणं संगवेषयेत् ।
 २१ धूयं किं न विजानीत नैवाशृणुत किं तथा ।
 पूर्वकालात्तु युष्माकं समीपे किं प्रकाशितं ।
 आमूलस्थापनात् पृथग्या इदं किं नाप्यबुध्यत ।
 २२ ईश्वरः परिसन्निष्ठेद् आकाशमण्डलोपरि ।
 पृथिवीवासिनस्तस्य समीपे सूककोटवत् ।
 विस्तारयेन्नभोभागं स तिरस्करिणोमिव ।
 स दूष्यमिव वासार्थं प्रशस्तं विदधाति च ।
 २३ सर्वस्वरहितान् कुर्यात् स एवाधिपतीन् जनान् ।
 करोत्यसारमाचान् स पृथिव्या अधिकारिणः ।
 २४ उन्ना वा रोपिताः सन्तो नहि तिष्ठन्ति ते जनाः ।
 तेषां काण्डस्य मूलञ्च क्षितौ तिष्ठति न स्खिरं ।
 क्षान्तिं यान्ति च ते तेन तेषामपरि फुल्लते ।

घूर्णेन वायुना तान् स उड्गायति च नाखवत् ।

२५ उच्यते धर्मरूपेण मया कस्योपमा भवेत् ।

अहस्य कस्य लोकस्य सदृशो भवितास्मि च ।

२६ ऊर्द्धं निरोक्ष्य पश्य त्वं को ऽसृजत् तारका इमाः ।

सो ऽखिला गणयित्वा च समानयति सर्व्वशः ।

मृहीत्वाखिलनामानि स आकलयति कल्त्रशः ।

ततो महाबलात् तस्य तस्यातीवपराक्रमात् ।

तासामेका न तारापि संभवत्यनुपस्थिता ॥

२७ मम पन्थाः परेशस्य दृष्टौ गुप्ताहि तिष्ठति ।

विचारं मामकीनं न मदोद्येशः प्रमन्यते ।

हे याकूब् ईदृशो वाणो त्वया कुत उदीर्य्यते ।

हे इक्ष्वायेल् इदं वाक्यं प्रोच्यते च त्वया कुतः ।

२८ एतत् किं त्वं न जानासि किमेतन्न श्रुतं त्वया ।

परेश्वरः प्रभु र्निर्त्यो भुषोमा तेन सृज्यते ।

स गच्छति नहि क्लान्तिं न कापि आन्तिमेति च ।

२९ अगम्या तस्य बुद्धिः स क्लान्तेभ्यो वितरेद् बलं ।

तथा दुर्बललोकानां सामर्थ्यं वहुंशेष सः ।

३० युवानः आन्तिमेष्यन्ति यास्यन्ति क्लान्तिमेव च ।

मनोनीता युवानश्च स्खलिष्यन्ति च निश्चितं ।

प्रतीक्षन्ते परेशं ये ते प्राप्स्यन्ति बलं नवं ।

उत्थास्यन्ति यथात्क्रोशाः आर्तान् नैव्यन्ति धाविनः ।

दुर्बला न भविष्यन्ति प्रगच्छन्तोपि ते जनाः ॥

४१ एकचत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ खलौकान् प्रति ईश्वरस्य निवेदनं ५ प्रतिष्ठाया चसारत्वं ८
ईश्वरस्य लोकानां भयनिषेधः १० तेषां सुखं २१ खलमधि
भविष्यद्वाक्यम् ।

१ नीरवा दूरदेशस्थाः शृण्वन्तु मम सन्निधौ ।

प्राप्नुवन्तु नवीनं हि नवीनं जातयो बलं ।

मत्सन्निधावुपस्थाय वचनानि वदन्तु च ।

वयमेकत्र सम्भूय विचारं करवामहे ।

२ पूर्वस्था धार्मिकं लोकं क उत्पन्नं करिष्यति ।

अनुगन्तुं पदोः क्षेपं समाकृष्यति कश्च तं ।

करिष्यति परास्तांश्च तत्साक्षात् को विदेशिनः ।

तं राज्ञामधिराजश्च को मनुष्यः करिष्यति ।

ताम् तस्य चन्द्रहासाये धूलिवत् कः करिष्यति ।

चापाये चाक्षिता मण्डोरिव ताम् कः करिष्यति ।

३ स तेषां मानवानाञ्च पश्चाद्भावं करिष्यति ।

निजपद्मां पथा येन कदापि गतवान् न सः ।

निर्विघ्नं तेन मार्गेण गमनं स करिष्यति ।

४ कः करिष्यति तत् सर्वं कः सम्पन्नं करिष्यति ।

आह्वयन्ते पुमांसश्च येनैव प्रथमावधि ।

आदितः शेषपर्यन्तं स्थायी भवति यः सदा ।

परमेशः स एवाहम् करिष्याम्यहमेव च ॥

५ तद् दृष्ट्वा दूरदेशस्था भविष्यन्ति भयात्विताः ।

लोकाः शङ्कां गमिष्यन्ति पृथिवीप्रान्तसंस्थिताः ।

सन्निधिं ते समागत्य संमेलिष्यन्ति सर्व्वशः ।

६ सर्व्व उपकरिष्यन्ति स्वस्वसन्निधिवासिनः ।

भातस्त्वं साहसो भूया इति वाक्यञ्च वक्ष्यति ।

७ आश्वासिष्यति वाक्येन वङ्किकः स्वर्णकारकः ।

द्रुघनेन समानं यः प्रकरोति स मानुषः ।

आश्वास्यायोघने घ्नन्तमधि योजं वदिष्यति ।

भद्रो योजो भवत्येषो यथा मूर्त्तिर्न संलडेत् ।

तदर्थं लौहकोलेन तां बद्धां प्रकरिष्यति ॥

८ हे मम दास इत्यायेस् हे याकूब् मन्मनोगत ।

मदग्निव्राहिमः सृनो स्वहस्तेन समाधरन् ।

९ पृथिवीप्रान्ततो भागात् त्वामेवाहं समानयं ।

सीमातस्य पृथिव्या स्वमाह्वय भाषितो मया ।

महासखं मनोजोतं त्वामेव हतवानहं ।

तवाहं न परित्यागं करिष्यामि कदाचन ।

१० मा भैषीस्त्वं सहायस्य त्वदीयो भवितास्यहं ।

तथा भीतश्च मा भूया अहं यस्मात् त्वदीश्वरः ।

उपकारं करिष्यामि दास्ये तुभ्यं पराक्रमं ।

स्वधर्मदत्तहस्तेन त्वं मया धारयिष्यसे ।

११ पश्य ये त्वां प्रति क्रोधं परिकुर्वन्ति मानवाः ।

ते विवर्णा भविष्यन्ति भविष्यन्ति च लज्जिताः ।

ये युज्यन्ति त्वया सार्द्धं ते विनन्द्यन्ति सर्वथा ।

१२ विवादश्च त्वया सार्द्धं ये करिष्यन्ति मानवाः ।

त्वं मृगयिष्यसे तांश्च किन्तूद्देशं न लप्स्यसे ।

संग्रामं ये त्वया सार्द्धं प्रकरिष्यन्ति मानवाः ।

असारास्तो भविष्यन्ति ते ऽभावाय सर्वशः ।

१३ यतोऽहं परमेशस्तो ऽहमेव च प्रभुस्तव ।

दक्षिणं ते करं धृत्वा दृढं वक्ष्याम्यहं वचः ।

उपकारं करिष्यामि तव त्वं मा भयं कुरु ।

१४ कीटस्वरूप हे याकूब् हे इस्त्रायेल् जनाल्पक ।

परेभ्यः कथयेदित्यं मैव त्वं साध्वसं कुरु ।

अहमेव भविष्यामि तावकीनः सहायकः ।

इस्त्रायेल् धर्मरूपो यः स एव तव मुक्तिदः ।

१५ पश्चाहं ब्रह्ममर्दार्थं त्वामेव ब्रकटैककं ।

नवीनब्रह्ममर्दार्थं तीक्ष्णदण्डसमायुतं ।

ब्रकटैकं करिष्यामि यथाकर्मम् अनस्तथा ।

- पर्व्वताम् मर्दयित्वा त्वं संचूर्णान् प्रकरिष्यसि ।
 उपपर्व्वतसंघञ्च त्वं वृषाणि विधास्यसि ।
 १६ प्रस्फोटितानि ते तानि वायुरुद्वाययिष्यति ।
 घूर्णः प्रभञ्जनस्तानि विकरिष्यति सर्व्वतः ।
 किन्तु त्वं परमेशे हि महानन्दं करिष्यसि ।
 इक्ष्वायेल् धर्मरूपे च करिष्यसि जयध्वनिं ॥
 १७ ये दीना दुर्गतास्तोयं मृगयित्वा न लेभिरे ।
 येषां नृणां रसज्ञाश्च दृष्ट्वाया शुष्कतां गताः ।
 अहं परेश्वरस्तेषु निधास्यामि मनस्तदा ।
 इक्ष्वायेल् ईश्वरश्चाहं नहि त्यज्यामि तान् जनान् ।
 १८ उच्चस्थाने नदी नीचे वाहयिष्यामि प्रस्रवान् ।
 वनं पुष्करिणीं शुष्कं करिष्यामि जलाशयं ।
 १९ शरस्वावल्जितान् मेन्दिं रोपयिष्ये च कानने ।
 २० तिधरं रोपयिष्येहं ताशूरं देवदारु च ।
 परेश्वरः स्रहसेन कर्म्मतत् कृतवानिति ।
 इक्ष्वायेल् धर्मरूपेण सृष्टिरेषा कृतेति च ।
 ते द्रक्ष्यन्ति च केश्यन्ति भास्यन्ते च विवेचनैः ॥
 २१ परमेशो वदेदित्यं युष्माभिरभियुज्यताम्
 यांकूबो भूपति वंक्ति यूयं सर्व्वे निजं निजं ।
 यत् प्रमाणं दृढं तस्य कुरुष्वञ्च प्रकाशनं ।

२२ अस्मात्समीपमागत्य घटनं ब्रूत भाविं च ।

भविष्यद्वचनं किं तत् प्रकाशयत नः प्रति ।

ततो ऽस्माभिर्विविधैव फलं ज्ञातुं प्रश्नस्यते ।

यदा किं भविता यूयं संश्रावयत तद्धि नः ।

२३ किं किं घटिष्यते पश्चात् तद् युष्माभिः प्रकाशयतां ।

तत्कृते यूयमीशा यद् बोद्धुं शक्यामएव तत् ।

शुभं कुरुय यूयं वा कुरुथाशुभमेव च ।

शक्या वा चमत्कृत्या भविष्यामोदता वयं ।

२४ अभावादप्यभावास्तु यूयं भवथ निश्चितं ।

असारादप्यसारा च युष्मदीया कृतिर्भवेत् ।

यः करोति मनोनीतान् युष्मान् स स्याद् घृणास्पदः ।

२५ एकमुत्पादयिष्यामि लोकमुत्तरतोदिशः ।

एतत् तिष्ठन् स पूर्वस्या मन्त्राग्निं प्रार्थयिष्यते ।

यथा च मर्दयेद् पङ्कं दलयेत् कुम्भकृद् मृदं ।

सर्वार्थलक्षणस्तेन तथैव दलयिष्यते ।

२६ अस्मान् ज्ञापयितुं पूर्वं एतत् केन प्रकाशितं ।

सत्यमेतद्वचं वक्तुं अग्रे केन प्रभाषितं ।

युष्माकं कोऽपि लोकस्तत् न प्रकाशयितुं क्षमः ।

नहि ज्ञापयितुं कोऽपि मनुष्यः शक्तिमान् भवेत् ।

युष्माकं भाविवाक्यञ्च नहि कोऽपि शृणोति च ।

२७ सियेनं प्रथमं वक्षि दृश्यन्तां ते जनास्त्वया ।

प्रेषयामि यिरूशालम् सुसंवादप्रचारकं ।

२८ यती ऽपश्यमहं तेषां न कोपि विद्यते जनः ।

देवानां मध्यतो ऽपश्यं मन्त्रो कोपि न विद्यते ।

मया पृष्टास्य ते लोका उत्तरं दातुमक्षमाः ।

२९ पश्य सर्वेपि ते ऽसारा तेषां मिथ्या हि कर्म च ।

तक्षिता प्रतिमा तेषामसारा वायुरेव च ॥

४९ द्विचत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ अधिष्ठोऽहं तत्कर्त्ता च भविष्यद्वाक्यं ॥ तस्म्यति परमेश्वरस्य नियमः १० ईश्वरं धन्यं वक्तुं विनयकथनं ११ सुसंवादस्य सफलता १० प्रतिभाया असारता १८ खोटस्य कथा २९ यिह्मदिलोकानाम् अविद्यासता इष्टम् ।

१ मम धृतो मनोनीतो मनसस्तुष्टिकारकः ।

मदीयः सेवको यस्तु विद्यते तं समोक्षतां ।

तस्योपरि स्वकीयात्मा मया संस्थापयिष्यते ।

तेनान्यदेवजातेषु व्यवस्था संप्रकाश्यते ।

२ केनापि न विरोधो वा कलहस्य करिष्यते ।

न च राजपथे तस्य वचनं श्रावयिष्यते ।

३ व्यवस्था चलिता यावत् नहि तेन करिष्यते ।

तावत् नलो विदोर्णोपि भंक्ष्यते नहि तेन च ।

तथा सधूमवर्त्तिञ्च न स निर्वापयिष्यते ।

- ४ यावत् धर्मं पृथिव्यां स नहि संस्थापयिष्यति ।
 न यावदन्यदेशेयैस्तद्भावस्याप्यपेक्ष्यते ।
 तावद्धीनबलो नासौ भग्नाशस्य भविष्यति ।
- ५ येन सृष्टं नभोविश्वं विस्तारो ऽकारि तस्य च ।
 भूश्च तज्जातवस्त्वानि येन विस्तारितास्त्रि हि ।
 यस्य निष्पासप्रसासौ भूमिस्थेभ्यो ददाति च ।
 पृथिवीगामिलोकेभ्यो यस्य प्राणान् प्रयच्छति ।
- ६ स एव प्रभुरित्येतत् कथयेत् परमेश्वरः ।
 आकाश्यामि परेशोऽहं त्वामेव धर्मकारणात् ।
 धृत्वा त्वदीयहस्तस्य करिष्ये तव रक्षणं ।
- ७ त्वं नियमस्वरूपस्य भविष्यसि जनान् प्रति ।
 अन्यदेशेयस्यलोकेभ्यो दीप्तिरूपो भविष्यसि ।
 नेचाख्यन्धमनुव्याणां द्योतितानि करिष्यसि ।
 बन्दिनो मनुजान् बन्धात् प्रमुक्तांस्य करिष्यसि ।
 करिष्यसि विमुक्तिञ्च ध्वान्तकारानिवासिनां ।
- ८ अहमेव परेशस्य नामधेयमिदं मम ।
 इतरस्मै स्वकीयस्य न प्रदास्यामि गौरवं ।
 तथा तन्नितमूर्त्तिं च न दास्यामि मम स्तुतिं ।
- ९ पश्य वाक्यस्य प्रत्यक्षं पूर्वोक्तभाविवादिनां ।
 इदानीं षट्पदां नव्यां प्रकुर्वे ऽहं प्रकाशितां ।

घटनातः पुरा युष्मान् तदहं ज्ञापयामि च ॥

१० हे सिन्धुगामिनः सर्वे हे सिन्धुपरिसंस्थिताः ।

हे दूरस्थितदेशासु हे दूरदेशवासिनः ।

यूयं परेश्वमुद्दिश्य गीतं गायत नूतनं ।

प्रान्तप्रदेशेभ्यो भूमेस्तत्प्रशंसां विधत्त च ।

११ काननं तस्य मध्ये च नगरं परिसंस्थितं ।

केदरेणोषिता पूष करोतु ब्रह्ममुचकैः ।

लोकाः पाषाणदेशस्थाः प्रकुर्वन्तु जयध्वनिं ।

ते तु पर्वतचूडातः प्रकुर्वन्तु महाध्वनिं ।

१२ ते जनाः परमेश्वस्य व्यक्रोकुर्वन्तु गौरवं ।

मध्ये दूरस्थलोकानां प्रकाशयन्तु तत्सत्त्वं ॥

१३ वीरवत् परमेश्वरेण यात्रा परिकरिष्यते ।

महायोद्धेव कोपस्य प्रकाशं स करिष्यति ।

करिष्यति महानादं चोच्चैः ब्रह्मं करिष्यति ।

स्वैरिणां विरुद्धं स स्वबलं श्रोतयिष्यति ।

१४ वदिष्यति चिरं कालम् अहमुक्ता न किञ्चन ।

अतोव नीरवो भूत्वा संहिष्णुत्वं समाश्रयं ।

किन्त्विदानीं यथा नारो गर्भीयवेदनाकुला ।

नियोसं यत्नतो धृत्वा ह्रंकरिष्याम्यहं तथा ।

१५ मया प्रहृत्याः करिष्यन्ते पर्वतास्तोपपर्वताः ।

तस्योपरि स्थितं सर्व्वं तृणं शुष्कोकरिष्यते ।

नदी वनीकरिष्ये च खातं शुष्कोकरिष्यते ।

१६ अज्ञातपूर्व्वमार्गेण नेत्याम्यन्धजनानहम् ।

पूर्व्वानिश्चितमार्गे च गमयिष्यामि तान् जनान् ।

तेषामये ऽन्धकारश्च प्रकरिष्यामि दीपनं ।

उषं नीचश्च पन्थानं प्रकरिष्यामि वै समं ।

तेषां हृते करिष्यामि कर्ष्माण्येतानि सर्व्वशः ।

परित्यज्याम्यहं नैव तान् मनुष्यान् कदाचन ॥

१७ तच्चितप्रतिमायां ये प्रविश्वसन्ति मानवाः ।

समीपे सिक्तमूर्त्तीनां दृढं नो देवता इति ।

वदन्ति ते त्रपिष्यन्ते पश्चाद् संपतनं गताः ॥

१८ शृणुत बधिरा द्रष्टुमन्वाश्रुत्तु निर्भीलत ।

यथा मदीयदासेय स्तथान्धः कोऽस्ति मानवः ।

१९ मया मे प्रेषितो दूत स्तादृशो बधिरोस्ति कः ।

मदीयमिचवत् को वा मानुषो ऽन्धश्च विद्यते ।

परमेशोयदासस्य सदृशो ऽन्धजनोस्ति कः ।

२० वीक्षतेऽनेकवस्तूनि निधत्ते नहि मानसं ।

अवहणद्भि कर्णं न किन्तु नैव शृणोति च ।

२१ तद्धेतो स्तस्य धर्ष्पाद्यं संतुष्यति परेश्वरः ।

सगौरवां व्यवस्थां स सत्मान्याश्च करिष्यति ।

२२ अपहृतो भवेदंशो लोठितस्य भवत्यपि ।

तेषां नृणां मनोनीत स्वरूपानां गणस्य यः ।

उन्माद्ये संधृतोः गाढं काराबद्धो भवेच्च सः ।

तानेवापहृतान् लोकान् मोद्धरेत् कोपि मानवः ।

तेषां लोठितवस्त्रानि देहीति कोपि नो वदेत् ।

२३ ईदृग्वाक्ये ज्वधानं को युष्मन्मध्ये करिष्यति ।

आकर्ण्य भाविकाले को मनोयोगं करिष्यति ।

२४ केनापहारितो धाकूब्दस्त्रायेल् केन लोठितः ।

ते जनाः पातकं यस्य प्रतिकूलं समाचरन् ।

यन्मार्गे गमनं कर्तुं सममन्यन्ते ते नहि ।

यदीयाञ्च व्यवस्थां नो प्राबुभुत्सन्ते ते जनाः ।

एतादृशः परेशो यस्तेन तत् कारितं न किं ।

२५ तापं स्वकीयकोपस्य तथा युद्धपराक्रमं ।

प्राकाशयत् स तानेव सकलान् मानवान् प्रति ।

तच्छिखा तच्चतुर्दिक्षु ज्वलिता समजायत ।

किन्तु ते न ह्यमन्यन्त सा तान् सर्वान् समादहत ।

तथापि ते मनुष्या न मनोयोगमकुर्वन्त ॥

४१ चित्रत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ स्त्रीयलोकेष्वनयनम् ईश्वरस्य १० तस्मिन् लोकानां साक्षित्वं
१४ बाविलोऽधः पतनं १६ ईश्वरीयलोकानां रक्षाकथनं २९
मान् प्रतीश्वरस्य भक्षणम् ।

१ हे याकूब् तव स्वष्टा य इत्यायेल् तव सर्जकः ।

स परेशोऽधुना वाक्यं वक्तुं, मा भयं कुरु ।

अहं त्वां मोचयिष्यामि गृहीत्वा तव नाम च ।

तवाङ्गानं करिष्यामि मदोयोसि त्वमेव हि ।

२ यत्कालं जलमध्येन गमनं त्वं करिष्यसि ।

अहं तत्समये नूनं स्थास्यामि सहित स्वया ।

यदा स्रोतस्सतीमध्ये गमनं त्वं करिष्यसि ।

तदा तरङ्गिणीतोयं न त्वां मग्नं करिष्यति ।

अग्नेर्मध्येन गच्छन् त्वं नहि दग्धो भविष्यसि ।

तदीया या शिखा सा ते दाहं न जनयिष्यति ।

३ यतः प्रभुस्त्वदीयोऽहं भवामि परमेश्वरः ।

इत्यायेल् धर्मरूपोऽहं त्वदीयमुक्तिदायकः ।

तव मोचनमूत्थार्थं मिशर् दायिष्यते मया ।

सिबाकूग्रौ प्रदास्येते त्वदीयपरिवर्त्ततः ।

४ मद्दृष्ट्या वज्रमूत्थस्त्वं मान्यः प्रीये च त्वय्यहं ।

अतस्त्वत्परिवर्त्तेन प्रतिदास्यामि मानुषान् ।

त्वंप्राणपरिवर्त्तेन प्रतिदास्याम्यहं जनान् ।

५ अहं तव सहायोस्मि तस्मात् त्वं मा भयं कुरु ।

संगृह्येद्याम्यहं देशात् पूर्वस्मात् तव सन्ततोः ।

मया पश्चिमतो देवात् संगृह्यो करिष्यते ।

६ वदिस्याम्युत्तरं देशं त्वं तान् मयि समर्पय ।

वक्ष्यामि दक्षिणं देशं त्वं स्थापय न तान् इति ।

मत्पुत्रान् दूरदेशात् त्वं कन्यास्त्रागय भ्रन्ततः ।

७ विस्थाता मम नास्ती ये महिषो मम ते जनाः ।

प्रकाशार्थं मया सृष्टा निर्मितास्याभवन् कृताः ।

८ सचक्षुषोपि ये लोका अन्धा इव भवन्ति ते ।

सकर्णा बधिरा ये च तान् मनुष्यान् वहिष्कुरु ।

९ मिलित्वा सर्वदेशीयाः कुर्वन्त्यागमनं जनाः ।

मिलन्तु सर्वजातोद्या वचनम् एतदेव तु ।

मध्ये तेषां मनुष्याणां केन पुंसां प्रकाशते ।

भविष्यद्दृष्टनावाक्यं श्रुत्वा नः आवयिष्यति ।

निर्दोषा भवितुं ते शान्त्यन्तु निजसाक्षिणः ।

तेन ते मदसः श्रुत्वा सत्यमेतद्वदन्तु च ॥

१० परेभ्यः कथयेदित्वं मन्मनोनीतसेवकाः ।

यूर्यं मां प्रत्यभिज्ञातुं संप्रत्यायितुमेव च ।

अहमेवेत्यस्येति ज्ञापयितुस्तु साक्षिणः ।

मत्पूर्वमपरः कस्मिदोश्चरो नहि निर्मितः ।

इतः परश्च कोपीह न भविष्यति निर्मितः ।

११ ज्ञाता मदन्यो नो कस्मिद् अहमेव परेश्वरः ।

१२ स्वकीयायाः कथायाश्च प्रकाशं कृतवानहं ।

कृतं मया परित्राणं तत्प्रसिद्धं कृतं मया ।

युष्माकं मध्य आसीच्च न कापि देवता पुरा ।

अहमेवेश्वरश्चेति ब्रवीति परमेश्वरः ।

इत्यत्र सकला द्युयं विद्यध्वे मम साक्षिणः ।

१३ अहमेवेश्वरो विद्ये कालावस्थापुरापि च ।

मत्करात् मोचनं कर्तुं नहि कोपि क्षमो भवेत् ।

साधयेयमहं यत् तत् शक्नो वारयितुश्च कः ।

१४ मुक्तिदाता च युष्माकम् दस्त्रायेल्धर्मरूपकः ।

इत्येतद्वचनं स्पष्टं प्रब्रवीति परेश्वरः ।

युष्मात् कृते तु सैन्यानि प्रहित्य बाबिलं प्रति ।

तच्चत्यमर्गलं सर्व्वं परिभंक्ष्याम्यहं भ्रुवं ।

सुखदायकपोतेषु नमयिष्यामि कस्दिद्यान् ।

१५ युष्माकं परमेशोहं भवामि धर्मरूपकः ।

दस्त्रायेल् सृष्टिकर्त्ताहं युष्माकं पृथिवीपतिः ॥

१६ यः समुद्रे च पन्यान् महासागरमार्गकं ।

१७ कृत्वा रथाश्चसैन्यानि वीरसंघांश्च नीतवान् ।

- ततस्ते सकला मग्ना नहि ते पुनरुत्थिताः ।
 त्रिष्वंशत्वं परिप्राप्ताः पाटतन्तुषु वज्रिवत् ।
 एतादृशपरेभ्येन कथेषा समुदीर्यते ।
- १८ पूर्वकालो न कर्षेतत् युष्माभिर्नहि स्मर्यतां ।
 क्रियेषा न च प्राचीना युष्माभिः संविविच्यतां ।
- १९ वोक्षध्वमेककं कर्म नूतनं प्रकरोम्यहं ।
 ददानीमपि तत् कर्म समुत्पन्नं भवत्यपि ।
 यूयं किं तन्न जानीथ करिष्ये वर्त्म कानने ।
 करिष्यामि जलस्रोतस्तथाहं निर्जने स्थले ।
- २० ततो वन्यपशुः सर्पः पक्ष्युद्भूतः प्रान्तरस्थिताः ।
 सर्वे प्रकाशयिष्यन्ति मामकीनं सुगौरवं ।
- २१ यतः स्त्रोयमनोनीतगणां पानकृते मया ।
 वनमध्ये पयोऽरण्ये जलस्रोतः करिष्यते ।
 निजार्थं यन्मनुष्याणां मया सृष्टिः कृता पुरा ।
 मम प्रकाशयिष्यन्ति महिमानमिमे जनाः ॥
- २२ हे याकूब् न त्वयाकारि प्रार्थना मम सन्निधौ ।
 हे इक्ष्वाकेष्व त्वया भारात् मदीयात् आग्निराप्यत ।
- २३ मत्सन्निधिं न चानाधि होमाय मेघश्चावकः ।
 स्वकीयवर्षादानेन नैवाहमादृतस्तथा ।
 दातुं किमपि नैवेद्यं भारो नारोपितस्तथि ।

तथा धूपकृते न त्वां अमं कारितवानहं ।

२४ मद्यं वचः सुगन्धिस्य क्रोतो ह्येण न त्वया ।

बलेषु मेदसा नैव मम दक्षिः कृता त्वया ।

किन्तु पापानि दत्त्वाहं भारयस्तः कृतस्त्वया ।

अधर्मोऽपि त्वदीयेन कृतोऽहं क्लान्तिर्मांस्त्वया ।

२५ तथाप्यहं गुणैः स्त्रीयैरपराधं क्षमे तव ।

कलुषाणि त्वदीयानि कदापि न स्मराम्यहं ।

२६ इदानीं त्वं विवादं ते संपरिस्मारयस्व मां ।

आगच्छ त्वं मिलित्वावां विचारं कुर्व्यं शक्यतः ।

यथा भवसि निर्दोषस्तदर्थं स्वकर्था वद ।

२७ त्वदीय आदितातो यः पापानि सोऽकरोत् पुरा ।

मद्विरुद्धं कृतं पापं त्वदीयशिक्षकैरपि ।

२८ अतोऽध्यक्षाः पवित्रास्तेऽपवित्रा विहिता मया ।

याकूब् मयार्पितो नाशे इच्छायेत् निन्दनेऽर्पितः ॥

४४ चतुश्चत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ समानं प्रतीचरस्य प्रतिज्ञा ६ प्रतिमानाम् चत्वारता ८ प्रति-
मानिर्णायकामज्ञानता २१ ईश्वरस्य धन्यवादं कर्तुं विनय-
कथनम् ।

१ हे याकूब् मम दासेय हे इच्छायेस् मनोगत ।

त्वयापि साम्प्रतं वाक्यं मदीयं संनिवृत्त्यतां ।

- २ त्वदीय सृष्टिकर्त्ता च गर्भे ऽवयवकारकः ।
 उपकर्त्ता परेशो यः स एतदचनं वदेत् ।
 दासं याकूब् मनोनीतं यिष्णुह्णं मा भयं कुरु ।
- ३ यतोऽहं प्रकरिष्यामि तोयवर्धं सहजं भवे ।
 सोतांसि सलिलानाञ्च विधास्ये शुष्कभूमिषु ।
 स्वात्मानं त्वदपत्येभ्यो दास्ये वंशेभ्य आश्लिषं ।
- ४ तेन यथा ह्येणं द्रुश्च रोपितस्त्वातसन्विधौ ।
 तथैव मनुजास्ते च परियास्यन्ति वर्द्धुणं ।
- ५ परमेशस्य लोकोऽहमिति कश्चिद् वदिष्यति ।
 याकूबो नामतः कोऽपि प्रविष्यतो भविष्यति ।
 कश्चित् परेशमुद्दिश्य स्वाक्षरं प्रकरिष्यति ।
 इत्यायेल्लनामतः कश्चित् प्रसिद्धश्च भविष्यति ॥
- ६ इन्मायेलीयराजा च परेशस्तस्य मुक्तिदः ।
 सैन्याध्यक्षपरेशः स इति वाक्यं समावदेत् ।
 अहम्भदिरहञ्चान्तो मङ्गिन्नः कोऽपि नेश्वरः ।
- ७ घटनावर्णनं केन मथेव प्रकरिष्यते ।
 आदिकालिकलोका ये तस्य स्थापनावधि ।
 तत्प्रकाशं प्रकुर्वन्तु प्रकुर्वन्तु निरूपणं ।
 तर्हि ते वर्त्तमानस्य भविष्यदचनस्य च ।
 मदोयसञ्चिधौ सम्यक् प्रकुर्वन्तु प्रकाशनं ।

८ यूयं कुरुत मा भीतिं मा भवेत ससाध्वसाः ।

पूर्वकाक्षात् मया किन्न युष्मभ्यं संप्रकाशितं ।

न दर्शितञ्च यूयन्तु विद्यध्वे मम साक्षिणः ।

मदन्य ईश्वरः कोस्ति कोऽप्यवश्यं न विद्यते ।

पुनः सत्याश्रयश्चैव नाहं जानामि कश्चन ॥

९ प्रतिमातल्लकाः सर्वे असारा एव मानवाः ।

नास्ति तेषां फलं किञ्चित् सुन्दरप्रतिमागणे ।

ते लज्जन्ता न किञ्चित्ताः पश्यन्ति न विदन्ति च ।

एतदेव निजार्थं तैः साक्षित्वं परिदीयते ।

१० निर्मान्ति देवमूर्त्तिं ये प्रतिमां स्थापयन्ति ये ।

लज्जितास्तु भविष्यन्ति सहायाः तस्य सर्वेशः ।

११ विवर्णं वदनं भावि तदीयशिल्पकारिणां ।

उपस्थास्यन्ति ते सर्वे मिलित्वा युगपत् जनाः ।

एकदा परिभेद्यन्ति लज्जिष्यन्ते च ते जनाः ।

१२ कर्षणं गठितं पशुमङ्गारे संतपेदयः ।

द्रुघनेन तदीयं हि करोत्याकृतिमेव च ।

तत्र स्वकीयहस्तस्य बलञ्च संप्रकाशयेत् ।

सुधित्वा याति दौर्बल्यं क्लान्तिश्चाजलपानतः ।

१३ वर्द्धकिर्भुजस्तत्र सूत्रपातं करोति यः ।

तस्याकारस्तु चिह्नञ्च सौदास्तेषु करोति सः ।

- अस्त्रेण च सुतीक्ष्णेण तत्तु कर्म करोति सः ।
 करोति सममानेन तदाकारप्रमाणकं ।
 स्वकीयभवने तस्याः परिसंस्थापनाय च ।
 मनुष्याकारसौन्दर्यानुसारेण करोति तत् ।
 १४ स्वकार्यस्य निमित्तं स एरसृष्टं क्षिणति च ।
 तर्सामलान्द्रुमश्चापि परिमृच्छति मानुषः ।
 वन्यवृक्षेषु वृक्षैकं गाढं कुर्यान्मनोगतं ।
 १५ ओरान्द्रुमे रोपिते च वृक्षा संपालिते सति ।
 अधिकारो भवत्येव तद्गन्धकरणे नृणां ।
 स तस्य किञ्चिदादाय वज्रिं संज्वालयत्यपि ।
 तेन सन्ताप्य चुल्लोश्च पूषपाकं करोति सः ।
 तेनैव देवतैकाद्या निर्घाणं प्रकरोति च ।
 तामेव भजते तस्याः सम्मुखे दण्डवद् भवेत् ।
 १६ तथा तदीयकिञ्चिच्च कृशानौ परिदाहयेत् ।
 तदीयकियता मांसं पक्वा च परिभक्षति ।
 दृष्यते मांसपाकेन तथा तत्कियता च सः ।
 वज्रिं संताप्य संब्रूयादहमुष्णो भवामि च ।
 अहो अहमिदानो हि कृशानुं परिकृष्टवान् ।
 १७ जातेष्वेष्ववशिष्टं यत् तेनैकामपि देवतां ।
 निर्घ्राय तच्चितां मूर्त्तिं तां नमेत् पूजयेच्च तां ।

पुनस्तस्याः समीपे स प्रार्थ्य वाक्यमिदं वदेत् ।

मां निस्तारय यस्मात् त्वं मदोया देवता भवेः ।

१८ न ते विदन्ति बुध्यन्ते तन्नेत्रे मुद्रिते नहि ।

पश्यन्ति सुप्तचित्तास्ते बुध्यन्ते नहि किञ्चन ।

१९ यदीयखण्डमेकं हि मया संपरिज्वालय च ।

अङ्गारेषु तदीयेषु पूपाणां पचनं कृतं ।

तथा मांसस्य पाकश्च कृत्वाहं परिभुक्तवान् ।

इदानीं तस्य काष्ठस्य शेषेणार्त्तनमुत्तिकां ।

निर्माय वृक्षमूलाय प्रणंस्यामि च दण्डवत् ।

मनसेत्यं विवेक्तुश्च तथा कथयितुं वचः ।

नहि तेषां मनुष्याणां ज्ञानं बुद्धिश्च जायते ।

२० भक्ष्येष जने भस्म भ्रमयेत् तन्मनश्च तम् ।

नहि प्राणान् स्वकीयान् स समुद्धारयितुं क्षमः ।

मम दक्षिणहस्ते किं संभ्रान्ति नहि विद्यते ।

एतां वाणीश्च वक्तुं स नहि शक्नोति मानुषः ॥०

२१ हे धाकूब् हे त्वमिस्त्रायेल् एतेषां स्मरणं कुरु ।

यतस्त्वं मम दासोसि दासायास्तृज्यथा मया ।

हे इस्त्रायेल् अतस्त्वान्तु विस्मरिष्याम्यहं नहि ।

२२ आञ्जालां स्वदीयस्तु मया निविडमेधवत् ।

मेधवत्तव पापश्च मयैव परिमोच्यते ।

- परावर्त्तस्व मङ्गं त्वं यतस्ते मुक्तिदोस्तयहं ।
 १ आकाशमण्डले संस्था यत् करोति परेश्वरः ।
 निमित्तं तस्य युष्माभिर्गीतगानं विधीयतां ।
 नीचस्थानानि मेदिन्याः कुरुतानन्दजं ध्वनिं ।
 वनानि पर्वतास्तेषां मध्यसंस्थितपादपाः ।
 मिलित्वा सकला यूयं गीतं गायत सर्वदा ।
 यतः परेशो याकूबो विधाय परिमोचनं ।
 इस्त्रायेलीयमध्येषु भविष्यति प्रसंगितः ।
 १४ येन त्वं जठरस्थान्तः प्रथमं परिनिर्भीतः ।
 स एव मुक्तिदाता ते परमेश इदं वदेत् ।
 सृष्ट्वा सर्वं य एकाकी नभोविम्बं व्यास्तरत् ।
 विस्तोर्णा पृथिवी येन स एवाहं परेश्वरः ।
 २५ करोति निष्फलं वाक्यं स मृषाभाविवादिनां ।
 गुणिनो मनुजान् कुर्यात् स एवोन्मत्तसखिभान् ।
 श्रेमुषोऽज्ञानिलोकानां विपरोतां करोति सः ।
 ज्ञानं तेषां मन्युषाणां करोति मूर्खतासमं ।
 २६ वाक्यं स्वकीयभक्तस्य निश्चितञ्च करोति सः ।
 मन्त्राणां निजदूतानां सुसिद्धां विदधाति सः ।
 भव युक्तो वसत्येति स यिरूशासमं वदेत् ।
 यिह्दानगरं वक्ति त्वन्तु संनिश्चितं भव ।

देशशून्यस्थलं यत् तत् करिष्येहं जलालयं ।

२७ वक्ति तोयं गभीरञ्च त्वन्तु शुष्कीभवेति सः ।

त्वदीयाः सरितः सर्वाः करिष्यामि च निर्जलाः ।

२८ खलं वदेत् मदीयस्त्वं नित्यको रचको भवेः ।

अभिप्रायं मदीयं त्वं सर्वं सिद्धं करिष्यसि ।

त्वं यिरूशालमं ब्रूहि भविता ते निचायनं ।

मन्दिरं ब्रूहि ते भित्तेर्मूलं संस्थापयिष्यते ॥

४५ पञ्चचत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ निजलोकानां रक्षार्थं बाबिलञ्च विनाशार्थं खलस्योत्थापनं च
खलस्य रक्षणं तस्य कर्मणः सफलिकरणं १८ देवतानां
निष्फलञ्च ।

१ निजाभिषिक्तखलाय वदेदेतत् परेश्वरः ।

तदीयदर्शिणं हस्तं परिगृह्णन् हं स्वयं ।

तदये परदेशीयान् करिष्यामि पराजितान् ।

कटिबन्धं नृपाणाञ्च करिष्यामि विमोचितं ।

द्वारं मुक्तं करिष्यामि कपाटद्वयसंयुतं ।

नहि तेनैव तद्द्वारं पुनर्बद्धं भविष्यति ।

२ करिष्यामि तदयेहम् उच्चनीचायनम् चञ्जु ।

पिप्तलोथं कपाटञ्च परिभञ्छ्यामि निश्चितं ।

परिक्षेत्याम्यहं सम्यग् अर्गलं खोदनिर्भितं ।

३ अन्धकारस्थितं विजितम् अप्रकाशस्थलस्थितं ।

- अतीवगुप्तं वित्तञ्च तुभ्यं दायिष्यते मया ।
 परेश्वरोहमेवेति त्वदीयनामकारकः ।
 इत्यायेलीय ईशोहमिति शक्यसि वेदितुं ।
 मम दासस्य याकूबो मनोनीतस्य मे तथा ।
 इत्यायेलो निमित्तञ्च तव नाम मया कृतं ।
 अहं त्वया न बुद्धेऽपि त्वां रूढ्याख्यापयं पुरा ।
 ६ अहमेव परेशः स्यां नापरः कोपि विद्यते ।
 मदन्य ईश्वरः कोपि मेदिन्यां नहि विद्यते ।
 त्वयाहं नाप्यभिज्ञात समबध्नां कटिं तव ।
 ७ मदन्य ईश्वरः कोपि नास्तीति भास्करोदयात् ।
 यावद् दिशं प्रतीचीञ्च लोका ज्ञास्यन्ति निश्चितं ।
 अहमेव परेशः स्यां मां विना नापरोस्ति च ।
 ८ मयैव सृज्यते दोषिरन्धकारश्च जन्यते ।
 अहं करोमि सन्धिञ्च विपदं जनयाम्यहम् ।
 क्रियन्ते सर्वकर्मणि मयैव परमेशिता ॥
 ९ तुद्दिनं प्रतिवर्षं त्वं हे नभोमण्डलोद्धृतः ।
 अभ्राणां निवहो धर्मं दृष्टिधारां करोतु च ।
 समुत्पादयतां चाणं दीर्य्यमाणा वसुन्धरा ।
 धर्म्येवाद्भुतं कुर्यात् तत्स्रष्टाहं परेश्वरः ।
 १० परिनिर्मित आसीद् यो मृत्तिकाघटवज्जनः ।

स्रष्टा विरोधकारी यः स्रष्टृसन्तापो भविष्यति ।
 किं निर्मासि मृदित्वं किं कुलाखं वदितुं जमा,
 नहि हस्तः स्रवासीति किं कर्मकारकं वदेत् ।

१० किं त्वं जनयसीत्येवं यो जनो जनकं वदेत् ।
 त्वं किं प्रसूयसे चैतत् यो जनो जननीं वदेत् ।
 उभयोरेतयोरेव सुसन्तापो भविष्यति ।

११ इत्यायेस्व धर्मरूपो यः स्रदीयसृष्टिकारकः ।
 एतादृशं वचो ब्रूयात् स एव परमेश्वरः ।
 भाविनीं घटनां यूयं मतशिष्टोः किमु पृच्छथ ।
 मद्भक्तकृतकर्माधि किमाज्ञां संविधन्त च ।

१२ मया सृष्टा धरा तस्या मध्यस्था निर्मिता नराः ।
 तथा स्वकीयहस्तेन व्यस्तारि गगणं मया ।
 तस्य सैन्यस्वरूपाणि भाणि चाज्ञापितानि तु ।

१३ मया स धर्मरूपेण समुत्पन्नः करिष्यते ।
 तदीयं सकलं मार्गं सरलञ्च करिष्यते ।
 तथा पुरं मदीयं स परिनिर्मास्यति स्वयं ।
 स विना पारितोषेण विना मूढ्येन मे जनान् ।
 वन्दिनः सकलानेव परिमुक्तान् करिष्यति ।

१४ सैन्याध्यक्षपरेज्जेन वच एतन्निगद्यते ।
 पुनः परेश्वरोवक्ति सम्पत्तिं मिसरोद्भवा ।

कूभो नाविध्यविनाश दीर्घकायाः सिन्धुविद्याः ।

लोकाः सर्वे भविष्यन्ति तदीयवत्सर्वस्यः ।

तव पश्चाद् गमिष्यन्ति ते सर्वस्य मानवाः ।

गमनं ते करिष्यन्ति सर्वे इन्द्राणां संयुताः ।

इत्थं निवेदयिष्यामि त्वां प्रचक्ष्य च ते जनाः ।

ईश्वरः परिविद्येत केवलं सहितस्त्वया ।

विना तमपरः कोपि क्षितावीशो न विद्यते ।

१५ इत्याद्येक्ष्वातरीशस्त्वं बोधागन्तव्यमीश्वरः ।

१६ सर्वे लज्जां गमिष्यन्ति मूर्तिर्न निर्घाणकारकाः ।

विवर्णासु भविष्यन्ति विवर्णास्तपयैकदा ।

१७ किन्विष्यायेल् परेशेनानन्तबाणमवाप्स्यति ।

न लज्जिता विवर्णास्त्रानन्तकाले भविष्यन् ।

१८ अन्तरीक्षस्य सृष्टा यो भाषते स परेश्वरः ।

अर्थाद् य ईश्वरः सृष्ट्वा पृथिवीं परिनिर्धमे ।

अकरोत् स्थापनं तस्या न तां शून्यां समासृजत् ।

वसतिस्तत्र जायेत तत्कृते तो स आसृजत् ।

केवलः परमेशोऽहं मदन्यो नहि विद्यते ।

१९ अहं स्वप्ने विविक्ते च स्वप्ने भुम्बास्तमोमये ।

भविष्यद्वचनं किञ्चित् नाभिभाषितवानहं ।

गवेषणं मदीयम् युष्माभिः क्रियते मुधा ।

इदं वाक्यमहं नाख्यं याकूबवंशं कदाचन ।

सत्यभाषिपरेशोहं सत्यवाक्यं वदामि च ॥ ,

२० रक्षिता अन्यदेशेभ्यो यूयमेत्योपतिष्ठत ।

कृतं स्वकीयहस्तै र्ये काष्ठं वहन्ति मावनाः ।

प्रार्थयन्ते च तान् देवान् य उद्धर्तुं नहि क्षमाः ।

ते सर्वे मनुजा एव नहि जानन्ति किञ्चन ।

२१ तान् मनुष्यान् समाचक्ष्व समागच्छन्तु सन्निधिं ।

परस्परं प्रकुर्वन्तु मन्त्रणामपि ते नराः ।

घटनातः पुरा वाक्यमिदं केन प्रवेदितं ।

यं विना नेश्वरः कोपि नाकार्षं तत् परेश्वरः ।

तथा येन विना कश्चिदीश्वरो नहि विद्यते ।

सत्योहं मुक्तिदाताहमद्वितीयोहमीश्वरः ॥

२२ पृथिव्यन्तस्थिता लोका मां दृष्ट्वा चाणमाप्नुत ।

यतोहमीश्वरो मत्तो नापरः कोपि विद्यते ।

२३ स्त्रीयं नाम गृहीत्वा च श्रपयं करवाण्यहं ।

निर्गच्छेन्मनुखात् सत्यम् श्रमोघं वाक्यमेव च ।

जानुपातं करिष्यन्ति मदये सर्वमानवाः ।

जिह्वाभिः श्रपयं कृत्वा वक्ष्यन्ति वाक्यमीदृशं ।

२४ मम धर्मस्य शक्तिस्य केवलोल्लिखि परेश्वरः ।

व्यरब्धन् मयि ये लोका इत्य प्राप्स्यन्ति ते त्रयाः ।

१५ इन्द्रायेसो ऽम्बया ये ये ते सर्वे परमेष्ठिता ।

सपुष्पा गणयिष्यन्ते प्रशंसिष्यन्ति तद्गुणान् ॥

४९ षट्चत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ वाचिष्मन्प्रतिमायाश्च विनाशः १ ईश्वरोयलोकानां रक्षा
प्रतिमानाम् चसारता ८ विवेकं विनयकथनं १९ परिचाय
कथनम् ।

१ वेल् नमति निबोश्चाधोवदनो जायते ध्रुवं ।

स्त्रायन्ते प्रतिमास्तेषां पशुजन्तुगणोपरि ।

ते सर्वे पशवः क्लान्ता भारयस्ता भवन्ति च ।

२ भारं न सहमानास्ते सर्वे नष्टा भवन्ति च ।

वन्द्यवस्थां समाश्रित्य दूरदेशं प्रयान्ति च ॥

३ इन्द्रायेस्त्वंग्शेषा हे याकूब्वंशाश्च सर्वशः ।

यदाक्यं मामकीनं तद् युष्माभिः संनिशम्यतां ।

आजग्नकालतो युष्मदहनं कृतवानहम् ।

आगर्भस्थितिकालाच्च युष्मान् स्कन्धे वहाम्यहम् ।

४ युष्मद्वार्द्धक्यपर्यन्तं प्रकरिष्याम्यहञ्च तत् ।

केशानां पचनं यावत् करिष्ये वहनं तव ।

समकारि मया पूर्वं युष्माकीनन्तु सज्जनं ।

अतः स्कन्धे वहन् युष्मान् करिष्यामि सुरक्षयं ॥

५ धूयं मां सदृशं केन समानं वा करिष्यथ ।

उपमाश्रय मां केन सादृश्यायं परस्परं ।

६ कोषान्निर्मम्यते स्वर्णं तुलया तोल्यते जनैः ।

निर्माति देवतां तेन दत्तभर्षसु स्वर्णकृत् ।

जानुपातं तदये ते कुर्वन्ति च तदर्चनं ।

● स्त्रीकृत्यैर्भन्यैस्तैस्तदाहः संविधोयते ।

स्थापितायां निजस्थाने तत्रैव परितिष्ठति ।

किन्तु स्वस्थाबतो नैव गमनं प्रकरोति सा ।

केनचित् प्रार्थिता सापि नोत्तरं परियच्छति ।

विपद्भ्यश्च न तं लोकं समुद्धरति सा कश्चित् ॥

८ हे पाप्मिनुजाः सर्वे कुरुत तस्य संस्मृतिं ।

पुरुषत्वं विजं यूयं प्रकाशयत सर्वथा ।

अस्मिन् कार्ये विशेषेण मनांसि प्रक्षिपन्त च ।

९ कार्यं स्मरत पूर्व्वीयम् अवश्यमहमोत्तरः ।

अहमेवेश्वरः कोपि मत्समो नहि विद्यते ।

१० श्रेणीयच्छब्दावाक्यं पूर्व्वमेव प्रकाशये ।

नोपस्थितमिदानीं यत् तच्च पूर्व्वं प्रचारये ।

अहं वाचस्मिन् दत्सि मन्त्रणा सम सेवयति ।

यदहं परिवाञ्छामि तत्तु भिक्षुं करोम्यहं ।

११ पूर्व्वं ह्यदिशतस्याहम् सत्क्रोधानु विहङ्गकं ।

अर्थात् करं परामृष्टम् आङ्गाद्यै दूरदेवतः ।

मया यथा समभावि करिष्ये चटकं तस्य ।

यंमया निश्चितं चित्ते साधयिष्ये तदेव हि ॥

१९ कठोरमनसो धृतं हे धर्माद् दूरवर्तिनः ।

मदीयं वचनं सर्वे शृणुत सावधानतः ।

२० करिष्ये निकटं धर्मं न स्थास्यति च कूरतः ।

मया कृते परिचाये विलम्बो न भविष्यति ।

दास्ये चायं सिष्योनेऽहम् दद्यायस्मिन्गौरवाय वै ॥

४० सप्तचत्वारिंशोऽध्यायः ।

१ बाविलो बाविदस्यः तस्य ज्ञानविशेषाश्च ॥

२ अगूढे बाविलो धूलिरवहस्योपविशति ।

कस्दीयकम्यके भृमावुपविशामनं विना ।

यतस्त्वां कोमलामुक्ता सुखस्य परिभोगिनी ।

नहि कस्यिन्ननुयस्त्वां पुनः सम्बोधयिष्यति ।

३ गृहाण पेषणीं तत्र मोक्षं परिपिष्टि च ।

कुह केनाननाच्छादान् पादवस्त्रं समुत्तिष्ठि ।

अनाच्छाद्य विजे अहो धुनोमधेन संग्रज ।

४ शोतिष्यते च नग्नत्वं द्रष्टव्यं ते नपास्पदं ।

पूर्वं प्रतिफलं दास्ये ऽविद्यामि नहि कश्चन ॥

५ अस्माकं मुक्तिदाता त्वः सैव्याधिवदरेवरः ।

दद्यायेसो धर्मरूप इति तन्नामधेयकं ।

६ कस्दीयकम्यके ध्यान्ते कीरवा लम्प्यावित्र ।

यत् त्वं प्रजाणां मातेति ख्यातिं नहि प्रयास्यसि ।

६ अहं क्रुध्यन् स्वलोकेभ्यः स्वाधिकारभमेध्ययन् ।

तव हस्ते च तानेव लोकानपि समार्षयं ।

किन्तु त्वं तेषु लोकेषु न ह्यकार्षीः कृपालवं ।

विशेषाद् वृद्धलोकेषु युगं गुरु त्वमर्षये ।

७ अहं माता भविष्यामीति च संभाषितं त्वया ।

तुभ्यं घटिष्यते यत् तत् चिन्तितं न च न स्मृतं ।

८ हे सुखभोगिनीदं त्वं वचनं संनिशामय ।

निरापदा प्रतिष्ठन्त्या मनस्येतत् त्वया कृतं ।

असूयहं मत्परा नास्ति वैधव्यञ्च न भावि मे ।

न च पुत्रविहीनात्वं भविष्यति कदापि मे ।

९ किन्तु ते भूरिमन्त्रेषु विद्यासु मोहनासु च ।

एकदैकनिमेषे ते वैधव्यवञ्चनाश्रमे ।

ते उभे त्वां समुद्दिश्य क्षिप्रमेव घटिष्यतः ।

१० विश्वस्य निजदुष्टत्वे ऽवादी मां कोपि नैष्यते ।

त्वन्तु ज्ञानेन बुद्ध्या च ब्रजित्वा दुष्टवर्त्मना ।

अवादीरहमेवास्मि मदन्यो नहि विद्यते ।

११ अतएव समुद्दिश्य त्वां विपद्राचिरेष्यति ।

नहि प्रभातकालस्य वीक्षणं प्रकरिष्यसि ।

प्राथम्यत्वं न तस्याहि दुर्दशा या घटिष्यते ।

- त्वामुद्दिश्य हठादेव विनाश आगमिष्यति ।
 कमथनुभवं तस्य कर्तुं त्वं नहि शक्यसि ।
 १२ त्वया मोहनमन्त्राद्यैरश्रामि यौवनावधि ।
 तानि कर्माणि कर्तुं त्वं प्रवृत्ता संभवाधुना ।
 को वेत्ति तेन ते भावो चोपकारो विपत्तयः ।
 १३ स्त्रीयानेकपरामर्शे यदि त्वं क्लान्तिमेषि च ।
 तर्हि ज्योतिर्विदो लोका ननुवदर्शिनो जनाः ।
 घटनां प्रतिदर्शं तां ये जना ज्ञापयन्ति च ।
 तुभ्यं यद् घटितव्यं त्वां ततो रक्षन्तु ते जनाः ।
 १४ पश्यत मनुजाः सर्वे संभविष्यन्ति नाशवत् ।
 ऊताग्रनक्ष तास्त्रोकान् प्रकरिष्यति भस्मसात् ।
 तेजसोग्रे न ते प्राणान् स्त्रीयान् शक्यन्ति रक्षितुं ।
 उष्णार्थमग्नितापार्थं न स्थाताङ्गारशकः ।
 १५ त्वया चै र्मानुषैः सार्द्धं समकारि परिश्रमः ।
 काष्ठाद् आ यौवनाद् येस्य बाण्ड्यं विहितं त्वया ।
 ते मानवा भविष्यन्ति तादृशा एव निश्चितं ।
 एकैकस्वामनुद्गार्यं यास्यति स्वस्ववर्त्मनि ॥

४८ अध्यायमारिंशोऽध्यायः ।

१ निजलोकान् प्रति परमेश्वरस्य मर्त्येन १९ विषयकथनं १०
वेदकथनं २० सादिरसाकथनम् ।

- १ हे साकूषण्यया धूमं प्रपुन्युत भारतीभिर्भा ।
दृष्टायेत्सुनामविख्याता बिह्वदाप्रस्तवोद्भवाः ।
लोकानां परेश्वरस्य युष्माभिः परिग्रथ्यतां ।
दृष्टायेत्सीश्वरं धूमं स्त्रीकुहय प्रकाशतः ।
किन्तु बल्यत्वकृपेण चाद्यार्द्धेन च नो भवेत् ।
- २ विद्यते त्वं सुविख्यातः धर्मीयमगराख्यया ।
यस्य नाम च सैन्यबाम् अध्वयः परमेश्वरः ।
दृष्टायेत्सीश्वरे तस्मिन् प्रत्याश्रयं किञ्चतां त्वया ।
- ३ पूर्वकालस्य यद्वाक्यं स्थापितत्वं मयादितः ।
मदीयवद्वात् तत्तु निर्गत्य संप्रकाशितं ।
तस्मिन् छिद्रं कृते छिद्रे तत् स्वयं समुपस्थितं ।
- ४ अवाद्यावान् तुष्माकं कण्ठाः सन्ति च सौहृदम् ।
पितृखेन समं भावं तदीयमिति वेदम्बहं ।
इतिहेतोरहं तत् त्वाम् आदितः समदर्शयं ।
- ५ यतएवा मदीयेन दैवतेन कृता क्रिया ।
तस्मिन् च निषिक्त्वा मे प्रतिमैतत् समार्दिशत् ।
इति वाक्यं यथा नैव त्वया समभिभाष्यते ।

- अदर्थं तदर्थं तां समुपस्थितिपूर्वकः ।
 ६ तया मुतानि यान्येव तानि सिद्धानि सर्वत्रः ।
 अङ्गीकारस्तु युष्माभि र्ब किं तस्य करिष्यते ।
 इतः परं सुगुप्तं यत् तव ज्ञानवह्निक्षितं ।
 नवीनं वचनं यच्च त्वामहं आवचामि तत् ।
 ७ मया तत् सकलं ज्ञातं यथेष्टं नोच्यते वचः ।
 तदर्थमेव पूर्वं तत् सिद्धत्वं न प्रयास्यति ।
 इदानीं अवधारत् पूर्वं तव तत् सिद्धतां गतं ।
 ८ अत्रयत् त्वया तस्य न चाज्ञायत तत् त्वया ।
 शब्दपटौ तदोद्यौ द्वौ मुक्तावासां न वाहितः ।
 यतो विश्वासघातो त्वम् आज्ञोऽपरवर्जकः ।
 इत्येतन्नामधारोति मया समभिविद्यते ।
 ९ युष्मान् यथा न सम्पूर्णं समुच्छिन्नात् करोम्यहं ।
 संवरोष्ये तस्य क्रोधं स्वकीयस्त्वानुषेण तु ।
 स्वगौरवाय बुद्धन्ते मया स वारयिष्यते ।
 १० पश्य युष्मत्परिष्कारं करिष्यामि कत्रानुना ।
 युष्मांस दुःखमूषां परीक्षिष्ये न ह्यवत् ।
 ११ निजार्थं स्वार्थमेवाहं तत् करिष्यामि विहितं ।
 कुतो नाम मदोद्यं यत् तद् भविष्यति निन्दितं ।
 न चान्यत्प्रदास्यामि महिमाणस्य निधे ॥

१७० विमयिवस्य भविष्यदाख्यानि । ४८ अध्यायः ।

१२ मदाहृत तमिच्छायेस् याकूब् च मदघः शृणु ।

स एवाहमहश्चादिरहमन्तस्वरूपकः ।

१३ भित्तिमूलं पृथिव्याश्च हस्तेन स्थापितं मया ।

मया दक्षिणहस्तेन नभोविम्बं सुविस्तृतं ।

आहृतेषु मया तेषु स्रपतिष्ठन्ति ते भुवं ।

१४ युष्माभिः सकलैरेव सम्भूय श्रूयतामिति ।

यस्मिन् परेश्वरः प्रेम करोति पुरुषः स तु ।

साधयिष्यति तस्यैव बाबिलं प्रति मानसं ।

पराक्रमं तदीयश्च कस्यदीयमानवान् प्रति ।

यः पूर्वमिदमाख्यानं प्रचारयति तादृशः ।

मध्ये देवसमूहस्य को जमः परिविद्यते ।

१५ तदिदानीं समाचक्षि तमाह्वयानयामि च ।

अतश्वाचने तस्य भविष्यति सुमङ्गलं ।

१६ मत्समीपं समागत्य धूयं शृणुत मदघः ।

अहं प्रथमतः कापि प्रोक्तवान् गोपने नहि ।

करोमि नियमं तस्य तदीयघटनात् पुरा ।

प्रभुः परेश्वरस्तथात्मानं मां प्रति प्रेरयेत् ॥

१७ तव मुक्तिप्रदाता च दृष्टायेच्छर्धारूपकः ।

तेनैव परमेष्ठेन वाक्यमेतन्निगद्यते ।

तस्माभजनितां त्रिंशं च एव प्रतिपादयेत् ।

- तव गन्तव्यमार्गेण त्वां यः संयापयत्यपि ।
 परमेश्वर एवाहं स एव च प्रभुस्तव ।
- १८ आञ्ज्ञा यदि मदीया या त्वया सा सममंस्त ।
 अभविष्यन्नदीरूपं तदीयं मङ्गलं तदा ।
 अभविष्यन्न ते धर्मः समुद्रस्य तरङ्गवत् ।
- १९ अभविष्यत् त्वदीयोऽहि वंशोऽपि सिकतासमः ।
 यथा तस्योदरोत्पन्ना अभविष्यन् तथा तव ।
 त्वदीयं नामधेयं यत् तन्न यास्यति क्षुप्रतां ।
 मदीयवदनाम्नैव तव नामाप्यलोप्यत ॥
- २० बाबिलनगरतो यूयं प्रकुरुध्वं विनिर्गमं ।
 तथा कसदीयदेशाच्च कुरुत प्रपलायनं ।
 मोक्षयिष्यति थाकूवं स्वदासं परमेश्वरः ।
 उच्यतामिति वाक्यञ्च सानन्दं तत् प्रकाश्यतां ।
 तत् प्रचार्य च मेदिन्याः सीमां यावत् निब्रम्यतां ।
- २१ यत् प्रान्तरेण तास्योकान् परमेशो नयिष्यति ।
 दृष्ट्वायुक्ता भविष्यन्ति तु च स्थाने न ते जनाः ।
 यतस्तेषां निमित्तं स गिरेः स्रोतः करिष्यति ।
 पाषाणे भेदिते तेन सखिलं निर्गमिष्यति ।
- २२ इदं भवेत् दुष्टानामिति वक्ति परेश्वरः ॥

४८ जनचक्षुःश्रीऽध्यायः ।

१ विद्मदोषानां लोकावज्ञानं ० चम्यदेशीयानां पाप्मत्वं १९
समाजे परमेश्वरस्य स्नेहः १९ तस्य हृत् १४ ७ श्रूणां
विनाशश्च ।

१ हे दूरदेशिने लोकाः इत्युक्तं वचनं मम ।

मनो निधत्त मद्राक्षे हे दूरस्थितमानवः ।

मद्गर्भस्थितिमारभ्य परेशो मां समाकृषत् ।

मम नाम धृतं तेन मन्मादृकुचिर्निर्गमात् ।

२ तीक्ष्णखड्गस्वरूपं स कृतवान् वदनं मम ।

छायायां निजहस्तस्य तेनाहं परिगोपितः ।

न्यदधाम्नां निजे लुपे कृत्वा प्राणितवाणवत् ।

३ दृष्ट्वायेह मम दासत्वं महिमा ख्यास्यते त्वया ।

४ ततो मयेदं गदितं हा मे पण्डोऽभवत् अमः ।

निरर्थकं मया सर्वं मदीयं लखितं बलं ।

तथापि मे विश्वरोषि सहितः परमेशिता ।

मम कर्षकलङ्घास्ति सार्द्धं मत्परमेशिता ।

५ यो चाकूचं पुनर्वारम् आणेतुं निजसज्जिधिं ।

मास्य स्वसेवकीकर्मैर्गर्भे निर्बलितवांस्य यः ।

तेनेदानीं परेशेन वाक्यमेतन्निगद्यते ।

तन्मन्त्रिणो यदीष्टायेह संपद्यते भवेन्नहि ।

समयं परमेशस्य प्रादुरिष्ये तथाप्यहं ।

- तथा मदीय ईशो मे बलरूपो भविष्यति ।
 इति हेतोरिदं तेन वचनं संनिगद्यते ।
 ६ याकूबीयस्य वंशस्य समुत्पादनकारणं ।
 इस्त्रायेल् मुक्तलोकानां सतेजस्कवकारणं ।
 यद्भवे मम दासस्त्वं तत्क्षुद्रं तव जायते ।
 दीप्तिरूपं करिष्यामि त्वामन्यदेशवासिनां ।
 सीमां यावत् पृथिव्याश्च चाणं मत्क्षतमेव च ॥
- ७ यो जनो निन्दितो लोकैर्घृणितो योन्यदेशिभिः ।
 अर्धचाणां वशीभूतस्तमेव परमेश्वरः ।
 इस्त्रायेल् धर्मरूपश्च मोक्षदः संवदेदिति ।
 विश्वास्य परमेश्वस्य तन्मनोनीतकारिणः ।
 इस्त्रायेल् धर्मस्य निमित्तं भूमिपालकाः ।
 उत्थास्यन्ति च तं वृष्टा सेविष्यन्तेऽधिपास्य तं ।
- ८ एतदेव परेशेन वचनं परिभाष्यते ।
 संश्रेष्यामि शुभे काले तदीयां प्रार्थनामहं ।
 उपकारं करिष्यामि परिचाषदिने तव ।
 कर्तुं शान्तिश्च देशस्याधिकर्तुश्च निरास्यं ।
- ९ वहि-र्याहीति वाक्यञ्च वदितुं बन्दिनो जनान् ।
 प्रत्यक्षो जायताश्चेति वक्तुं ध्यान्ते क्षितान् जनान् ।
 नियोक्ष्यै निबन्धनेन गृह्यां त्वं परिरक्ष्य च ।

मार्गस्य सन्निधौ सर्वे चरिष्यन्ति च ते जनाः ।

उत्सृज्यमाने नृणां तेषां गोष्ठस्य संभविष्यति ।

१० बुधायुक्ता वृषायुक्ता न भविष्यन्ति ते जनाः ।

न च ते योऽप्यौद्राभ्यां भविष्यन्ति समाहताः ।

यतस्तान् दयते यस्तु स एव नेष्यते च तान् ।

कवन्धप्रस्रवस्यैव समीपं नेष्यते च तान् ।

११ सर्वेषु निजशैलेषु समं वर्त्म करिष्यति ।

स्वकीयान् राजमागांस्य प्रोच्छ्रितान् प्रकरिष्यति ।

१२ पश्येते दूरतो देशात् करिष्यन्ति समागमं ।

पश्योत्तराप्रतोचीभ्याम् आयास्यन्ति जना इमे ।

आगमिष्यन्ति सोनोमो देशतो मानवा इमे ॥

१३ हे नभोमण्डले संस्था यूयं गीतं प्रगायत ।

महानन्दध्वनिं कुर्यात्स्वज्ञापि हे वसुन्धरे ।

सर्वे शिलोच्चया यूयं गीतानि परिगायत ।

यतः परेश्वरः स्वीयान् मनुष्यान् सान्त्वयिष्यति ।

स्वकीयदुःखिलोकेषु कष्टां स करिष्यति ।

१४ किन्तु सियोन् इदं वक्ति मामत्याचीत् परेश्वरः ।

मदीय ईश्वरो योऽस्ति सोऽपि मां परिव्यस्यरत् ।

१५ योऽपि स्तम्भजं बासे स्नेहं सम्प्रविधाय न ।

स्तम्भपायिनां बासं किं विस्मर्त्तुमसं भवेत् ।

विस्मरिष्यामि नाहं त्वं विस्मरन्त्यपि योषितः ।

१६ पश्य हस्ततले स्त्रीये तवाकारं समालिखं ।

आस्ते त्वदीयप्राचीरं सदा मद्दृष्टिगोचरे ।

१७ क्षिप्रमेवागमिष्यन्ति तव निर्घोषकारिणः ।

तव मध्यात् प्रयास्यन्ति शून्यकाराश्च नाशकाः ।

१८ त्वं लोचने समुन्मील्य चतुर्दिशः समीक्षतां ।

एते सर्वे सुसम्भूय समेक्ष्यन्ति तवान्तिकं ।

उच्यते परमेशेन भवेयममरो यदि ।

तदा भूषणतुल्यानि सर्वाणि परिधास्यसि ।

कन्यानां भूषणानीव सर्वाणि धारयिष्यसि ।

१९ यतः स्थानं त्वदीयं यत् समुच्छिन्नं पुराभवत् ।

अभूत् शून्यं स्थलं यत्ते भूमिर्नष्टा च या तव ।

सद्दीर्घाणि भविष्यन्ति तदानीं तानि सर्व्वशः ।

येन तदामिनां स्थानं दुर्लभत्वं प्रयास्यति ।

स्थास्यन्ति विप्रकृष्टे च त्वद्ग्रासकारिणो जनाः ।

२० आगत्य कथयिष्यन्ति त्वदीयहारिताः सुताः ।

अतिसद्दुषितं स्थानं वस्तु स्थानं प्रदेहि नः ।

२१ तदा वक्ष्यसि चित्ते त्वं केनेमे जनिता मम ।

बन्ध्याहं सुतस्त्रीनासं देवपुता विदेहिनी ।

वत सन्ति सुता एते केनेमे प्रतिपाक्षिताः ।

पश्यैकस्माच्च त्वत्पदसं तदा कुच स्थिता दमे ॥

१२ प्रभुणा परमेश्वरेण वाक्यमेतन्निगद्यते ।

पश्यान्त्यदेवलोकेभ्य दक्षिते वाणिना स्मृते ।

अन्यलोकान् समुद्दिश्य केतौ च तोषिते मय्य ।

वक्ष्यन्ते मन्यन्ते समानेभ्यस्मि ते सुतान् ।

तथा स्कन्धेन ते कन्याः समानेभ्यस्मि ते जनाः ।

१३ राज्ञां गणस्त्वदीयश्च भविता पालकः पिता

तेषां राज्ञीगणस्ते च धात्री माता भविष्यति ।

त्वां प्रणम्यन्ति ते लोका भूमिसंलग्नमस्तकाः ।

भोक्ष्यन्ते पदधूसीस्ते तेनाहं परमेश्वरः ।

मयि विश्वासिनो ये ते लज्जन्ते नेति वेत्स्यसि ॥

१४ नेष्यते स्त्रोठितं द्रव्यं किं लोकाद् बलसंयुतात्

जयिष्ये मानवाद् द्रव्यं धृतं किं मोक्षयिष्यते ।

१५ एतदेव परेश्वरेण वचनं सन्निगद्यते ।

पराक्रमिधृतं द्रव्यं पुनर्नीतं भविष्यति ।

भयङ्करजनैर्द्रव्यं स्त्रोठितं मोक्षयिष्यते ।

यतोहं त्वद्विपक्षत्वात् संपादकारिभिर्जनैः ।

साद्धै विधाय संपादं चास्यामि तव वासकान् ।

१६ स्वमांसं भोजयिष्यामि तवापद्रात्रिनो जनान् ।

स्वरक्तं भोदयिष्यामि नवद्राक्षारवैरिव ।

त्वत्चाताहं परेशस्य वाक्यः सर्वशक्तिमान् ।
तव मुक्तिप्रदातेति ज्ञास्यन्ति सर्वजन्मिनः ॥

५० पञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

१ चाविश्वासकारणात् स्त्रीयेन पित्रदोषानां त्यजनं स्त्रीष्ट्य
कथनं १० दशरे विश्रयितुं विनयकथनञ्च ।

- १ परमेश ददं वक्ति युष्माकं जननी मया ।
यत्पत्रेण परित्यक्ता कुच सा त्यागपत्रिका ।
वणिजां वा मदोषानां कस्मै वो विक्रयः कृतः ।
पश्चाधर्मेण स्त्रीयेन यूयं विक्रीततां गताः ।
युष्मन्माताभवत् त्यक्ता युष्मदाज्ञाविलङ्घनात् ।
- २ मय्यागते निमित्तं किं कोपि नोपस्थितो जनः ।
मयाहृतस्य नो कोपि दत्तवान् उत्तरं जनः ।
बाहु मे दुर्बलः किं न शक्नोति परिमोचितुं ।
उद्धर्तुं मम शक्तिः किं विद्यते नहि काचन ।
पश्चाहं तर्जनेनैव शोषयामि सरित्पतिं ।
तथा स्नातस्त्रिनीच्चाहं प्रान्तरं विदधामि हि ।
घ्नियन्ते दृषया मीना दुर्गन्धस्तेन जायते ।
- ३ कृष्णवर्णतया चाहम् एतदाकाशमण्डलम् ।
आच्छादयामि वासस्य शृणुजं परिधापये ॥
- ४ परिश्रान्तजनान् वक्तुं योग्यानि वचनानि च ।

ददाति धीरवद्जिह्वां प्रभु मर्द्द्वं परेश्वरः ।

प्रबोधयन् प्रतिप्रातः स मां शिष्यजनं यथा ।

निधातुं मानसं कर्णौ मदीयौ मोचयत्यपि ।

५ प्रभुणा परमेशेन मोच्येते श्रवसो मम ।

अनाज्ञायाहको नाहं न भवामि पराङ्मुखः ।

६ प्रहारिणां ददे पृष्ठं कपोलं श्मश्रुहारिणां ।

लज्जानिष्ठिवनाभ्यां न ह्लादयामि निजं मुखं ।

७ न लज्जेऽहं प्रभु र्यस्माद् उपहृन्मे परेश्वरः ।

अग्निप्रस्तरवत् स्वीयं वदनं प्रकरोम्यहं ।

यतो यन्न र्चिष्येऽहं तन्मया परिविद्यते ।

८ गणयेत् पुण्यवन्तं मां यः समीपे स वर्त्तते ।

अतएव मया साङ्गं को वा विवर्दितुं क्षमः ।

वयंसम्भूय तिष्ठामः को वैरो मम विद्यते ।

यो विद्यते स आयातु मदीयप्रतिकूलतः ।

९ पश्य प्रभुः परेशस्य रूपकर्त्ता भवेन्मम ।

अतो मां दोषिणं कर्तुं परिश्रकोति को जनः ।

पश्य ते वस्त्रवत् सर्वे संगमिष्यन्ति जीर्णतां ।

जर्जरत्वञ्च यास्यन्ति कीटैस्ते सकला जनाः ॥

१० परमेष्ठात् प्रभीतस्य तदीयसेवकस्य च ।

वचनेषु मनोयोगी कोऽस्ति युष्मासु तादृशः ।

- अन्धकारेषु गच्छेद् यो दीप्तिं प्राप्नोति नैव च ।
 करोतु स सुविश्वासं परमेश्वरनामनि ।
 तथा स्वकीय ईशे च प्रत्याशां प्रकरोतु सः ।
 ११ पश्य वैश्वानरो यस्तु युष्माभिः परिज्वाल्यते ।
 तथैव ज्वाल्यति यच्च युष्माभिर्दोषमण्डलं ।
 तर्मासं याथ यूयञ्च तज्ज्वलद्दोषमण्डलं ।
 मदीयकर्तो यूयं फलमेतदवाप्स्यथ ।
 युष्माभिः सकलैर्दुःखे शयनं प्रकरिष्यते ॥

५१ एकपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

१ इन्द्राहोमो दृष्टान्तः ० मनो निघातुं लोकानामाह्वानं ०
 परिवाणकथनं ८ आश्रय कथनं १२ सान्त्वनाकथनं १७
 विकापकथनं २१ रक्षणकथनञ्च ।

- १ धर्मानुगामिनो यूयं परेश्वरगवेषिणः ।
 मामकीर्णमिदं वाक्यं युष्माभिः सुनिश्चयतां ।
 यद्गिरेस्तुतिता यूयं गङ्गरात् खनिता यतः ।
 युष्माभिः क्रियतां दृष्टिस्तदीयमवटं प्रति ।
 २ युष्माकमादितातो य इन्द्राहोम् स निरोक्ष्यतां ।
 सारां प्रति च वीक्षध्वं युष्मत्प्रसवकागिणिं ।
 यत एकापि सा तस्या मयाह्वानं कृतं पुरा ।
 तस्यै मया वरो दत्तः सा कृता बह्वर्वाशिका ।
 ३ सान्त्वयित्वां सियोनन्तु तथा तस्य परेश्वरः ।

सर्वमुच्छिन्नतां प्राप्तं स्थानं चारु करिष्यति ।

वनमेदनवत् तस्य काननं परमेशितुः ।

उद्यानेन समं तेन निश्चितं संविधास्यते ।

तत आनन्द उल्लासो धन्यवादो भविष्यति ।

तथा ध्वनिश्च गीतानां भुवमेव भविष्यति ॥

४ मनो निधत्त मद्वाक्ये मदीयाः सर्वमानवाः ।

यूयं शृणुत मल्लोका मदीयवचनानि च ।

यतः प्रकाशः शास्त्रस्य मत्तएव भविष्यति ।

दोषिष्कृते च लोकानां स्थापयिष्ये निजं विधिं ।

५ मम धर्मः समोपस्थो मत् त्राणं समुपस्थितं ।

मम हस्तौ च लोकानां विचारं साधयिष्यतः ।

मां प्रति दूरदेशीया आशादृष्टिं विधाय ह ।

प्रत्याशां प्रकरिष्यन्ति मदीये च भुजद्वये ।

६ यूयन्तु परिवीक्षध्वम् ऊर्ध्वस्थाकाशमण्डलं ।

यूयं दृष्टिं कुरुध्वञ्च नीचस्थां पृथिवीं प्रति ।

यथा धूमस्तथाकाशोऽप्यन्तर्धानं गमिष्यति ।

वसुन्धरा वस्त्रवच्च जीर्णत्वं समुपैष्यति ।

इत्थं नाशं प्रयास्यन्ति लोका स्तत्र निवासिनः ।

नित्यस्य मत्परिचाणं मद्दर्शो नहि लोप्यते ॥

७ धर्मज्ञा वो मनःस्वसि शास्त्रस्य वचनं मम ।

अतः शृणुत मद्वाक्यं माभैष्ट मर्त्यतर्जनात् ।
 तथा तदीयनिन्दातो मा भूत शङ्कयाकुलाः ।
 यतस्तौ वस्त्रवत् कीटैः संभविष्यन्ति जर्जराः ।
 मेषाणामिव लोमानि भोक्ष्यन्ते हृमिभिश्च ते ।
 किन्तु मदीयधर्मो हि नित्यस्थायी भविष्यति ।
 स्यास्यति मत्कृतं चाणम् आपुह्यपरम्परं ॥

हे परमेश्वराहो त्वं जायत भव मुजागृहि ।
 बलस्वरूपवत्त्वं यत् तत् परिधेहि पूर्ववत् ।
 अर्थात् पूर्वमनुष्याणां कालवत् परिजागृहि ।
 त्वमेव रहवः किं न प्रहारं कृतवान् पुरा ।
 नागं त्वमेव किं नैव सत्ततं कृतवान् पुरा ।
 त्वयैव किं समुद्रेऽर्थात् शेषितो न जलाशयः ।
 मुक्तानां पारयानाय सिन्धौ वर्त्म न किं कृतं ।
 इत्थं व्याघ्रश्च यास्यन्ति परेशमोचिताः जनाः ।
 गायन्तश्च सियोनम् उत्तरिष्यन्ति ते नराः ।
 नित्यामन्दकिरोटश्च तेषां संभावि मस्तके ।
 हर्षक्षेपां मनुष्याणामाह्लादश्च भविष्यति ।
 तेभ्यः शोकश्च कातर्यं करिष्यति पखायनं ॥

२ अस्मि सान्त्वयिताहं ते कुतस्त्वं नश्वरान्मरात् ।
 दणकल्पमनुष्याणां सन्तानेभ्यो विभेषि च ।

१३ आकाशमण्डलं येन परितो विस्तृतं पुरा ।

पृथिव्या भित्तिमूलञ्च स्थापयामास यो दृढं ।

परेश्वरस्तव स्मृष्टा कुतो विस्मर्यते त्वया ।

नाशायोद्यतवत् यस्य समुपद्रौति मानुषः ।

प्रत्यहं तस्य कोपात् त्वं भयं कस्मादुपैषि च ।

तस्योपद्राविलोकस्य क्रोधो वा कुत्र विद्यते ।

१४ शीघ्रं संमोक्ष्यते वन्दी न कारायां मरिष्यति ।

न च तदीयभक्ष्याणामभावः संभविष्यति ।

१५ समुद्रस्य महोर्ध्वं य एकदैव निवर्त्तयेत् ।

सैन्याध्यक्षश्च यन्नाम स ते प्रभुः परेश्वरः ।

१६ आकाशमण्डलं यत्तद् विस्तारयितुमेव च ।

भित्तिमूलं पृथिव्याश्च संस्थापयितुमेव च ।

त्वं मे लोक इमां वाणीं श्रियोनं वक्तुमेव च ।

अहं स्वकीयवाक्यानि निदधामि मुखे तव ।

आच्छादयाम्यहं त्वाञ्च स्वकीयहस्तकायया ॥

१७ हे पुरि त्वं यिरूशालम् प्रतिजागृहि जागृहि ।

गात्रोत्थानं विधेहि त्वं परमेश्वरहस्ततः ।

तदीयकोपपात्रेण पानञ्च विहितं त्वया ।

कम्पनरूपपात्रस्य पीतमादाय तन्मूलं ।

१८ यति पुत्राः प्रसूतास्तु त्वया तेषां हि मध्यतः ।

- एकोपि तनयो नैव तां नेतुमवतिष्ठति ।
 यावन्तस्य त्वया पुत्राः स्नेहेन प्रतिपालिताः ।
 तेषां मध्ये नचैकोपि करं धत्तुं हि तिष्ठति ।
 ६ शून्यता च विनाशस्य दावेतौ घटितौ त्वयि ।
 तन्निमित्तं जनः को वा करोति परिदेवनं ।
 दुर्भिक्षं चन्द्रहासस्य त्वां प्रति घटिताविमौ ।
 ७ कः सान्वयति लोकस्त्वां त्वदीयसर्व्वसूनुवः ।
 परमेशस्य कोपेन त्वदीयतर्ज्जनेन च ।
 मूर्च्छितत्वं परिप्राप्ता जालबद्धकुरङ्गवत् ।
 प्रतिमार्गीयवज्रोषु विसंज्ञा निपतन्ति च ॥
 ११ हे दुःखिते विना द्राक्षारसं या मत्ततां गता ।
 त्वं त्वमेव मदीयां तु भारतीं संनिशामय ।
 १२ पक्षवादी खलोकानां प्रभुस्ते परमेश्वरः ।
 त्वदीयेनेश्वरेणैदं वचनं परिभाष्यते ।
 पश्य कम्पनरूपस्य पानपात्रस्य चार्थतः ।
 ते हस्तात् प्रतिगृह्णामि कोपपात्रस्थितं मखं ।
 तत् त्वया न पुनर्ब्बारं परिपातुं प्रलप्यते ।
 २१ त्वं प्रह्वय वयं यामो येषां वाक्यै स्त्वमीदृशैः ।
 अपातयो निजं पृष्ठं मृदत् पथिकमार्गवत् ।
 तत्रापद्राविणां हस्ते करिष्ये तत्समर्पणं ।

५९ द्विपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

१ समाजस्याङ्गार्जं ह रक्षायाः कथनं ० सुसंवादप्रचारण
कथनं ८ तेन सुखं ११ परिचापं १२ स्त्रीष्टीयकथनेषु ।

१ सियोन् जागृहि बुध्यस्व परिधेहि बलांशुकं ।

हे पूतपूर्णिरूशालम् धर त्वं चाह भूषणं ।

अग्नेध्मिन्नचर्मा च त्वन्मध्यं न प्रवेक्ष्यति ।

२ यिरूशालम् वपधूर्लोर्मुष्ट्यासन उपाविश ।

सियोनो वन्दिकन्ये त्वं गलबन्धं विमोचय ॥

३ एतदेव परेशेन वचनं परिभाष्यते ।

यथा यूयं विना मूल्यं व्यक्रोणोत निजान् पुरा ।

विना धनं तथा यूयं मुक्तासु प्रभविष्यथ ।

४ यतः प्रभुपरेशेन वाक्यमेतन्निगद्यते ।

मल्लोका मिसरं गत्वा तत्स्थाने प्रावसन् पुरा ।

अप्रहूरीयैस्ततः शेषे कृतोऽन्यायस्य तान् प्रति ।

५ इदानीं परमेशेन वाक्यमेतदुदोर्ष्यते ।

मम लोका विना मूल्यं नीताः स्वानान्तरं हि यत् ।

तेनैव मामकीनस्तु को लाभः प्रतिविद्यते ।

अहङ्कारं प्रकुर्वन्ति तेषां आसक्तमानवाः ।

मदीयं नामभेष्यस्य प्रत्यहं निन्दितं भवेत् ।

६ अतो ज्ञास्वन्मि मन्त्राम मदीयाः सर्वमानवाः ।

‘सोहं समुपतिष्ठामि यः प्रतिज्ञातवानहं ।

तस्मिन्नेव दिने लोकेऽसौरेतदवगच्छते ॥

७ / य आनयेत् सुसंवादं सन्धिं संज्ञापयेच्च यः ।

वदेत् मङ्गलवार्त्ताञ्च परिचाणं प्रचारयेत् ।

कुर्यात् प्रभुत्वमीशस्ते सियोनमिति यो वदेत् ।

तदीयपादयोः शैले शोभा भवति कीदृशी ।

८ उच्चैःस्वरं प्रकुर्वन्ति तदीयरक्षिणो जनाः ।

गीतञ्च परिगायन्ति मिलित्वा ते हि मानवाः ।

सियोन् यदा परेशेन संप्रत्यागमयिष्यते ।

तदा ते सम्मुखोभूय वीक्षिष्यन्ते परस्परं ॥

९ हे यिरूशालमः शून्यस्थानानन्दयुतं भव ।

मिलित्वा सर्वमेकत्र विधेहि च जयध्वनिं ।

यतः परेश्वरः स्वीयान् मनुजान् सान्त्वयिष्यति ।

यिरूशालमपुरं यत् तत् तेनैव मोचयिष्यते ।

१० स्वकीयधर्मरूपौ दौ निजहस्तौ परेश्वरः ।

दृष्टितः सर्वजातीनाम् अनावृतौ करिष्यति ।

तेन भूम्यादिसंस्थासु तदन्तस्थासु ये जनाः ।

अस्मदीशकृतं त्राणं परिद्रक्ष्यन्ति ते नराः ॥

११ इतो धूयं प्रतिष्ठन्तां वहिर्गच्छत गच्छत ।

स्पृशत वस्तुं नामेधं वहिर्यातासु मथ्यतः ।

पूतीभवत यूयश्च परेशपात्रवाहकाः ।

१२ किन्तु यूयं द्रुतं नैव वहिः स्थानं गमिष्यथ ।

न पलायनवद् यूयं गमनञ्च करिष्यथ ।

परमेष्ठोहि युष्माकम् अग्रगामी भविष्यति ।

पश्चाद् वर्त्तिष्यते वः स इस्त्रायेलीश्वरस्तु यः ॥

१३ पश्य मतस्वेवको यः स भविष्यति समुन्नतः ।

स उच्चपदप्राप्तश्च सम्मान्यश्च भविष्यति ।

१४ तस्य वक्त्रेऽन्यवक्त्रेभ्यो विषमत्वं गते सति ।

नृसन्तानाकृतिभ्यश्च विषम्यायां तदाकृतौ ।

चमत्कारं गता लोका यथा तं वोच्य भूरिगः ।

१५ तथा स बज्रजातीनां पापमोचं करिष्यति ।

नीरवाश्च भविष्यन्ति राजान स्तस्य सम्मुखे ।

यतस्तेषां समीपे च प्रकाशो यस्य नाभवत् ।

तस्यापि दर्शनं तैस्तु मनुजैः परिलप्स्यते ।

कदापि न श्रुतं तै र्यत् तदेव संविवेक्ष्यते ॥

५१ चित्रचित्रस्य अध्यायः ।

१ खीटस्य नामादुःखानि तद्दुःखानां फलञ्च ।

१ अस्मात् प्रचारिते वाक्ये विश्वासमकरोद्धि कः ।

कस्यै प्रकाशितो जातो बाहुश्च परमेष्ठितुः ।

२ अद्भुतस्य यथामूलं शुष्कभूमौ प्रजायते ।

- तथा वृद्धिं स प्राप्नोति नृणां तेषाञ्च दृष्टितः ।
 तथा रूपं न शोभा च तं संमन्यामहे यथा ।
 तथाकृतिर्न तस्यासीत् प्रियं बुध्यामहे यथा ।
- ३ जातो ऽगण्यो नृणां मध्ये जातश्च सोपमानितः ।
 शोकैः परिचितो लोको दुःखार्त्तश्चापि सोभवत् ।
 मुखाच्छादिजनस्येवास्मात्तः स समजायत ।
 श्रवज्ञातः स जातश्चामान्यो ऽस्माभिरजायत ।
- ४ सर्व्वा दुर्बलतास्माकं तेनैव परिधारिता ।
 अस्माकं सकलं व्याधिं स एव संगृह्योतवान् ।
 तथाप्याहत एवासौ प्रहृतो यत् स ईशिता ।
 दुःखयत्नो ऽभवच्चैति बोधो ऽस्माकमजायत ।
- ५ आञ्जालङ्घनतो ऽस्माकं सो ऽभवत् क्षतसंयुतः ।
 अस्मदधर्महेतोः स संचूर्णः समजायत ।
 तस्योपर्य्यभवत् शास्त्रिरस्माकं मङ्गलप्रदा ।
 अस्माकं जायते स्वास्थ्यं तदीयक्षतहेतुतः ।
- ६ मेषा इव वयं सर्व्वे यदा भ्रमणकारिणः ।
 यदा चैकैकशो लोकः स्वस्वमार्गगतो ऽभवत् ।
 तदा परेश्वरो ऽस्माकं सर्व्वेषामेव निश्चितः ।
 तदधर्मफलं सर्व्वं तस्योपरि समर्पयत् ।
- ७ आदाने च क्षते तेन तत्सर्व्वं समदीयत ।

तदा स वदनं स्वीयं संबध्य समतिष्ठत ।

समानीयत घाताय स यथा मेषशावकः ।

लोमच्छेदकसाक्षाच्च मेषस्य नीरवो यथा ।

आबध्य वदनं स्वीयं तथा स समतिष्ठत ।

८ अन्यायेन विचारेण स उच्छिन्ना ऽभवत् तदा ।

तत्कालीनमनुष्ठानं को जनो वर्णयितुं क्षमः ।

यतो जीवतनूणां देशात् स उच्छिन्ना ऽभवत् भुवं ।

मम लोकापराधस्य कारणादाहतो ऽभवत् ।

९ साङ्गैः कलुषिभिरस्य श्मशानेऽपि निरूपिते ।

साङ्गैः धनवता तेन श्मशानं प्राप्यते स्म हि ।

यतः किमपि दौरात्यं न हि तेन कृतं कश्चित् ।

कुलस्य वचनं किञ्चित् नाभवत् तस्य वक्त्रके ।

१० तथापि तं समाहन्तुं दुःखं दातुञ्च तं प्रति ।

अभवत् परमेशस्य परिसन्तोषणं तदा ।

तस्य प्राणेषु जातेषु प्रायश्चित्तेषु पाप्मनः ।

स द्रक्ष्यति च वंशं स्वं सदा जीवो भविष्यति ।

तद्वृक्षाभ्यां परेशस्याभिमतं कर्म सेव्यति ।

११ द्वाग्निं यास्यति दृष्ट्वा स स्वप्राणयातनाफलं ।

निजतत्त्वं परिज्ञाय धार्मिको मम सेवकः ।

अनेकान् मनुजानेव पुण्यवतः करिष्यति ।

- यतस्तेषां स पापानां भारवाहं करिष्यति ।
 १ निजप्राणव्ययस्तेन मृत्युं यावत् कृतः स्वयं ।
 तथा कलुषिभिः सार्द्धं गणितस्याभवत् स हि ।
 प्रोह्य पापमनेकेषां संप्रार्थयत पापिषु ।
 अतोहं महतां मध्ये भागं दास्यामि तं प्रति ।
 पराक्रमिनृणां मध्यात् लोठं सोधिकरिष्यति ॥

५४ चतुःपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

१ अन्यदेशीयजनैः समाजस्य वर्द्धनं ११ तस्य सौन्दर्यं
 सुखानि च ।

- १ बन्धुं सन्तानहीने त्वं जय जय स्वरं कुरु ।
 अप्रसूते त्वयोक्तासो जयशब्दश्च गीयतां ।
 यतः परेश्वरो वक्ति व्यूढायाः सन्ततेर्गणात् ।
 अनाथा या भवेन्नारी तदपत्यानि भूरिशः ।
 २ दूष्यस्थानं स्वकीयं त्वं विशालं प्रविधेहि च ।
 तथा तदीय उल्लोचः सम्यग् विस्तार्यतां त्वया ।
 न्यूनत्वं न विधेहि त्वं दूष्यरज्जुश्च दीर्घय ।
 तथा तदीया ये स्तम्भा स्तांस्य गाढं प्रपोथय ।
 ३ यतस्त्वं दक्षिणे वामे प्राप्स्यस्यधिकवर्द्धनं ।
 तव वंशोऽन्यदेशेषु चाधिकारमवाप्स्यति ।
 वसतिं ते करिष्यन्ति नगरे नरप्रहृन्त्यके ।

४ मा भैषीस्त्वं यतो लज्जां कुतोपि नहि लप्स्यसे ।

मा कार्षीर्मुखवैवर्ण्यं नापमानमवाप्स्यसि ।

वरं यौवनकालस्यापमानं विस्मरिष्यसि ।

वैधव्यानादरे स्त्रीये स्मरणं नहि यास्यसि ।

५ यतः स्मृष्टा त्वदीयो यः सैन्याध्यक्षाभिधस्य यः ।

स एव परमेशस्य त्वदीयो विद्यते पतिः ।

इत्यायेल् धर्मरूपो यो यः सर्वजगतः पतिः ।

इति नाम्ना प्रविख्यातः सोऽयं त्वन्मोक्षदायकः ।

६ यथा कापि परित्यक्ता नारी मानमदुःखिनी ।

ऊढा वा यौवने काले या त्यक्ता स्वामिना बधूः ।

तद्वत् तव परेशेन पुनराङ्गा विधास्यते ।

७ अतीवाल्पेन कालेन त्वां परित्यक्तवानहं ।

इदानीं त्वां गृहीष्यामि महतानुग्रहेण तु ।

८ तव मुक्तिप्रदाता यः स परेश इदं वदेत् ।

क्रोधादेकनिमेषेण त्वत्तो गोपायितं मुखं ।

कृपां त्वयि करिष्यामि किन्तु प्रीत्या ह्यनन्तया ।

९ नोद्घास्रावः समीपे मे दृष्टान्तो ऽस्याभिजायते ।

नहि नोद्घो जलास्रावः प्रभविष्यति वै पुनः ।

एतस्याहं यथा पूर्वं शपथं सम्यगाचरं ।

तथा त्वां प्रति नैवाहं भविष्यामि रुषान्वितः ।

प्रश्नायः ॥ विशयिष्य भविष्यदाख्याणि ॥

भर्त्सयिष्ये पुन न त्वां मयास्य ग्रपनं कृतं ।

दयते त्वां परेशो यः स एतद्वचनं वदेत् ।

शैला दूरोक्रियन्ते चेद् पात्यन्ते चोपपर्वताः ।

तथाप्यनुग्रहो मे नो त्वत्तो दूरोभविष्यति ।

मत्कृतो नियमचेमो नह्येव पातयिष्यते ॥

दुःखिनि झञ्झया हले सान्त्वनापरिवर्जिते ।

पश्चाहं स्थापयिष्यामि सिन्दूरै स्तव प्रस्तरान् ।

भित्तिमूलं करिष्यामि नीलेन मणिना तव ।

आलिप्ते गृहपृष्ठस्य पद्मरागैः करिष्यते ।

मणिभ्यः सूर्यकान्तेभ्य स्तव द्वारं करिष्यते ।

अश्लभ्यो वज्रमूल्येभ्यो भित्ति निर्मास्यते तव ।

त्वदीयान् सकलान् बालान् परेशः शिञ्चयिष्यति ।

बालकानां त्वदीयानां महाश्रान्ति भविष्यति ।

३ त्वं धर्मेण स्थिरीभूय दूरे ऽन्यायात् निवत्स्यसि ।

नहि भेष्यसि तत्रापि शङ्का दूरे निवत्स्यति ।

त्वदीयसन्निधिं नैव कदापि सागमिष्यति ।

५ त्वामुद्दिश्य विपक्षत्वं यदि कश्चित् समाचारेत् ।

तर्हि तत्ते विपक्षत्वं नहि मत्तो भविष्यति ।

यः करोति विपक्षत्वं स ते पक्षो भविष्यति ।

१६ पश्य यः कर्मकारो हि भस्त्रयाङ्गारराशिना

प्रज्वाल्याग्निं स्वकर्मानुसारेणास्त्वं करोति तं ।

अहं सृजामि नाशार्थं मनुजस्य विनाशकं ।

१० किन्तु यत् त्वदिरुद्धं हि भवत्यस्त्वं सुनिर्मितं ।

भविता सार्थकं नो तत् या जिज्ञा च विवादिनी ।

तान्मुन्याये विचारे त्वं करिष्यसि सुदोषिणी ।

एष आस्तेऽधिकारो वै सेवकानां परेशितुः ।

तेषां पुण्यं भवेत् तस्मात् परमेष्ठो वदेदिति ॥

५५ पञ्चपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

१ प्रत्येतुं पापिनामाकानं ६ ईश्वरमन्त्रेष्टुम् आकानं ८ तत्र धर्मैक
यत् सुखं तस्य वर्चनञ्च ।

१ दक्षिता मनुजा यूयं समेत तोयसन्निधिं ।

वित्ताभावे समागत्य भक्ष्यं क्रीत्वा च भक्षत ।

अर्थमूढ्यं विना दुग्धं क्रीणीत गोस्तनीरसं ।

२ व्यधिध्वे च कुतो वित्तमभक्ष्यद्रव्यकारणात् ।

अद्विप्तिकरवस्त्वर्थं कुहध्वे च अमं कुतः ।

मनो निधाय युष्माभिर्मदीयं श्रूयतां वचः ।

अभिभक्ष्योत्तमैरेव प्राणान् सन्तर्पयिष्यथ ।

अत्युत्तमेन स्वाद्येन प्राणद्विप्तिः करिष्यते ।

३ मत्सन्निधिं समाधात यूयं संयोज्य मानसं ।

शृणुत तेन यन्माकं प्राणरक्षा भविष्यति ।

- आसीदनुग्रहे चो मे दायूदं प्रति निश्चितं ।
 अहं तदनुसारेण युष्माभिः सकलैः सह ।
 एकं हि निधनं नित्यं करिष्यामि सुनिश्चितं ।
- ४ पश्य तं सालिषं नृणां जातीनामग्र्यं तथा ।
 व्यवस्थापकमेकस्य प्रनियोक्ष्याम्यहं भुवं ।
- ५ यान् जातोयान् न वेत्सि त्वम् आकाशस्थो च ते त्वया
 ये जातोया विदुर्न त्वां ते परेऽग्रप्रभोः कृते ।
 इत्यायेस्त्वं धर्मरूपार्थं धाविष्यन्ति च त्वां प्रति ।
 यतस्तेन त्वदोयं यत् गौरवं तत् करिष्यते ॥
- ६ यदा परेश्वरः प्राप्यस्तदा स संगवेद्यतां ।
 युष्माभिः प्रार्थ्यतां तावत् यावत् तिष्ठति सन्निधिं ।
- ७ पापो स्वकीयमाचारं स्वसङ्कल्पमधार्मिकः ।
 परित्यज्य परेऽग्रं प्रति संपरिवर्त्ततां ।
 तेनैव तेन तस्मिन् कृष्ण प्रकरिष्यते ।
 अस्माकमेश्वरं तच्च प्रति संपरिवर्त्ततां ।
 यतोहेतोरतोवासौ समावान् परिक्रियते ॥
- ८ परेऽग्रे वक्ति सङ्कल्पो मदीयो योऽस्ति मानसः ।
 स सङ्कल्पस्य युष्माकं तुल्यतां नहि गच्छति ।
 तथा मार्गस्य युष्माकं मन्मार्गसदृशो नहि ।
- ९ आकाशमण्डलं यावदुच्यं भवति भूमितः ।

- युष्माकं मार्गतस्सावत् उच्यो मार्गो भवेन्मम ।
 युष्मत्सङ्कल्पतस्सावत् सङ्कल्पः प्रोन्नतो मम ।
 १० वृष्टिर्हिमश्च खादेत्य नहि तच्च पुनर्ब्रजेत् ।
 कृत्वाद्रौ पृथिवीं कुर्यात् साक्षुरां सफलामपि ।
 वज्रे ददाति वीजञ्च भक्ष्याणि भक्षकाय च ।
 ११ मन्मुखान्निर्गतं वाक्यमवश्यं तादृशं भवेत् ।
 परावर्त्तिष्यते नो मां प्रति तन्निष्फली भवेत् ।
 निरूपयामि यत् तत्तु सिद्धमेव करिष्यति ।
 प्रेरयामि यदर्थञ्च सफलं तत् करिष्यति ।
 १२ यूयं तेनैव सानन्दं क्षेमेण च वहिर्गताः ।
 भविष्यथागतो नीताः पर्वताश्चोपपर्वताः ।
 गीतं गास्यन्ति युष्माकं सर्वेषाञ्च समन्ततः ।
 तालिकाञ्च प्रदास्यन्ति क्षेत्राः सकला द्रुमाः ।
 १३ कष्टकिञ्चैनिमयेन देवदारु भविष्यति ।
 कोलीनां वैनिमयेन मेन्धीवृक्षो भविष्यति ।
 परमेष्ठनिमिस्रं तत् नामधेयमलोप्यकं ।
 संभविष्यति चैकं वै नित्यसंस्थायिलक्षणं ॥

५१ षट्पञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

१ धर्मकर्मकर्तुं विनयः तस्य फलं ८ चत्वरचकानां भर्त्सनञ्च ।

१ एतदेव परेशेन वचनं प्रतिभाष्यते ।

विचारः क्रियतां न्याय्यो युष्माभिर्धर्मकर्म च ।

यतो मत्तः परित्राणमागन्तुं निकटेऽस्ति हि ।

तथा मदीयधर्मश्च प्रकाशितुं समुद्यतः ।

२ करोति य इदं कर्म तत्रासज्य नरात्मजः ।

यस्य विश्रामकं वारं पालयन् नापवित्रयेत् ।

स च धन्यः स्वहस्तौ यः कुकर्मभ्यो निवर्त्तयेत् ।

३ परेशो मां स्वलोकेभ्यः सर्व्वथा कृतवान् पृथक् ।

इति वाक्यं न ते ब्रूयुः परेशासक्तमानवाः ।

विदेशीयमनुष्याणां सन्ताना ये च तेपि च ।

अहमेव तरुः शुष्को वदेन्नेति नपुंसकः ।

४ यतो ये मम विश्रामं पालयन्ति नपुंसकाः ।

यत्रास्ति मम सन्तोषो मनोनीतं करोति तं ।

५ नियमं पालयेन्मे च तान् परेश इदं वदेत् ।

प्राचीरमध्यतः स्त्रोत्रे गृहे तेभ्यो महोत्तमं ।

स्नानं नाम च दास्यामि पुत्र्याः पुत्रस्य नामतः ।

अस्त्रोष्णं नित्यसंस्त्रायि नामैकं दास्यते मया ।

६ ये विदेशीयसन्तानाः सेवार्थं परमेष्ठितुः ।

- तन्नास्ति प्रेम कर्तुंश्च तद्दासा भवितुं तथा ।
 प्रभवन्ति समासक्ता निश्चितं परमेश्वरे ।
 अर्थाद् विश्रामवारं यः पालयन् नापवित्रयेत् ।
 मदीयो नियमो योस्ति तस्य पालनमाचरेत् ।
- ७ स्वकीयपर्वतं मेधं तान् जनानामयाम्यहं ।
 आनन्दितान् करिष्यामि स्वकीयप्रार्थनागृहे ।
 ग्राह्यते च वेद्यां मे तेषां होमबलिर्वलिः ।
 गृहं मे सर्वलोकेषु ख्यास्यति प्रार्थनागृहं ।
- ८ इक्ष्वायेल् दूरितान् लोकान् सुसंगृह्णाति यः प्रभुः ।
 तेनैव परमेशेन वाक्यमेतदुदीर्यते ।
 इदानीं सन्ति ये लोकाः संगृह्यताः पुरा मया ।
 तैः सहान्येपि लोकाश्च गृहीष्यन्ते मया भुवं ॥
- ९ हे क्षेत्रसंस्थिताः सर्वे पशवो यूयमेत च ।
 हे वन्यपशवो यूयं यासं कर्तुं समेत हि ।
- १० तदीयरक्षिणः सर्वे अन्धा ज्ञानविवर्जिताः ।
 शब्दं कर्तुं समर्थो नो यः सा मूकस्तु तत्समाः ।
 स्वप्ने पश्यन्ति निद्रान्ति तन्द्रासिच्छन्ति सर्वदा ।
- ११ स्वकुलिम्बरयः श्वामो नेमे दृष्टाः कदाचन ।
 इमे च पालकाः किञ्चित् तत्त्वज्ञानं विदन्ति न ।

चिष्टित्वा स्वस्वस्वाभं ते वचयतद् ब्रुवन्ति च ।
संगृह्णीमो वयं सर्वे गोस्तनीरसमेत हि ।
अर्जकमद्यपानञ्च वयं कुर्मो ऽद्यभक्ष्यवत् ।
तस्मादप्यधिकं भोऽम्भं श्वादिने संभविष्यति ॥

५७ सप्तपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

१ धार्मिकानां लोकानां मङ्गलं १ यिष्ठदीयानां दुष्टता १४

नक्षत्रलोकाणां रक्षणञ्च ।

विनश्येद्धार्षिको लोको न केनापि विविष्यते ।

नीयते परलोकं स यो भवेत् पुण्यवान्नरः ।

तथा कस्मिन्ननुष्यापि निदधाति मनो नहि ।

किन्तु धार्मिकलोको यो विपद्भ्यः सहि नीयते ।

१ सन्मार्गगामिलोको यः प्रविशेत् स सुखस्वलं ।

स्वकोयन्नयनीये ते विश्राम्यन्ति च मानवाः ॥

२ हे मायाविमुक्ता यूयं हे पारदारिकात्मजाः ।

हे वेद्यातनया यूयं समागच्छत सन्निधिं ।

४ उपहसय कं यूयं कस्मै वक्तव्यं भङ्गिता ।

५ वहिः कुरुय जिह्वाञ्च तेजस्विष्वास्विनस्तले ।

ज्वलिताद्देवतायत्न्या निवृत्त्यने गिरेरधः ।

इयं बालान् न किं यूयमाज्ञायाद्विखलात्मजाः ।

६ निम्बे च खिग्धपाषाणे युष्मदंशा भवन्ति च ।

तत्राधिकारो युष्माकं तेभ्यः पेयं प्रदत्तं च ।

उदसृजत नैवेद्यं तेन तुष्टिं व्रजामि किं ।

७ अत्युच्चपर्वते यूयं शयनीयं न्यधत्त च ।

तत्र स्थाने बलिं दातुं यूयं हि समगच्छत ।

८ शिलाकवाटयोः पश्चात् स्वेष्टदेवं न्यधत्त च ।

मेऽगोचरेऽंशुकं मुक्त्वा खट्वाञ्च समगच्छथ ।

एधयित्वा स्वशय्यां तैः कुर्यात् नियमं सह ।

९ तैलमादाय राज्ञश्च समीपं पर्यगच्छत ।

तथा सुगन्धिवस्त्राणां प्राचूर्यं संयधत्त च ।

युष्माभिर्बहवो दूताः प्रहिता दूरनीवृतं ।

थावच्च परलोकं स्वान् न तान् कृत्वा च संस्थिताः ।

१० मार्गाणां दूरताहेतोः पथश्रान्तिमवाप्नुत ।

तथाप्यहं निराशोस्मि नेति वाक्यमवोचत ।

बलं प्राप्नुत हस्तेषु नाभूत दुःखिनस्ततः ।

११ एतत्शङ्कान्विताः कस्य हेतोश्च चाससंयुताः ।

कुरुत च मृषाचारं स्मरत मां न मांसैः ।

मनोभिर्न च युष्माभिः क्रियते हि विवेचना ।

अहं बहुदिनं यावन् नीरवः किं भवामि न ।

एतस्मात् कारणादेव त्वं मत्तो न बिभेषि च ।

• • • • • युष्माकं धर्ममेव हि ।

त्वदीयकर्म्मभिर्नैवोपकारस्ते भविष्यति ।

यदार्त्तरावं कुर्यात् देवैरुद्धार्यतां तदा ।

प्रभञ्जनस्तु तान् वोढा निश्चासैकेन जेष्यति ।

प्रत्याशां मयि यः कुर्यात् देशं सोधिकरिष्यति ।

मम मेध्यं गिरिश्चैव स जनोधिकरिष्यति ॥

। आसादयासादयेति तदा वाक्यं वदिष्यति ।

समानं कुरु पन्थानं मार्गबाधाञ्च दूरय ।

। यतो महानूर्द्धसंस्थोऽनन्तकालनिवासकः ।

धर्मरूपाख्यया यश्च प्रख्यातिमुपगच्छति ।

तेनैव परमेशेन वाक्यमेतदुदीर्यते ।

उच्चैः स्थाने पवित्रे च वासं यो हं करोमि सः ।

आत्मानं न स्रलोकानां कर्त्तुंश्चैव सचेतनं ।

सजीवं मानसं कर्त्तुं लोकानां क्षुब्धचेतसां ।

नम्राणां क्षुब्धचित्तानां निकटे निवसाम्यहं ।

। ६ विवदिष्यामि नो नित्यं नाहं क्रोक्ष्यामि सर्वदा ।

इत्यमात्मा च प्राणाय मम हस्तेन निर्मिताः ।

मदीयसम्मुखे तौ दौ क्लान्तत्वमुपयास्यतः ।

१७ स्वमनो नोतमार्गे सोऽबाध्यत्वं प्रगतो यदा ।

तदा तस्मैभयापेन क्रुद्धा स मारितो मया ।

गोपयित्वा निजं वक्त्रं क्रोधेन स्थितवानहं ।

विश्ववित्तस्य भविष्यद्वाक्यानि ॥ ५८ अध्यायः ॥

मार्गमहं दृष्ट्वा कर्त्तास्मि तस्य सुख्यतां ।
येव भविष्यामि तदीयपथदर्शकः ।
य शोकयुक्तांस्य सान्त्वयिष्यामि मानुषान् ।
र इदं ब्रूयादहमोष्ठद्वयोः फलम् ।
निकटदूराणां नृणां चेमं सृजाम्यहम् ।
विभयौ सुखौ करिष्यामि सुनिश्चितं ।
न्त मनुजा दुष्टा आलोकितसमुद्रवत् ।
निधिः कदाचिद्दयः स्थिरतामुपगच्छति ।
ष्ठति मलं पङ्कं यदीयपथसोपि च ।
दुष्टजना एत आलोकितसमुद्रवत् ।
नां मङ्गलं नास्ति मदीय ईश्वरो वदेत् ॥

५८ अष्टपञ्चाशत्तमोऽध्यायः ।

पृथुदिलोकानां कापव्यस्य भर्त्सनं उपवासस्य निर्णयः ८
धर्म्यकर्म्मणः फलं १२ विश्रामवारपालनस्य फलं ।
उच्चैः स्वरः प्रकर्त्तव्यः क्षान्तिः कार्य्या न कुचचित् ।
वत् रवमूत्याप्य मदीयानेव मानुषान् ।
पापञ्च याकूबो ऽन्वयमागांसि बोधय ।
यन्ते ऽन्वहं ते मां ज्ञातुं मदर्थं तुष्टिनः ।
जातिः कुर्वते धर्म्यं विधिमैशं जहाति न ।
भवन्ति मन्त्रश्च पृच्छन्ति धर्म्यमदिधिं ।

- ईश्वरं समुपागन्तुं सन्तुष्टाः कथयन्ति च ।
 उपवासे कृतेऽस्माभिः कुतो दृष्टिं करोषि न ।
 दुःखे दत्ते स्वप्राणैर्भ्यः कुतस्तन्न विविच्यते ।
 पश्योपवासघस्ते हि युष्माभिर्भञ्ज्यतां सुखं ।
 परपरिश्रमे किञ्चित् कुरय नहि लाघवं ।
 विवादकलहैः कर्तुं युष्माभिः समुपोष्यते ।
 प्रहर्तुं पापमुष्मा च युष्माभिः समुपोष्यते ।
 भद्रमद्य यथा द्यूयं उपवासं विधाय च ।
 ऊर्द्धस्याने तथा स्त्रियं शब्दं न आवयिष्यथ ।
- ५ उपवासो भवेदेष मनोनीतश्च किं मम ।
 एकस्मिन् दिवसे स्त्रेभ्यः प्राणैर्भ्यो दुःखदत्तता ।
 यथा च पाटिवृत्तः स्यात् शिरसां नमनं तथा ।
 शय्यार्थं श्राणभस्मानां पातनं किमुपोषणं ।
 इदं दिनं परेशेन याज्ञं ख्यातं भवेन्नु किं ।
- ६ मोचनं पापबन्धस्य युगकीलस्य मोचनं ।
 उपद्रुतजनोद्धारो भङ्गः सर्वयुगस्य च ।
- ७ तथा लुधितलोकेभ्यः स्वाद्यानां परिवर्णनं ।
 दूरोक्तदरिद्रानां स्वगृहानयनं तथा ।
 नयश्च मानुषं वोच्य तस्मै वस्त्रस्य दत्तता ।
 स्वमांसतुल्यलोकेभ्यो गुप्तत्वेन न संस्थितिः ।

इत्थं समुपवासः किं मनोनीतो भवेन्न मे ॥

८ तदारुणसमा दीप्ति र्वैः प्रकाशं गमिष्यति ।

भविष्यति तदा शोभं यौष्माकीनं सुमङ्गलं ।

तदा धर्मस्य युष्माकम् अग्रगामी भविष्यति ।

परमेशोच्यतेजो वः पश्चाद्गामि भविष्यति ।

९ तदा युष्माभिराहृतः परेशः प्रतिवक्ष्यति ।

स वक्ष्यति समाहृत उपतिष्ठाम्यहन्विषति ।

१० यदि यूयं स्वमध्यास युगञ्चाङ्गुलितर्जनं ।

दूरयेत वचः पापं क्षुधिते ऽन्नं प्रयच्छथ ।

दुःखिनः प्राणिनो यूयमाष्यायितान् विधत्त च ।

अन्धकारे तदा दीप्ति युष्माकमुज्ज्वलिष्यति ।

मध्याह्नइव युष्माकमन्धकारो भविष्यति ।

११ नेत्यध्वे परमेशेन यूयं सर्वेपि निश्चितं ।

तर्पयिष्यति युष्माकं प्राणान् स निर्जलेपि हि ।

कीकसानि च युष्माकं समेदानि करिष्यति ।

सुषिक्तमिव स्रष्टानं यूयं सर्वे भविष्यथ ।

जलाभावो न यस्यास्ते भविष्यथ तदुत्सवत् ।

१२ युष्माकं वंशजाता ये मनुष्याः पूर्वकास्ततः ।

स्यानएव समुच्छिन्ने निर्वास्यान्ति गृहान् हि ते ।

पूर्वार्थभित्तिमूले च करिष्यथ निचायनं ।

भग्नप्राचीरनिर्मातुर्नाम्ना स्थातिं गमिष्यथ ।

निवासिमार्गनिर्मातुर्नाम्ना स्थातिं गमिष्यथ ॥

यदि यूयं निवर्त्तध्वे विश्रामस्याङ्गि कर्माणः ।

मत्पवित्रदिने स्वीयं सुखं यदि न वाञ्छथ ।

यदि विश्रामवारस्य प्राभाव्य तोषकं दिनं ।

परेशितुर्दिनं मेध्यम् आदर्त्तव्यं समुद्य च ।

गमनं निजमार्गेण सुखाभिलाषचेष्टनं ।

अकारणकथावादो ऽकृत्वा कर्माण्यमूनि च ।

। मन्यध्वे यदि तं तर्हि तोक्ष्यथ परमेश्वर ।

उच्चस्थानं पृथिव्याः स युष्मानारोहयिष्यति ।

युष्मत्तातस्य याकूबोधिकारं भोजयिष्यति ।

यतः परेश्वरेणैतत् स्ववक्त्रेण प्रभाषितं ॥

५८ जनघटितमोऽध्यायः ।

१ पापस्य कथनं तस्य फलं १६ कबलेनेश्वरेण पापात् रक्षणम् ।

१ प्रश्न भुजो परेशस्य नहि खर्व्वस्तु तादृशः ।

यत्स मोचयितुं नैव शक्तिमान् हि प्रजायते ।

न तस्य व्यधिरौ कर्णौ यत् स श्रोतुं क्षमो नहि ।

२ किन्त्वधर्मस्तु युष्माकं पृथगीशात् करोति वः ।

अपराधस्य युष्माकमाच्छादयति तन्मुखं ।

एतत्कारणतस्तेन श्रूयते नहि किञ्चन ।

- ३ हसो रजैरधर्मैसाङ्गुल्यो ऽमेध्यास्तु सन्ति वः ।
 ओष्ठौ वो वदतो मिथ्या जिह्वा पापं प्रचारयेत् ।
 ४ विवदन्ते न सत्याय न्यायपचाञ्च केपि न ।
 मृषा वदन्वसारे च प्रत्याशां कुर्वन्ते हि ते ।
 हिंसागर्भं धरन्तस्ते ऽधर्मं संजनयन्ति च ।
 ५ सर्पस्य स्फोटयन्मण्डं सूताजालञ्च कुर्वन्ते ।
 तेषामण्डानि यो भुङ्क्ते प्राणत्यागं करोति सः ।
 तस्मिन् संस्पृष्टिते तेषां कालसर्पो वह्निर्भवेत् ।
 ६ वस्त्ररूपाणि जालानि बहि तेषां भवन्ति हि ।
 ते जनाः स्वकृतैर्द्रव्यैर्भवन्याच्छादिता नहि ।
 तेषां कर्माण्यधर्माश्च दौराक्यानि करेषु च ।
 ७ धावन्ति चरणस्तेषां कुकर्म्मकरणाय च ।
 निर्दोषरक्तपातार्थं क्षिप्रं गच्छन्ति ते जनाः ।
 चिन्ता पापवती तेषां स्तो विनाप्राशुभौ पथि ।
 ८ न विदुः क्षेममार्गं ते विचारो गमने नहि ।
 अकुर्वन् निजमार्गांस्तु वक्रांस्ते सर्व्वमानवाः ।
 ये जनास्तेन गच्छन्ति न ते जानन्ति मङ्गलं ।
 ९ अतो ऽस्मादिप्रकृष्टे तु विचारः परितिष्ठति ।
 धर्मेण सङ्गमश्चाकं नहि धर्त्तुं प्रशक्यते ।
 दोषिरपेक्ष्यते ऽस्माभि स्तमिश्रमपतिष्ठति ।

- लोकोपेक्ष्यते ऽस्माभिर्भ्रम्यते तिमिरे सदा ।
 गयामो वयं हस्तैरन्धवत् भित्तिलध्वये ।
 मामस्य वयं सर्वे दृष्टिहीनमन्धवत् ।
 न्धात्यामिव मध्याङ्गे खलन्ति चरणाश्च नः ।
 न्धकारेषु तिष्ठामो वयं मृतमनुश्रवत् ।
 ल्लुकवच्च गर्जामो रवं कुर्मः कपोतवत् ।
 यायः प्रतीक्ष्यते ऽस्माभिः किन्तु किञ्चिन्न विद्यते ।
 वाणं प्रतीक्ष्यते किन्तु तन्नो दूरे सुतिष्ठति ।
 यतः पापं समचं ते जातं बद्धतरं हि नः ।
 ददाति साक्ष्यमस्माकम् अपराधो विरुद्धतः ।
 अस्माकं ध्यानि पापानि तान्यस्मासु लगन्ति च ।
 अधर्मान् वयमस्माकं जानीमः स्वयमेव च ।
 पापं कृत्वा परेशेन समं मिथ्या प्रकुर्महे ।
 वयं पराङ्मुखाः स्नेहात् कथामुपद्रवत्य च ।
 आङ्गसंलग्नस्यापि कथयामः कथां तथा ।
 मनोभिर्गर्भमाधाय मृषावाक्यं प्रसूमहे ।
 ४ विचारो भ्रमते पश्चात् दूरे ऽन्याथश्च तिष्ठति ।
 सारल्यं प्रविशेन्नैव मार्गं खलन्ति सत्यता ।
 ५ सत्यता हारिता जातास्माभिरेव सुनिश्चितं ।
 कुकर्मत्यागिणो ये ते भवन्ति खोढवस्तुवत् ॥

६ पश्यन् परेश्वरो ऽन्यायं नाप्यतुष्टं ब्रजिष्यति ।

न वर्त्तते पुमान् कोपि तेन वीक्ष्यते हि तत् ।

मध्यस्थो न भवेत् कोपि तस्मात् चमत् करिष्यते ।

तदा तदीयहस्ताभ्यां चाणसिद्धिः करिष्यते ।

तदा तदीयधर्मश्च तदालम्बी भविष्यति ।

७ धर्मरूपः पटस्तेन प्रबद्धः प्रकरिष्यते ।

चाणरूपशिरस्त्राणं धारयिष्यति मस्तके ।

प्रतिफलस्वरूपञ्च वस्त्रं स परिधास्यति ।

प्रतापमुत्तरीयञ्च वस्त्रं गात्रे निधास्यति ।

८ कर्मानुसारतस्तेन प्रतिफलं प्रदास्यते ।

क्रोधं दाता स्वशत्रुभ्यः प्रतिफलं स वैरिणे ।

विदूरदेशवासिभ्यः प्रतिफलं प्रदास्यति ।

९ वासिनः पश्चिमे देशे परमेश्वरनामतः ।

सूर्यादयस्थिता लोका भेष्यन्ति तत्प्रतापतः ।

यदा शत्रुर्नदीवच्च वेगत आगमिष्यति ।

तदा परेश्वरस्यात्मा तं निवृत्तं करिष्यति ।

१० परमेश इदं वक्ति सियोनः सन्निधौ तदा ।

अर्थतो याकूबो वंशे कलुषाद् ये परावृताः ।

समीपं तस्मिन्नुद्याणं मुक्तिदाता समेष्यति ।

११ अत्र तस्मिन्नुद्याणे मुक्तिदाता समेष्यति ।

॥५॥ विशयिष्य भविष्यद्वाक्यानि ।

२०७

आविष्टो य आत्मा मे दत्तं यत् त्वन्मुखे वचः ।
दीयवदनात् तच्च तवापत्यमुखात् तथा ।
दीयापत्यजातानां मुखादद्यदिनावधि ।
र्वकालं न गन्ता हि परमेश इदं वदेत् ॥

६० षष्ठितमोऽध्यायः ।

अन्यदेशीयैर्मण्डल्या दृष्टिः न स्वल्पकालदुःख भोगानन्तरं
तस्य सुखं ।

तव दीप्तिः समायाति उत्तिष्ठ दीप्तिमान् भव ।
तेजः परेश्वरीयं त्वां प्रत्युदयं प्रगच्छति ।
त्वं पश्य तिमिरं पृथ्वीं घोरं तमोऽन्यदेशिनः ।
आच्छादयति किन्त्वोश उदयं त्वयि यास्यति ।
तवोपरि तदीयञ्च तेजो दृष्टं भविष्यति ।
१ तव दीप्यान्यदेशीयैर्गमनं प्रकरिष्यते ।
गमिष्यते च भृपालै स्वदीयै नूतनांशुभिः ।
२ निरीक्ष्य त्वं चतुर्दिक्षु संपश्य सकला अपि ।
संभूय तव सान्निध्यं करिष्यन्ति समागमं ।
त्वदीयपुत्रवर्गस्य समायास्यति दूरतः ।
त्वदीया या दुहित्र्यस्ताः संनेष्यन्ते च कक्षतः ।
५ तदा त्वं तत्समालोक्य सुप्रसन्नो भविष्यसि ।
तव हृत् कम्पतामेत्य विस्तीर्णत्वं गमिष्यति ।

- यतः सरित्पतेर्वित्तं रक्षिष्यति तवोपरि ।
 अन्यदेशीयवित्तानि समेक्ष्यन्ति तवोपरि ।
 ६ मिदियनैफयोरुद्वैर्युवोद्वैश्चावरोक्ष्यसे ।
 शिवानिवासिनः स्वर्णम् आनेष्यन्ति च कुन्दुरं ।
 प्रशंसां परमेशीयां करिष्यन्ति प्रकाशितान् ।
 ७ मेलिष्यन्ति तवाभ्यासे केदरपशुपालकाः ।
 मेषसंघो निवाद्योतः सेवनं ते करिष्यति ।
 उत्सृष्टो यश्चवेद्या मे सुपाक्षस्य भविष्यति ।
 मन्दिरं शोभयिष्यामि निजभूषणरूपकं ॥
 ८ मोडान् प्रति समुड्डोनाः कपोता इव मेघवत् ।
 य ईमे समुपायान्ति भवन्ति तद्दमे हि के ।
 ९ प्रतीक्षिष्यन्ति मां लोका अवश्यं दूरदेशिनः ।
 तव प्रभोः परेशस्य नामधेयनिमित्तकं ।
 ईसायेल्धर्मरूपस्य त्वत्शोभाकारिणः कृते ।
 सुवर्णं रूप्यमानेतुं पुक्षांस्ते दूरदेशतः ।
 तार्शोशीयस्य यः पोतः सोपगामी भविष्यति ।
 १० त्वत्प्राचीरं निचेष्ट्यन्ति तनयाश्च विदेशिनां ।
 त्वत्सेवनं करिष्यन्ति भृपास्तेषां नृणामपि ।
 कुपित्वा ग्राह्यं त्वहं दयिष्येऽनुग्रहेण च ।
 ११ त्वदभ्यासमपस्त्रिस्तौ सैन्यानामन्वदेशिनां ।

- तंव द्दारं सदा मुक्तं नयनाय महीभृतां ।
 दिवा रात्रौ च तद् द्दारं नहि रुद्धं भविष्यति ।
 त्वदसेवाकृतौ देशे राज्यस्य प्रविनंक्ष्यतः ।
 उच्छिन्नास्य भविष्यन्ति नीवृतः सकला हि ते ।
 खिवागोनस्य यत्तेजसद् विराजिष्यते त्वयि ।
 देवदारु च तिद्द्वारस्ताम्रद्वारस्य महीदहः ।
 मग्नेध्वस्त्रानभुषार्थं संमिष्य चागमिष्यति ।
 मथा स्वपादपोठस्य स्नानं प्रप्नोभविष्यते ।
 त्वदुपद्राविषां पुत्रा एष्यन्ति त्वां प्रसूयन्तु ।
 नंक्ष्यन्ति त्वां पतित्वा ते पादयोस्तृणकारकाः ।
 परेभित्तुः पुरीसायेष् धर्मरूपस्तियोगपि ।
 इत्युक्त्वा ते करिष्यन्ति तव सम्बोधनं जनाः ।
 ॥ त्यक्तस्त्रं घृषितस्त्रापी नहि कोपि लघागमत् ।
 किन्त्वहं त्वां करिष्यामि गौरवान्नसंयुतं ।
 तथानन्दस्वरूपस्य पुरुषानुक्रममावधि ।
 ६ अन्यदेशीयलोकानां दुग्धपानं करिष्यसि ।
 वक्षस्त्रले च भूषाणां प्रतिपाद्यो भविष्यसि ।
 परेश्वरोद्भवेति त्वत्चाता मुक्तिदायकः ।
 याकूबोयं पराक्रान्तो रक्षकश्चेति वेक्ष्यति ।
 ७ पित्तलस्य परावृत्त्यानेष्यामि ज्ञातकुम्भकं ।

लौहस्य परिवर्त्तनाभेद्यमिति रजतं तथा ।

काष्ठस्य परिवर्त्तनाभेद्यमिति पित्तलं तथा ।

ग्रान्तस्य परिवर्त्तनं लौहस्यभेद्यमिति तथा ।

शुभङ्गं करिष्यामि त्वदीयाद्यश्चमाणवं ।

धर्मरूपं करिष्यामि त्वत्करस्याहं जनं ।

१८ उपद्रवकथा देशे विनाशस्तथ सीमिति ।

आपदस्य कथा नैव श्रोयते मानवैः पुनः ।

प्राचोरनामधेयं त्वं परिचाणं करिष्यसि ।

स्वदारवाभेद्यस्य प्रमांस्तं त्वं करिष्यसि ।

१९ न स्थास्यति पुनः सूर्यो दीप्तिं कर्तुं दिवा तव ।

चन्द्रस्तुभ्यं विभावय्यां चन्द्रिकां न प्रदास्यति

तवालोकास्वरूपोहि भविष्यति परेश्वरः ।

तव तेजःस्वरूपस्य भविष्यति त्वदीश्वरः ।

२० नास्तं यास्यति सूर्यश्चो न च लेप्यति चन्द्रमाः ।

तवालोकास्वरूपोहि भविष्यति परेश्वरः ।

त्वदीयशोकादित्रस्यत्वसाणं भविष्यति ।

२१ पुण्यवन्तो भविष्यन्ति त्वदीयाः स्वकृता जराः ।

यावदायुस्य देशस्य भविष्यन्त्यधिकारिणः ।

गौरवार्यं त्वदीयं हि मया संरोपिताङ्गुराः ।

विहिता मम हस्ताभ्यां भविष्यन्ति क्रियासमाः ।

२२ संवत्समन्वयोक्त्या बुद्ध्या ज्ञानिर्गोचरी ।

परेशोऽं करिष्यामि तत् विदुं क्षमोऽस्मिन्ने ॥

६१ एकचरितमोऽध्यायः ।

१ शीघ्रस्य कर्मणो वर्धनं ॥ तस्य सप्त १० धार्मिकानां सुखम् ।

१ प्रभोः परेश्वरश्चात्मा सत्तमं विद्यते मयि ।

यतो दीनमनुयायां सन्निधौ परमेश्वरः ।

सुसंवादप्रचाराय मामेव स्मभिषिक्तवान् ।

बहुं भग्नमनोऽलोकान् मुक्तिं वन्दिष्यमान् प्रति ।

पूर्णमुक्तिश्च कारायां बहून् प्रति प्रसारणे ।

२ अस्माकमीशदण्डस्य वासरश्च परेश्वरः ।

वर्षं घोषयितुं याद्यं सर्वान् शोकाकुलान् जनान् ।

३ सान्त्वयितुश्च सीयेनः शोकार्तानन्दनाथ वै ।

भस्मनः परिवर्त्तेन सुन्दरं मुकुटमथा ।

शोकस्य परिवर्त्तेन तैलश्च सुखरूपकं ।

दुःखिचित्तपरावृत्त्या दातुं क्षोभं तथाऽग्निकं ।

स्वगौरवाय तान् धर्म्मं द्रुमुद्यानं परेश्वरः ।

उक्त्वा स्थातान् प्रकर्त्तुश्च कृतवान् प्रेक्षणं मम ॥

४ युष्मत्सुता निषेक्यन्ति स्नानं त्रिरविनाशितं ।

पूर्वकालविमृष्टस्य जीर्णमुद्गरयिष्यति ।

नरेण परिभूत्यं यद् आपुन्यपरम्परं ।

नवीनं प्रकरिष्यन्ति परिभ्रमं पुरश्च तत् ।

५ चारयिष्यन्ति युष्माकं प्रजं स्थिता विदेशिनः ।

अन्यजातीयसन्ताना युष्माकं ब्रह्मलोचके ।

कृषका हि भविष्यन्ति गोस्तनीक्षेचयव च ।

यूयन्तु परमेशस्य प्राप्य याजकरूढितां ।

ईशसेवकनाम्ना नः प्रख्यातास्तु भविष्यथ ।

६ अन्यजातीयवित्तानां भोगं यूयं करिष्यथ ।

तेषामैश्वर्यतो यूयं प्रशंसां प्रकरिष्यथ ।

७ अपमानपरावृत्त्या मानं द्विगुणमाप्स्यथ ।

चपायाः परिवर्त्तेनाधिकारे नन्दमाप्स्यथ ।

यतो यूयं निजे देशे सुखं द्विगुणमाप्स्यथ ।

अनन्ता युष्मदानन्दा भविष्यन्ति विनिश्चितं ।

८ न्यायो यः परमेशस्य तत्र संप्रीयते मया ।

अपहारम् श्रुतीयेहम् अयथार्थं घृणा मम ।

अहं सत्यतया तेषां प्रदास्यामि क्रियाफलं ।

अनन्तनियमस्त्वैर्यं साङ्गैर्नैव करिष्यते ।

९ अन्यजातीयमध्ये च प्रख्यास्यति तदन्वयः ।

प्रख्यास्यन्ति सुताक्षेषाम् अन्यमानुषमध्यतः ।

अर्थात् इमे परेशस्य वराप्तवंशका इति ।

सकला मनुजा वृष्ट्वा स्वीकरिष्यन्ति तान् जनान् ॥

१० परमेष्ठे मद्यातोवानन्दनं प्रकरिष्यते ।

समुह्रासं करिष्यन्ति प्राणा ईद्रे मदीयकाः ।

यथा विभ्रवयेत् स्वं यत् धर्मावहुरपै वरः ।

रत्नेन कन्यका यदत् भूषितां स्वां करोति च ।

तथा स चाणवस्त्रेण सवस्त्रां मां करोति हि ।

आच्छादिताश्च मां कुर्याद् भूषया पुष्करपथा ।

११ यथाकुरं धरा कुर्याद् उद्यानं तच्च वर्द्धयेत् ।

तथा प्रभुः परेभ्यश्च सर्वजातोद्यगोचरे ।

पुष्पं प्रब्रंसनञ्चोभे अङ्कुरिते करिष्यति ॥

६९ द्विषष्टितमोऽध्यायः ।

१ समाजं प्रति भविष्यद्भक्तुः प्रार्थनं १ तदुरचकानां योग्य-
कर्षणो वर्धनश्च ।

१ उदेति सियनोधर्मो यावन्नाहणघृणिवत् ।

ज्वलत्प्रदीपतुल्यश्च तस्य चाणं न जायते ।

मियेनं प्रति तावद्धि नाहं स्थास्यामि गौरवः ।

न च स्थास्याम्यहं ज्ञान्तो यिरुबालमपुं प्रति ।

२ तेनान्यदेवजै र्ज्ञैर्कै धर्मो बोधियते तव ।

भूपतीनां समूहेन द्रुक्ष्यते तावकं महः ।

त्वं स्थास्यसि परेभ्यश्च वज्रोक्तमव्ययनामतः ।

३ भविष्यसि परेभ्यश्च करस्मितकिरोटवत् ।

- इंशमुष्टिस्त्रितं राज्ञः किरीटत्वं प्रथमव्यति ।
 ४ तेन त्वत्तात्त्विकं नैव त्वं विख्यातो भविष्यति ।
 न देशो न रघून्नेन नान्यत् स्थातो भविष्यति ।
 मत्तुष्टिकारिणा नाम्ना प्रविख्यातो भविष्यति ।
 व्यूढानाम्ना च ते भूमिः प्रविख्याता भविष्यति ।
 यतस्त्वयि परेशस्तु परितुष्टो भविष्यति ।
 तथा त्वदीये धौ देशः स हि व्यूढो भविष्यति ।
 ५ यथा युवमनुकूलानूढा कन्या समुद्भवे ।
 तथा तव विवाहस्तु त्वन्निर्माता करिष्यति ।
 यथा वरेण कन्यायामानन्दस्तु करिष्यते ।
 तथा त्वयि तवेष्टेन महानन्दः करिष्यते ॥
 ६ त्वत्प्राचीरे विश्वशालम् नियुक्ता रक्षिणो मया ।
 निरन्तरं दिवा राज्ञौ न ते स्थास्यन्ति गौरवाः ।
 ७ यूयं ज्ञान्ता न तिष्ठेत् परेशास्थाप्रकाशकाः ।
 स विश्वशालम् यावत् स्थिरं नैव करोति हि ।
 मेदिन्यां तं प्रवृत्तायाः पात्रं यावत् करोति न ।
 तथा कुरु यथा ज्ञान्तः स हि नैव सुतिष्ठति ।
 ८ यतएव परेष्टेन स्त्रीयदक्षिणपाणिना ।
 सबलेन भुजेनापि प्रपयोधं कृतः पुरा ।
 तव शस्त्राणि शत्रुभ्यो न दास्यन्ते पुन मेया ।

- हेत्वा परित्यजं त्वं वं कृतवान् गोपनीयैरथ ।
 विदेग्निनामपत्यम् पितुं प्रसूयन्ति ये तं ।
 ९ किन्तु कृतान्ति ये वरं तस्य वरुण भुवं ।
 तद् भुञ्जानाः सदा धनं क्रियन्ति परेश्वरं ।
 द्राक्षाफलानि मृकानि च मनुष्याश्चरन् च ।
 रथं तस्य प्रवाहन्ति वरिचे कपरे मय ।
 १० प्रविशतां हि युष्माभि रीरेष्वैव प्रविशतां ।
 लोकेभ्यः क्रियतां पश्याः शेषैः प्रवक्षतां पुनः ।
 प्रसूराः संप्रमृशन्तां नृभ्य उन्मोक्षतां ध्वजः ।
 ११ क्षान्तं यावत् परेज्जैन वाक्यमेतत् प्रचार्यते ।
 प्रभूत वचनं धूमं सिधोमः कव्यकामिहं ।
 परिचाता तद्दोषो यः स चाभ्युदति पश्य च ।
 १२ पश्य देयफलं तस्य सचितं तेव विद्यते ।
 विद्यते च तद्दोषो तद्दोषं पारितोषिकं ।
 ते पवित्राः परेजस्य मुक्ताः स्वाध्यायि नामतः ।
 नगरी चाचिता ऽत्यन्ता त्वं विख्याता भविष्यसि ॥

• १२ विप्रविप्रस्य विप्रविप्रस्य ।

१ लोहस्य तस्य च जयवर्चनं ८ समानं प्रति दत्ता १५ मृकान्
 लीचलोहानां वरुणावतमच ।

१ इदोमो नगरात् येन विद्यते हि समागमः ।

- परिधायांशुकं रक्तं वस्त्रात् आब्रजेच्च यः ।
 ऐश्वर्यरूपवस्त्रेण भूत्वा यस्य समावृतः ।
 बलाग्निजमहत्तस्य समायाति कणश्च ।
 धर्मप्रकाशकस्याहं परिचाणाय पारगः ।
 २ वसनं तावकीनं यत् तत्तु रक्तं कुतोऽभवत् ।
 द्राक्षाद्यन्त्रप्रमर्द्दीयस्तदत्ते भूषणं कुतः ॥
 ३ अहं दक्षितवान् द्राक्षां सकलामेकशः पुरा ।
 नासीत् कोपि हि लोकानां मध्येऽयः सहितो मया ।
 अहं क्रोधेन तेषाञ्च दलनं कृतवान् पुरा ।
 कोपस्य भरतस्तेषां पेषणं कृतवानहं ।
 अतस्तेषामस्मिन्नुत्थं पतदसने मम ।
 अभवन् मलसंयुक्ताः सकला मे परिच्छेदाः ।
 ४ यतो मदीयचित्तेन स्रुतं प्रतिफलं दिनं ।
 मदीयमुक्तलोकानां वत्सरः समुपस्थितः ।
 ५ ततो मया कृता दृष्टिद्वयकर्त्तासि कोपि न ।
 समतलस्य कृता दृष्टिः सहायो नास्ति कश्चन ।
 यतो मदीयदृष्ट्याभ्यां मर्द्ध्यं साधितो जगत् ।
 तथा क्रोधो मदीयस्य कृतवान् मे सहायतां ।
 ६ ततः स्वकीयकोपेन मानुषा दक्षिता मया ।
 तथा मित्रेण कोपेन परिपेक्ष्यन्त ते जनाः ।

मृत्तिकायां मया तेषां शोणितं प्रनिपातितं ॥

७ अस्माकं मङ्गलं यद्यत् कृतवान् परमेश्वरः ।

अर्थात् स्वानुग्रहेणैव बह्नुकम्पया तथा ।

इत्याद्येवंश्लोकानामकार्षीत् यत् शुभं महत् ।

अहं तदनुसारेण तत्प्रशंसानुकम्पयोः ।

८ स्मरणं कारयिष्यामि यतस्तेन प्रभाषितं ।

मम लोका भविष्यन्ति ते सर्वेऽवश्यमेव हि ।

बालकाश्च भविष्यन्ति ते ऽमृषावादिनो मम ।

अतस्तेषां मनुष्याणां सोऽभवत् चाणकारकः ।

९ तेषां सर्वेषु दुःखेषु दुःखितः सोऽभवत्तद्वि ।

तन्मूर्तिरूपदूतेन परिचाताश्च ते जनाः ।

प्रेम स्नेहश्च कृत्वा च तेन ते परिमोचिताः ।

पूर्वकालाद्दिनं कृतञ्च धृत्वा तानवदत् पुरा ।

१० अथाचरन्तस्ते तस्यात्मानं चक्रुश्च शोकितं ।

तेन तेषां भवन् ब्रह्मचर्युद्धात् तैः यमं सहि ।

११ तस्य लोकाः पुराकाशं मूसां स्रज्जावदभिति ।

येन ब्रजाविना सिन्धारानीतास्येष्टि कुच सः ।

तदन्तरे पविचात्मा स्थापितो येन कुच सः ।

१२ स स्रज्जात्यै मुषादन्ते तेजोऽस्यौ प्रचालयन् ।

समञ्चं तन्मनुष्याणां चकार द्विविधं जलं ।

१३ गभीरतोकाद्येन तान् अनुयायान् निम्नयत् सः ।

ते तदा स्तब्धिता येन प्रणारहितस्तब्धिताः ।

१४ पशून् निम्नयत्तदा हि परेष्टान् प्रणारयत्

स्तब्धितौतार्थं तं नीतवान् निम्नयानुयायान् ।

१५ पश्य त्वं स्वर्गतोऽस्तान् युक्तान्कोटिर्न्यस्यति ।

असि कुप्यन्तेऽप्येव कुप्यन्तेऽपि नृपयवः ।

अनारसो दद्यादेवो निम्नयान् प्रतिवाधितो ।

१६ अयम् त्वं पितामहः दद्याद्वीक्ष्यते नो नष्टः ।

यद्यप्यस्यान् कदापीह दद्यादेव् स्वीकरोति न ।

हे परेश तद्यपि त्वम् अस्माकं जनको भवे ।

अस्माकं मुक्तिदातेति धृतं नाम त्वयादितः ।

१७ परेश्वर निजान् मार्गाद् अस्मां स्वं भूमयेः कुतः ।

त्वत्तोऽभेतुं कृतोऽस्माकं करोषि कठिनं मनः ।

परावर्त्तस्व दासेभ्यः स्वाधिकाराव्यवाय च ।

१८ अधिकुर्वन्ति ते पूतान् खोकां नः ब्रह्मो जवाः ।

मेधस्मानं पदस्थाधो दक्षितं परिकुर्वन्ते ।

१९ पूर्वकाणां त्वया येषु प्रभुत्वं चरितं नहि ।

नास्मा तव च ये खोकाः प्रविख्याता भवन्ति न ।

अभवाम वयं तेषां मनुष्याणां समा भुवं ॥

६४. **संज्ञायाः ।** **विश्वविद्यालयः ।**

SECRET

_____

१. यदे विदुः विदितं तन्म भवरोषं करोति चेत् ।

तव साक्षात् प्रत्यक्षीकृतं कर्मिणो हृदयम् ।

२ यथा सहासि चतुर्हनि दहने वह्निना भुवं ।

कोशिकाएँ बनाती हैं। कोशिकाएँ बनाती हैं।

तद्देहिनु कथा कथा मदीयं संप्रवाचतां ।

तव साक्षात् प्रकल्पनां चन्द्रजातीयसमुदायः ।

३ अनपेक्षितमन्त्रार्कं कृतं कर्म भयानकं ।

पर्यकम्पना प्रैसास्तु तन्मावरोहणे कृते ।

१ यतो निजाश्रितार्थं यः कर्माणि कुरुते सख्यं ।

त्वां विना तादृशो मेघ केनापि क्वापि संभूतः ।

न कर्णगोचरो भूतस्त्वय्या न निरोक्षितः ।

५ सानन्दं धर्मकर्माणि कुर्वन्ति वेदि मानवाः ।

तथा तदीयमार्गे च तामेव संसारमि वे ।

तानेव मानुषान् सर्वान् त्वं साक्षात् प्रकरोषि च ।

अस्माकं पापकारित्वात् क्रोधवान् जायते भवान् ।

आ पूर्वकासात् सिद्धत्वात् चायं सप्त्यामहे किम् ।

६ अभूतं च वयं सर्वमेव द्रव्यसमाः किल ।

अथैचित्रस्तुत्यानि पुण्यकर्माणि मोऽभवन् ।

- अस्माकं निखिलानां हि शुष्कपर्णस्य साम्यतः ।
 अस्मदीयानि पापानि नयन्त्यस्मान् समीरवत् ।
 ७ न त्वां प्रार्थयते कोपि नत्वाश्रयति कोपि च ।
 अतस्त्वया निजं वस्त्रं अस्मत्तः परिगोपितं ।
 अधर्मेहेतुतो ऽस्माकं अस्मानुद्देजयस्वपि ।
 ८ किन्तु हे परमेश त्वम् अस्माकं जनकोभवेः ।
 वयन्तु मृत्तिकारूपा निर्माणाकारको भवान् ।
 कृतानि तव हस्ताभ्यां वस्त्रानि सकला वयं ।
 ९ परेश क्रुद्ध मातीव पापं नो मा चिरं स्मर ।
 तव लोका वयं सर्वेऽस्मान् पश्य विनयामहे ।
 १० त्वत्पवित्रपुरं सर्व्वम् अभवद् अटवोसमं ।
 सियोन् काननवत् जातं नो नराः यिरुशालमि ।
 ११ अस्माकं पुरुषैः पूर्व्वे भवान् यत्र प्रशंसितः ।
 तत् सुन्दरं पवित्रञ्च गृहं दग्धं कृशानुना ।
 तेनास्मदाज्झितं द्रव्यं सर्व्वमुच्छिन्नतां गतं ।
 १२ दृष्ट्वाप्येतानि किं क्षान्तो भविष्यसि परेश्वर ।
 नीरवः सन् किमस्मभ्यमतिदुःखं प्रदास्यसि ॥

६५ पञ्चवदितमोऽध्यायः ।

१ अन्यदेशीयानां याज्ञानं चिह्नादिषानामपाद्यात् ८ अथश्रुत
लोकानां रचय ११ दुष्टलोकानां शास्त्रिः ११ चार्मिकानां
सुखम् ।

१ अधि मां वै न संप्रष्टं विज्ञातसौ ज्ञैरहं ।

अधि मां येन नाचेष्टि संप्राप्तसौ ज्ञैरहं ।

यद्देशीया न विख्याता मम नाम्ना कदाचन ।

मां तेषामन्तिके पश्य मां पश्येति मयोदितं ।

२ लङ्घ्यते वै ज्ञैराज्ञा स्वकल्पनानुसारतः ।

कुवर्त्मना प्रयायेत तानेव मनुजान् प्रति ।

कृत्स्नं दिनं निजौ हस्तौ विस्तृतौ प्रकरोम्यहं ।

३ मम साक्षादिमे लोका नित्यं मत्कोपकारकं ।

कर्मा कुर्वन्ति चोद्याने बलिदानं प्रकुर्वन्ते ।

प्रज्वालयन्ति च द्रव्यं सुगन्धिमिष्टकोपरि ।

४ निवसन्ति श्मशाने ते पर्वतस्य च गङ्गरे ।

प्रयम्पयन्ति रानिश्च घृष्टिमांसं प्रभुञ्जते ।

स्वापयन्ति स्वपात्रेषु घृष्टमांसं सरसागपि ।

५ मत्तो दूरं प्रगच्छ त्वं न चायाहि मदन्तिकं ।

अहं त्वत्तः पवित्रोऽस्मि वचयतद् वदन्ति ते ।

इमे धूमस्वरूपाः स्युर्मदीयनासिकां प्रति ।

दिनं कृत्स्नं ज्वलन् वज्रिर्यस्तस्य सदृशा अपि ।

६ पश्येदं परिविश्रितं क्षिप्रितं मम सन्निधौ ।

अवश्यं तत्फलं दास्ये नहि स्वास्यामि मोक्षः ।

वचस्वले नृणां तेषामहं दास्यामि तत्फलं ।

७ उच्यते परमेशेन यैर्जनैः सर्वतोपरि ।

सुगन्धिद्रव्यमादग्धं प्रत्यन्तपर्वतोपरि ।

कृतं ममापमानञ्च युष्माकं तादृशास्तु ये ।

पूर्वीयपुरुषास्तेषामधर्मसम्भवं फलं ।

युष्मदधर्मजातञ्च दास्येहमेकदा फलं ।

तेषां पूर्वक्रियायास्तु फलं समुचितम् तु यत् ।

तन्मापयित्वा तेषां हि दास्ये वचस्वले मया ॥

८ इतीर्यते परेशेन गुच्छे द्राक्षारसो यथा ।

प्राप्यते कथयेल्लोक इमं मा नष्टतां नय ।

अत्रैव विद्यते क्षेमं तथाहं सेवकान् प्रति ।

करिष्ये नहि सर्वेषां प्रकरिष्ये विनाशमं ।

९ याकूबो वंशमेकञ्च यिज्ञदा नामकान्तथा ।

अहमुत्पादयिष्यामि पर्वतस्याधिकारिणं ।

मन्मनोनीतलोकेन सोधिकारः करिष्यते ।

मदीयसेवकैस्तत्र वसतिस्तु करिष्यते ।

१० अहं गवेषितां यैर्नृणां तेषां कृते भुवं ।

मेघप्रजाय भारोणे स्थानमेकं भविष्यति ।

अन्धोरस्य गभीरे हि क्विन्ता प्रयत्नस्तथा ॥

११ त्यक्तः परेषो युष्माभिर्मन्त्रिणैरपि निस्तृतः ।

तथा गाढाय युष्माभिर्मन्त्रिणैरपि निस्तृतः ।

मिनीके चैव पानीयं युष्माभिस्तद्वत्प्रयत्नतः ।

१२ अतो हेतोर्निर्धोष्यामि युष्मान् खड्गस्य धारतः ।

मारणे सकला यूयं प्रतीताः संभविष्यथ ।

मया हता यतो यूयं प्रतिवाक्यमहन्त न ।

उदिते च मया यूयं नहि श्रोतुं समीक्ष्यत ।

किन्तु व्यधायि युष्माभिः कुकर्षं मम गोचरे ।

तदेव च मनोनीतं सन्तोषो नास्ति यत्र मे ।

१३ अतः प्रभुः परेषो यः स एतद् वचनं वदेत् ।

पश्य मदीयदासेष्यैर्भोजनं प्रकरिष्यते ।

किन्तु यूयं सुधान्तां हि सर्व्वेभ्यः भविष्यथ ।

यूयं पश्यत महत्सैः सम्यक् पानं करिष्यते ।

किन्तु न्यूनं सुधान्तां च सर्व्वे यूयं भविष्यथ ।

अवधन्त मदीया ये चार्गान्द्वयानि श्रेष्ठकाः ।

किन्तु यूयं सर्व्वेभ्यः द्विचमेव भविष्यथ ।

१४ अवधन्त मदीया ये दासेषां च हि सर्व्वतः ।

स्वर्गमुच्चैः करिष्यन्ति ममसां ह्यदकारणात् ।

किन्तु यूयं मनोदुःखात् चार्गमहं करिष्यथ ।

मनस्तापेन युष्माभिः क्रन्दनञ्च करिष्यते ।

१५ मन्मनोनीतलोकानां समीपे नाम सर्वथा ।

शापयस्तञ्च युष्माकं स्थापयित्वा व्रजिष्यथ ।

प्रभुणा परमेशेन युष्मान् सर्वान् निहत्य हि ।

इतरैर्नामभिः ख्याताः करिष्यन्ते स्वषेटकाः ॥

१६ अगन्तरं भुवो मध्ये यः स्वं धन्यं प्रमन्यते ।

सत्येश्वरेण धन्यं स्वं मंस्यते स हि मानवः ।

यो भूमौ शपथं कुर्यात् कुर्यात् सत्येशनामतः ।

विस्मरिष्यति प्राग्दुःखं यद्वृष्टिश्चादयिष्यते ।

१७ पश्य यत् नूतनां पृथ्वीं स्वक्ष्यामि नूतनं नभः ।

यदासीत् स्मरणे पूर्वं नहि स्थास्यति तत् ततः ।

पुनः कदापि तन्नैव मानसे संभविष्यति ।

१८ किंत्वं यत् प्रस्वक्ष्यामि धूयं तन्नैव सर्वदा ।

करिष्यथ समाङ्गादं महानन्दं करिष्यथ ।

अवधत्तानन्दरूपं करिष्ये यिरुशासमं ।

तथाङ्गादस्वरूपांश्च करिष्ये तस्य मानवान् ।

१९ यिरुशासममुद्दिश्य मयानन्दः करिष्यते ।

अधि स्वकीयलोकांश्च मयाङ्गादः करिष्यते ।

तच्च क्रन्दनग्रन्धश्च हा हा च श्रोष्यते नहि ।

२० तच्च वासो नवात्पायुर्द्वेऽपूर्याधुरेव च ।

प्रियते शतवर्षो यः स बालो मंश्यते जनैः ।

शतवर्षे मृतः पापी प्रापयसो भविष्यति ।

२१ एतं गृहान् विनिर्माय वत्स्यन्ति तेषु मानवाः ।

कृत्वा ते गोस्तनीक्षेत्रं भोक्ष्यन्ते तत्फलानि च ।

२२ निर्माति-यद्गृहं तच्चान्योलोको न निवत्स्यति ।

यं वृक्षं रोपयेत्तस्थान्ये फलं नहि भुञ्जते ।

वृक्षस्यायुर्यथा तदन्ममोकायुर्भविष्यति ।

मनोनीता मदीया ये भवन्ति तैर्नरैः सदा ।

स्वस्वदस्तकृतं कर्म यावत् शेषं प्रभोक्ष्यते ।

२३ ते मानवा वृथा नैव करिष्यन्ति परिश्रमं ।

दृष्टात् नष्टं न बालानां जननं तैः करिष्यते ।

तैर्जनैस्तदपत्यैश्च परेशात् प्राप्यते वरः ।

२४ तेषां प्रार्थनतः पूर्वम् उत्तरं दास्यते मया ।

तैर्जनैरुक्तमाचक्ष्व वचनं श्रोष्यते मया ।

२५ परेशो वक्ति मेवेष चरिष्यन्ति वृकाः सह ।

यवसानि यथा गोभिर्भोक्ष्यन्ते हरिभिस्तथा ।

भक्ष्यवस्त्रानि सर्पाणां संभविष्यन्ति धूसराः ।

पृताद्रौ मे करिष्यन्ति नहि हिंसाविनाशने ॥

१६ षट्षष्टितमोऽध्यायः ।

१ परमेश्वरीयानुग्रहकथनं २ कपटिनः प्रति तिरस्करणं ५
नमसलोकानां सान्त्वनं ७ समाजस्य दृष्टिः सुखस्य १५ दुष्ट-
लोकानां विनाशनञ्च ।

१ परेशो वक्ति स्वर्गोहि मम सिंहासनं भवेत् ।

वसुन्धरा मदीयञ्च पादपोठं भवेदिह ।

तर्हि यूयं कृते मे क प्रनिर्मास्यथ मन्दिरं ।

मामकीनन्तु विश्राम्यं स्थानं कुत्र प्रविद्यते ।

२ उच्यते परमेशेन वस्तुन्येतानि सर्वशः ।

कृतत्वात् मम हस्ताभ्यां वर्त्तमानानि सन्ति वै ।

किन्तु नममना यस्तु यश्च क्षुण्णमना भवेत् ।

मदाक्यात् कम्पितो यश्च तस्मै दृष्टिं करोम्यहं ॥

३ गोवलिर्दीयते येन मानवस्तेन हन्यते ।

यो मनुष्यो वलित्वेन ददाति मेषशावकं ।

मस्तकः सारमेयस्य तेन लोकेन क्रियते ।

नैवेद्यमुत्सृजत् यस्तु कोलरक्तं ददाति सः ।

यो जनो ज्वालयेद् धूपं प्रतिमां स प्रशंसति ।

ते नराः स्वस्वपन्थानं मनोनीतं प्रकुर्वन्ते ।

दृष्ट्वाऽप्यै र्मनस्तेषां परिहृप्तिं प्रयाति च ।

४ अतो मया विपत्तेषां मनोनीता करिष्यते ।

सस्याद् विभ्यति ते तद्धि घटयिष्यामि तान् प्रति ।

मयाहृतोऽददात्तेषां प्रतिवाचं न कश्चन ।

उदितेपि न केनापि तत् संश्रोतुं समैष्यत ।

किन्तु साक्षात्तदीयं यन्नाश्रुभं तदभाष्यत ।

यन्मदीयससन्नोषि मनोनीतं तदेव तैः ॥

५ कथाभिः परमेशस्य ये यूयं कम्पिता जनाः ।

ते यूयं परमेशस्य निशामयत वाणिमाः ।

सूतोयन्ते च ये युष्मान् युष्माकं सहजा नराः ।

मन्त्रामार्थस्य ये युष्मान् दूरयन्ते बलादपि ।

ते वदन्ति परेशस्य महिमा संप्रकाशतां ।

किन्तु युष्मन्नन्द्यते स प्रत्यक्षो भविष्यति ।

तस्मात्ते मानवाः सर्वे ब्रौडां प्राप्स्यन्ति निश्चितं ।

६ मन्दिरात् श्रूयते शब्दे। नगरात् कालहो ध्वनिः ।

फलदात्रः परेशस्य शत्रुभ्यः श्रूयते स्वनः ॥

७ प्रसूते वेदनापूर्वं गर्भस्य घातनापुरा ।

पुत्रो वहि विनिर्गच्छेत् श्रुतवान् कददं वचः ।

८ एतादृशस्य कार्यं को मनुष्यः परिकृष्टवान् ।

एकस्मिन् दिवसे किं स्याद् राज्यसन्दोहसम्भवः ।

क्वचिद्देशे जनव्रातो निमेषैकेष जायते ।

गर्भायवेदनामात्रे सियोन्मुखं प्रसोष्यते ।

६ परेशो वत्तयद्वां यावत् जन्मकालं सुरक्ष्य च ।

किमन्ते जगनं कर्तुं शक्तिं नहि ददाम्यहं ।

त्वदीय ईश्वरो यः स इति वाचं प्रभाषते ।

अहं जनयिता कुर्यां किमु प्रसवरोधनं ।

१० आनन्दत तथा सार्द्धं त्रिदशाक्षमि प्रेम्णिणः ।

यूथं तथैव सार्द्धञ्च हस्ततां परिगच्छत ।

तत्क्षते शोकल्लोका आह्लादध्वं भृशं सदा ।

११ यत् सान्त्वनास्तनं पीत्वा हृत्ततां परियास्यथ ।

ततः सुभक्ष्यं निर्घाण्य पायिष्यध्वे मर्हद्भिः ।

१२ परेशो वक्ति पश्चाहं तटिन्या चेमरूपया ।

अन्यदेशीयलोकानां स्थापतेयस्वरूपया ।

उच्चलन्त्या च नद्याहं करिष्ये प्रावितञ्च तं ।

पायिष्यते च युष्माभिः स्नानं यूथञ्च क्रोडतः ।

प्रवक्ष्यध्वे च जानुभ्यां नर्तयिष्यध्व एव च ।

१३ सान्त्वयिष्ये तथा युष्मानपत्यं जगतीं यथा ।

संस्थते सान्त्वना सम्यग् युष्माभि त्रिदशाक्षमि ।

१४ दृष्ट्वेतेषु युष्माकं मन आनन्दमेत्यति ।

युष्मादस्मि सतेजस्कं हृत्तवत् संभविष्यति ।

द्योतिष्यते परेशस्य पाणो भूत्यजनात् प्रति ।

समेत्यति प्रकाशञ्च तत्क्रोधो वैरिणः प्रति ॥

१५ पश्चाद्विवत् परेष्टेनागमनं संविधास्यते ।

महाप्रबलस्रज्जेव रथस्तस्यागमिष्यति ।

तापेन महता मर्षं निजं स दर्शयिष्यति ।

ज्वलता वज्रिना स्त्रोत्रं प्रापञ्च दर्शयिष्यति ।

१६ असिना वज्रिना सर्वैर्जन्मिभिः सह योत्स्यति ।

धानिस्थन्ते परेष्टेन भूरिष्टो मानवा स्तदा ।

१७ इदं परेष्टिता ब्रूते ये जना घातृमामिषं ।

मूषिकश्चार्त्तनद्रव्यं परिभक्ष्याद्दस्य वै ।

व्यवस्थयोद्यानमध्ये स्वात्मनः पावयन्ति च ।

परिष्कृतांश्च कुर्वन्ति नञ्च्यन्ति युगपद्भि ते ।

१८ यतस्तेषां क्रियां सर्वां जानामि कल्पनामपि ।

सर्वदेशोद्यलोकानां सर्वभाषाप्रभाषिणां ।

समयः संपदं कर्त्तुमागमं प्रकरिष्यति ।

समागत्य मदीयसौ द्रक्ष्यते महिमा जनैः ।

१९ चिह्नमेकमहं तेभ्यो नृभ्यो दास्यामि निश्चितं ।

अहं तेषां मनुष्याणामवशिष्टमनुष्यकान् ।

समीपं प्रेरयिष्यामि दूरदेशनिवासिनां ।

पूज्यदौ धन्विनौ तर्हिष्यत्तृवल् बूनान् दमान् प्रति ।

ये दूरदेशिभिश्चैव संश्रुतं न यत्रो मम ।

न च दृष्टं मदैश्वर्यं प्रेरयिष्यामि तान् प्रति ।

- महत्त्वं द्योतयिष्यन्ति तेऽन्यदेशजसन्निधौ ।
 २० वदेत् परेश इत्यायेल् वंशाः पात्रे पवित्रके ।
 मन्दिरं परमेशस्य नैवेद्यमानयन्ति हि ।
 अश्वैरश्वतरैर्यानैः शिविकाभिः क्रमेलकैः ।
 सर्वेभ्यएव देशिभ्यो यिरुशालमि संस्थितं ।
 अर्थान्मम पवित्राद्रिम् उद्दिश्य परमेश्वरं ।
 आनयिष्यन्ति नैवेद्यं समस्तसहजाञ्च वः ।
 २१ अपरं परमेशेन वाक्यमेतदुदीर्यते ।
 याजकानां निमित्तञ्च लेवीयानां कृतेष्वहं ।
 तेषां मध्यात् कियल्लोकान् संगृहीष्यामि निश्चितं ।
 २२ यतः परेश्वरो वक्ति ये नूत्रे मेदिनोदिवौ ।
 अहं स्तुष्यामि ते नित्यं स्थास्यन्ति मम सम्मुखे ।
 तथा स्थास्यन्ति युष्माकं वंशनामानि सर्वदा ।
 २३ वक्तीशः प्रत्यमावास्थं प्रतिविश्रामवासरं ।
 रथ्यन्ति प्राणिनः सर्वे संभक्तुं मम सम्मुखं ।
 २४ चैर्लक्षिता मदीयाञ्चा वहिः संगम्य मानुषाः ।
 वोक्षिष्यन्ते श्वांस्तेषां कीटा चास्यन्ति नो मृतिं ।
 निर्वाह्यन्ति नचाग्निश्च ते घृष्टाः सर्वजन्मिनः ॥
 समाप्तं ॥

